ઔરતોં કે મખ્સૂસ એહકામ
હૈઝ (માહવારી), નિફાસ, ઈસ્તિહાઝા, નમાઝ, રોઝા,હજ્જ,
ઉમરા, તવાફે કા'બા, તિલાવતે કુર્આને પાક, મસ્જિદ મેં
દાખિલ, મજામિઅત સે મનઅ્, સે મુતઅલ્લિક
મુસ્તનદ રિસાલા

મસાઇલે હૈઝ

(માહવારી) વ નિફાસ

-: મુઅલ્લિફ :-
મુહમ્મદ મુતીઉર્રહમાન નઈમી અશરફી પનાસીવી
મુફ્તી મ-દની દારુલ ઈફતા, અહમદ આબાદ ગુજરાત.

-: હસ્બે ફરમાઈશ :-
મોહતરમા કુરૈશી નસરીન બાનુ કાદરી ચિશ્તી અશરફી (ખતીબા મજિલસે મીલાદ, ના'ત, સલામ) ઝૌજાએ
જનાબ અબ્દુર્રહમાન અશરફી, મિરઝાપૂર અહમદ આબાદ.

મોહતરમા હજ્જન અખ્તર બાનુ ઝૌજાએ મુઝક્કિર અલી,
જુહાપૂરા અહમદ આબાદ.

-: શાએઅ્ કરદા :-
અરાકીને મ-દની દારુલ ઈફતા, 7-રેસીડેન્સી ફલેટ, રીલીફ
સીનેમા કે પાસ પાર્કિંગ ગલી, રીલીફ રોડ, અહમદ આબાદ.
મો : 9898329025 Email : madnidaruliftah@gmail.com

તઆરુફી ખાકા

નામે કિતાબ : મસાઇલે હૈઝ (માહવારી) વ નિફાસ

મુઅલ્લિફ : મુફતી મુહમ્મદ મુતીઉર્રહમાન નઈમી
અશરફી પનાસીવી

કંપોઝીંગ : મૌલાના મુહમ્મદ આસિફ ખતીબો ઈમામ શાહ
ફત્તાહ મસ્જિદ અહમદ આબાદ

પુરુફ રીડિંગ : હાજી ઈબરાહીમ સાહબ વડિયાવાલા
ખલીફએ હુઝૂર શૈખુલ ઈસ્લામ

ઈશાઅત બારે અવ્વલ : એક હઝાર (1000)

કીમત : મુફ્ત, દુઆએ ખૈર

-: નાશિર :-

મ-દની દારુલ ઈફતા, 7-રેસીડેન્સી ફલેટ, પાર્કિંગ ગલી, રીલિફ
સીનેમા કે પાસ,રીલિફ રોડ અહમદ આબાદ,ગુજરાત.
મો. 9898329025

-: મિલને કે પતે :-

મોહતરમા કુરૈશી નસરીન બાનુ કાદરી ચિશ્તી અશરફી
(ખતીબા મજિલસે મીલાદ, ના'ત, સલામ)
ઝૌજા જનાબ અબ્દુર્રહમાન અશરફી મિરઝાપૂર અહમદ આબાદ.

મોહતરમા હજ્જન અખ્તર બાનુ ઝૌજાએ મુઝક્કિર અલી,
જુહાપૂરા અહમદ આબાદ.

મોહદ્દિસે આ'ઝમ મિશન મિરઝાપૂર, રસૂલાબાદ, અહમદ આબાદ
મોહદ્દિસે આ'ઝમ મિશન સુરેન્દ્ર નગર

નમ્બર શુમાર	ફેહરિસ્ત	સફહા નમ્બર
1	મુસલ્માનોં કી ઝિંદગી કા દાઈરા	5
2	હૈઝ વ નિફાસ સે મુતઅલ્લિક કુર્આન કી આયાતે કરીમા	5
3	હૈઝ વ નિફાસ સે મુતઅલ્લિક અહાદીસે કરીમા	8
4	મુસ્તહાઝા સે મુતઅલ્લિક અહાદીસે કરીમા	13
5	હૈઝ કી તા'રીફ	14
6	નિફાસ કી તા'રીફ	18
7	ઈસ્તેહાઝા કી તા'રીફ	20
8	હૈઝ વ ઈસ્તિહાઝા કી પેહચાન	21
9	નિફાસ વ ઈસ્તેહાઝા કી પેહચાન	29
10	એહકામે ઈસ્તેહાઝા	33
11	એહકામે હૈઝ વ નિફાસ	40
12	ઔરતોં સે મુતઅલ્લિક નમાઝ કે મસાઈલ	58
13	મસાઈલે નમાઝ	60
14	બીમાર કી ઈયાદત, ઈલાજ, મૌત, કફન, દફન, ઔર નમાઝે જનાઝા કે મસાઈલ	65
15	ઈલાજ કે મસાઈલ	67
16	ઈયાદત કી ફઝીલત	70
17	મૌત કા બયાન	73
18	મૌત કે વક્ત કયા પઢા જાએ	77
19	વક્તે મૌત કે મસાઈલ	78
20	મય્યત કા ગુસ્લ	81
21	ગુસ્લે મય્યત કે મસાઈલ	82
22	મય્યત કા કફન	84

23	કફન કે મસાઈલ	85
24	કફન પેહનાને કા ઈસ્લામી તરીકા	89
25	જનાઝા કે સાથ ચલને કી ફઝીલત	90
26	જનાઝા ઉઠાને કે મસાઈલ	91
27	નમાઝે જનાઝા	92
28	નમાઝે જનાઝા કે મસાઈલ	94
29	નમાઝે જનાઝા કા તરીકા	97
30	કબ્ર વ દફન કા બયાન	99
31	તા'ઝિયત કી ફઝીલત	106
32	ઝિયારતે કુબૂર	112
33	મસાઈલે ઝિયારતે કુબૂર	114
34	ઝિયારતે કુબૂર કા તરીકા	117
35	દારુલ ઈફતા કા કિયામ	119
36	દીની સવાલ કરકે જવાબ હાસિલ કરેં	120

મુકદ્દમા

તમામ મુસલ્માન મર્દ વ ઔરત જવાન, બૂઢે, બચ્ચે કે ઝિન્દગી ગુઝારને કે તૌર તરીકે, રેહન સેહન, ખાના પીના, સોના જાગના, ચલના ફિરના, નિકાહ શાદી, દા'વતે વલીમા, ઈબાદત વ રિયાઝત સબ કે સબ કા દાઈરા સિર્ફ કુર્આને પાક ઔર રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાને આલી શાન હૈ, સારી દુનિયા કે મુસલ્માનોં કી ઝિંદગી કા દાઈરા કુર્આને પાક ઔર સુન્નતે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હી હૈ, ઈસકે અલાવા કોઈ દીન, શરીઅત વ તરીકત નહીં, બલકે વોહ જો દીને ઈસ્લામ કે અલાવા તરીકા શૈતાનિયત વ નફસાનિયત હૈ જો અલ્લાહ વ રસૂલ કે નઝદીક મર્દૂદ વ ના-મક્બૂલ હૈ.

મર્દ વ ઔરત કી તખ્લીક મેં કુદરતી તૌર પર બડા ફર્ક વ ઈમ્તિયાઝ હૈ, ઔરત કી શક્લો શબાહત મર્દ સે જુદાગાના હૈ, દોનોં કે મકાસિદે હયાત ભી અલગ અલગ હૈં, ઔરત ઘર કી મલિકા વ રાની ઔર મર્દ બહાર કા બાદશાહ વ રાજા હૈ, ઔરત બીવી, મર્દ શૌહર, ઔરત પર ઘર કી નિગેહબાની, મર્દ પર નાનો નફકા કી ઝિમ્મેદારી હૈ, ઔરત સે બચ્ચે કી પૈદાઈશ મર્દ પર ઈસકી પરવરિશ લાઝિમ હૈ, ઈસકે અલાવા ભી ઔરત કી કુછ ફિતરી તૌર પર મસાઈલ હૈં જો ઉનહી કે સાથ ખાસ હૈં, જૈસે હૈઝ, માહવારી, નિફાસ, ઈસ્તેહાઝા ઈસકે એહકામ જુદાગાના હૈં, ઈન હાલાત મેં ઝિન્દગી ગુઝારને કા તરીકા કુર્આન વ હદીસ મેં મુકર્રર હૈં, ઈસલિયે પેહલે ઔરત કે હૈઝ વ નિફાસ સે મુતઅલ્લિક કી આયાત વ અહાદીસ પેશે ખિદમત હૈ, ફિર ઈસકે એહકામાત વગૈરહ કા બયાન હોગા.

હૈઝ વ નિફાસ સે મુતઅલ્લિક આયાતે કુર્આનિયા

અરબ કે લોગ યહૂદી (ઈસરાઈલી) મજૂસી (આતિશ પરસ્ત) કી તરહ હાઈઝા ઔરતોં સે કમાલ નફરત કરતે થે, સાથ ખાના

પીના એક મકાન મેં રેહના ગવારા ન થા, નફરત યહાં તક પહોંચ ગઈ થી કે ઉનકી તરફ દેખના ઔર ઉનસે કલામ કરના ભી હરામ સમઝતે થે, ઔર નસારા (ઈસાઈ) ઉસકે બરૂઅક્સ હૈઝ કે અય્યામ મેં ઔરતોં કે સાથ બડી મોહબ્બત સે મશ્ગૂલ હોતે થે, ઔર ઉનકે સાથ ઈખ્તિલાત મેં બહોત મુબાલિગા કરતે થે, મુસલ્માનોં ને ઈસ કા હુક્મ રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે દરયાફ્ત ફરમાયા ઈસ પર યેહ આયતે કરીમા નાઝિલ હુઈ ઔર ઈફરાત વ તફરીત છોડ કર એ'તેદાલ (દરમિયાની) કી તા'લીમ દી ગઈ, ઔર બતા દિયા ગયા કે હૈઝ કી હાલત મેં ઔરતોં સે મજામિઅત ન કરો, બાકી ઉનકે સાથ ખાના પીના જાઇઝ હૈ.

(તફસીરે ખઝાઇનુલ ઈરફાન).

(સૂરએ બકરહ, પારા - 2, રુકૂઅ્ 11) **તર્જમા :-** ઔર પૂછતે હૈં તુમસે હૈઝ કે બારે મેં, કેહદો વોહ ગંદગી હૈ, તો હટાએ રખો ઔરતોં કો અય્યામે હૈઝ મેં, ઔર ઉનકી કુરબત (સોહબત) ન કરો, યહાં તક કે પાક હોજાએં, ફિર જબ પાક હોજાએં તો જાઓ ઉનકે પાસ ઉસ મકામ સે કે હુક્મ દિયા તુમકો અલ્લાહને, બેશક અલ્લાહ મેહબૂબ બના લેતા હૈ બહોત તૌબા કરને વાલોં કો, ઔર દોસ્ત રખતા હૈ સાફ સુથરે રેહને વાલોં કો.

(**તર્જમા :** તફસીરે અશરફી).

ઈસ આયત કી તફસીર મેં શૈખુલ ઈસ્લામ હઝરત અલ્લામા સય્યદ મુહમ્મદ મ-દની મિયાં કિબ્લા તેહરીર ફરમાતે હૈં : ઈસસે પેહલી આયત મેં નિકાહ કા ઝિક્ર થા ઔર નિકાહ કે લવાઝિમાત મેં બીવી કે સાથ જિમાઅ્ કરના હૈ, અબ આગે ઈર્શાદ મેં યેહ વઝાહત ફરમાઈ જારહી હૈ, કે કિસ હાલત મેં ઔરત કે સાથ જિમાઅ્ કરના હૈ ઔર કિસ હાલત મેં નહીં કરના ઔર આગે ભી હિદાયત ફરમાઈ જારહી હૈ કે જિમાઅ્ કા મક્સદ સિર્ફ કઝાએ શહવત (ખ્વાહિશ પૂરી કરના) હી નહીં, બલ્કે હુસૂલે ઔલાદ ભી હૈ, તો જિસ જગહ હુસૂલે

ઔલાદ હો સકે વહાં તુખ્મ રૈઝી (બીજ ડાલના) કરો યા'ની મા'કૂસ ન કરો (ઉલટા ન કરો) હાં ઈસ અમલે તુખ્મ રૈઝી કે લિયે કોઈ ભી તરીકા ઈખ્તિયાર કર સક્તે હો,

ચુનાન્ચે ઈર્શાદ ફરમાયા કે કુર્આને પાક કો છૂને કે લિયે પાક ઔર બા-વુઝૂ હોના ઝરૂરી હૈ, ઈસલિયે જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ યા બે-વુઝૂ હૈ ઉસકો કુર્આને પાક છૂના મનઅ્ હૈ, અલ્લાહ તઆલા કા ફરમાન હૈ : **તર્જમા :-** ઈસે ન છૂએં મગર બા-વુઝૂ. (સૂરએ વાકિઆ, રૂકૂઅ્ 15, પારા 27) (**તર્જમા :-** ખઝાઈનુલ ઈરફાન)

સદરુલ અફાઝિલ અલ્લામા સય્યદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદાબાદી રહમતુલ્લાહ અલૈહ ઈસ આયત કી તફસીર મેં ફરમાતે હૈં :- જિસકો ગુસ્લ કી હાજત હો યા જિસકા વુઝૂ ન હો યા હાઈઝા યા નિફાસ વાલી ઉનમેં સે કિસી કો કુર્આન મજીદ કા બગૈર ગિલાફ વગૈરહ કિસી કપડે કે છૂના જાઈઝ નહીં, બે-વુઝૂ કો કુર્આન શરીફ પઢના જાઈઝ હૈ, લેકિન જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હો ઉસકો બે-ગુસ્લ ઔર હૈઝ વ નિફાસ વાલી કો યેહ ભી યા'ની કુર્આન પઢના જાઈઝ નહીં હૈ.

બીવી સે સોહબત કિયા યા એહતલામ સે ગુસ્લ વાજિબ હુવા યા ઔરત હૈઝ વ નિફાસ સે પાક હુઈ ઔર ઐસી જગહ પર હૈ જહાં નહાને કા પાની નહીં હૈ, યા પાની હૈ લેકિન મર્ઝ કી વજહ સે નહાએ તો મર્ઝ બઢ જાએગા, ઐસી હાલત મેં તયમ્મુમ કરકે નમાઝ પઢને કા હુક્મ હૈ,

કુર્આને પાક મેં અલ્લાહ તઆલા કા ફરમાન હૈ :

તર્જમા :- તુમ્હેં નહાને કી હાજત હો તો ખૂબ સુથરે હો લો ઔર અગર તુમ બીમાર યા સફર મેં હો યા તુમ મેં સે કોઈ કઝાએ હાજત (પાખાના) સે આયા યા તુમને ઔરતોં સે સોહબત કી ઔર ઈન સૂરતોં મેં પાની ન પાયા તો પાક મિટ્ટી સે તયમ્મુમ કરો.

(સૂરએ માઈદા, રુકૂઅ્ 5, પારા 6)..

સદરુલ અફાઝિલ અલ્લામા સય્યદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદાબાદી રહમતુલ્લાહ અલૈહ ઈસ આયતે કરીમા કી તફસીર મેં બયાન ફરમાતે હૈં :- જનાબત (જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હો) સે તહારતે કામિલા લાઝિમ હોતી હૈ, જનાબત કભી બેદારી મેં દફએ શહવત કે સાથ ઈન્ઝાલ સે હોતી હૈ ઔર કભી નીંદ મેં એહતલામ સે જિસકે બા'દ અસર પાયા જાએ હત્તા કે અગર ખ્વાબ યાદ આયા મગર તરી ન પાઈ તો ગુસ્લ વાજિબ ન હોગા, ઔર કભી સબીલૈન (પાખાના, પૈશાબ કા રાસ્તા) મેં સે કિસી મેં અદખાલ (દાખિલ) હફશા(ખતના કી જગહ) સે ફાઇલ વ મફઊલ દોનોં કે હક મેં, ખ્વાહ ઈન્ઝાલ હો યા ન હો યેહ તમામ સૂરતેં જનાબત મેં દાખિલ હૈં ઈસસે ગુસ્લ વાજિબ હોજાતા હૈ. **મસઅલા :-** હૈઝ વ નિફાસ સે ભી ગુસ્લ લાઝિમ હોતા હૈ, હૈઝ કા મસઅલા સૂરએ બકર મેં ગુઝર ગયા ઔર નિફાસ કા મોજિબ ગુસ્લ હોના ઈજમાઅ્ સે સાબિત હૈ, તયમ્મુમ કા બયાન સૂરએ નિસાઅ્ મેં ગુઝર ગયા.

હૈઝ વ નિફાસ સે મુતઅલ્લિક અહાદીસે કરીમા

હૈઝ વાલી ઔરતોં કે સાથ સોહબત કે અલાવા ખાના પીના, રેહના સેહના, ઉનસે ખિદમત લેના, ઘર કા કામ કરના, ખાના પકાના જાઈઝ હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ અલૈહિસ્સલાતુ વત્તસ્લીમ કા ફરમાન હૈ :-

તર્જમા :- હઝરતે અનસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે યહૂદિયોં કા તરીકા થા કે જબ ઉનમેં ઔરત કો હૈઝ શુરૂ હોતા તો વોહ ઉસકે સાથ ખાના પીના છોડ દેતે ઔર ઘરોં મેં ઉનકે સાથ જિમાઅ્ ભી ન કરતે થે, હુઝૂર અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે ઈસ બારે મેં સહાબએ કિરામ રદિયલ્લાહુ અન્હુમ ને દરયાફ્ત કિયા તો અલ્લાહ તઆલા ને યેહ આયત નાઝિલ ફરમાઈ, :- (સૂરએ બકરહ, પારા - 2, રુકૂઅ્ 11) **તર્જમા :-** ઔર પૂછતે હૈં તુમસે હૈઝ કે બારે મેં, કેહદો વોહ ગંદગી હૈ, તો હટાએ રખો

ઔરતોં કો અય્યામે હૈઝ મેં, ઔર ઉનકી કુરબત (સોહબત) ન કરો, યહાં તક કે પાક હોજાએં, ફિર જબ પાક હોજાએં તો જાઓ ઉનકે પાસ ઉસ મકામ સે કે હુક્મ દિયા તુમકો અલ્લાહને, બેશક અલ્લાહ મેહબૂબ બના લેતા હૈ બહોત તૌબા કરને વાલોં કો, ઔર દોસ્ત રખતા હૈ સાફ સુથરે રેહને વાલોં કો.

(**તર્જુમા :** તફસીરે અશરફી).

રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જિમાઅ્ કે સિવા ઉનકે સાથ સબ કુછ કરો, યેહ બાત યહૂદિયોં કો પહોંચી તો ઉન્હોંને કહા યેહ શખ્સ (રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ) તો હમારે સાથ હર ચીઝ મેં મુખાલિફત કરના ચાહતા હૈ, ફિર હઝરતે ઉસૈદ ઔર હઝરત ઈબાદ બિન બશર રદિયલ્લાહુ અન્હુમા આએ ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ, યહૂદ ઈસ તરહ કેહ રહે હૈં, લિહાઝા કયા હમ લોગ ઈસ હાલત મેં ઔરતોં કે સાથ મજામિઅત ન કરેં ? તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ચેહરએ અનવર કી હાલત બદલ ગઈ, યહાં તક કે હમેં ગુમાન હુવા કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમસે નારાઝ હોગએ, ઈસ ગુમાન કી વજહ સે યેહ સહાબી ઉઠ કર બાહર નિકલે કે ઈતને મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી ખિદમત મેં દૂધ કા હદિયા પેશ હુવા, આપને ઉન દોનોં સહાબિયોં કી તલાશ મેં એક આદમી કો ભેજા વોહ ઉનકો સાથ લેકર આયા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉન દોનોં કો દૂધ પિલાયા, ઈસસે ઈનકો મા'લૂમ હુવા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમસે નારાઝ નહીં હુએ. (મુસ્લિમ, મિશ્કાત, બાબે હૈઝ).

★ હૈઝ કી હાલત મેં ઔરત કે જિસ્મ સે જિસ્મ લગાના યા ઔરત સે સર યા બદન કે કિસી હિસ્સે કો ધોના યા એક હી બરતન કે પાની મેં નહાના જાઇઝ હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા અમલે પાક કી રિવાયત હૈ, **તર્જુમા :-** હઝરતે

આઇશા રદિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હૈ વોહ ફરમાતી હૈં :- મૈં ઔર નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ એક બરતન મેં ગુસ્લ કિયા કરતે, હાલાંકે હમ દોનોં જુનુબી હોતે થે,ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મુઝે તેહબંદ બાંધને કા હુક્મ ફરમાતે, મૈં તેહબંધ બાંધ લિયા કરતી થી, ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપના જિસ્મ મેરે જિસ્મ સે લગાતે હાલાંકે મુઝે હૈઝ આ રહા હોતા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપના સરે મુબારક મેરી તરફ બાહર નિકાલતે હાલાંકે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ એ'તેકાફ મેં હોતે થે, તો મૈં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા સરે મુબારક ધોતી થી, હાલાંકે ઈસ હાલત મેં હૈઝ મેં હોતી થી. (બુખારી, મુસ્લિમ, મિશ્કાત, બાબે હૈઝ).

★ હૈઝ વાલી ઔરત કે બદન સે મર્દ કા બદન લગા હો ઔર ઉસી હાલત મેં કુર્આને પાક કી તિલાવત કરના જાઈઝ હૈ, ઈસ્સે મુતઅલ્લિક રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા અમલે પાક : **તર્જમા :** હઝરતે આઇશા રદિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હૈ ફરમાતી હૈં કે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મેરી ગોદ મેં તકિયા લગાતે થે હાલાં કે મુઝે હૈઝ આ રહા હોતા થા, ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉસી હાલત મેં કુર્આને પાક કી તિલાવત ફરમાયા કરતે થે.

(બુખારી વ મુસ્લિમ, મિશ્કાત, બાબે હૈઝ).

★ હૈઝ વાલી ઔરતોં કો કુર્આને પાક પઢના, નમાઝ અદા કરના, તવાફ કરના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના મનઅ્ વ હરામ હૈ, લેકિન મસ્જિદ સે બાહર રેહતે હુએ મસ્જિદ સે કિસી ચીઝ કો ઉઠાને યા રખને મેં હર્જ નહીં હૈ, ઈસસે મુતઅલ્લિક રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા :- હૈઝ તેરે હાથ મેં નહીં હૈ, (મસ્જિદ સે મુસલ્લા ઉઠાને કી કૈફિયત યેહ થી કે હઝરતે આઇશા રદિયલ્લાહુ અન્હા મસ્જિદ સે બાહર ખડી હુઈ

ઔર અપના હાથ બઢા કર મસ્જિદ સે મુસલ્લા ઉઠા લિયા, મસ્જિદ કે અંદર દાખિલ નહીં હુઈ, ઈસી તરહ કિસી ચીઝ કો મસ્જિદ મેં રખને યા ઉઠાને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ).

હૈઝ કી હાલત મેં બીવી સે જિમાઅ્ હરામ હૈ, લેકિન નાફ સે ઉપર ઘુટને સે નીચે છૂને યા કિસી તરહ કા લુત્ફ ઉઠાને યા બોસે લેને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, ઈસ્સે ઈજ્તિનાબ અફઝલ હૈ, કયૂંકે નફસ પર કાબૂ ન હો ઔર જિમાઅ્ મેં મશગૂલ હોજાએ, અલ-બત્તા જિસકો અપને ઉપર કાબૂ હો ઉસકે લિયે નાફ કો ઉપર લુત્ફ અંદોઝ હોને મેં હર્જ નહીં હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાને આલી શાન હૈ :- **તર્જમા :** હઝરતે મઆઝ ઈબ્ને જબલ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ વોહ ફરમાતે હૈં મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે દરયાફ્ત કિયા મેરે લિયે મેરી બીવી સે કયા હલાલ હૈ, જબ કે વોહ હૈઝ કી હાલત મે હો, ફરમાયા તેહબંદ સે ઉપર સબ હલાલ હૈ, ઔર ઈસ્સે ભી બચના બહોત ફઝીલત કી ચીઝ હૈ. (મિશ્કાત, બાબે હૈઝ).

હઝરતે ઝૈદ બિન અસ્લમ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને કહા બેશક એક આદમી ને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે પૂછા મેરી બીવી સે કયા હલાલ હૈ જબ વોહ હૈઝ કી હાલત મેં હો, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ઉસકા તેહબંધ ખૂબ મઝબૂતી સે બાંધ લે, ફિર ઉસકે ઉપર કે હિસ્સે કે સાથ જો ચાહે કર,(દારમી, માલિક, મિશ્કાત બાબે હૈઝ). તેહબંધ સે ઉપર કા મતલબ, નાફ સે ઉપર ઘુટને સે નીચે કા હિસ્સા હૈ જિસકો છૂ સક્તા હૈ.

★ હૈઝ કી હાલત મેં બીવી સે જિમાઅ્ કરના હરામ હૈ, ઐસી હાલત મેં જિમાઅ્ કો જાઇઝ જાનના કુફ્ર હૈ, ઔર અગર હરામ સમઝ કર કર લિયા તો સખ્ત ગુનહગાર હુવા ઉસ પર તૌબા ફર્ઝ હૈ, કિસી સે યેહ ફેઅ્લ સરઝદ હોગયા તો સદકા કરને કા હુક્મ

હૈ, અગર ખૂન આને કે ઝમાને મેં કિયા તો એક દીનાર ઔર ખૂન બંદ હોને કે ઝમાને મેં કિયા તો નિસ્ફ઼ દીનાર ખૈરાત કરના મુસ્તહબ હૈ, રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈસસે મુતલ્લિક ફ઼રમાન હૈ :- **તર્જમા :-** હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે ઉન્હોંને કહા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફ઼રમાયા : જિસને અપની ઔરત સે હૈઝ કી હાલત મેં જિમાઅ્ કરલિયા વોહ આધા દીનાર સદકા કરે.

હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફ઼રમાયા : જબ ખૂન કી રંગત સુર્ખ (લાલ) હો તો એક દીનાર સદકા કરે, ખૂન કા રંગ ઝર્દ (પીલા) થા તો નિસ્ફ઼ દીનાર સદકા કરે.

(તિર્મિઝી, મિશ્કાત બાબે હૈઝ)

★ બીવી સે હૈઝ કી હાલત મેં જિમાઅ્ કરને કી સખ્ત મુમાનિઅત વ હરામ હૈ ઔર ઔરત કે પાખાના કી જગહ મેં સોહબત કરના ઈસસે સખત મનઅ્ વ હરામ હૈ, ઈસકો હલાલ જાન કર કરે તો કુફ્ર હૈ, ઈસી તરહ કાહિન, નુજૂમી કી ખબરોં પર યકીન કરના કુફ્ર હૈ, ઈસલિયે ગૈબ કી ખબરેં અલ્લાહ તઆલા હી જાનતા હૈ યા ઉસકી અતા સે ઉસકે નેક બંદે અંબિયાએ કિરામ ઔલિયાએ ઇઝામ જાનતે હૈં, ઇસ્સે મુતઅલ્લિક રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફ઼રમાને અકદસ હૈ, હઝરતે અબૂ હુરૈરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને કહા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફ઼રમાયા : જો શખ્સ મજામિઅત કી ગર્ઝ સે હૈઝ વાલી ઔરત કે પાસ આએ યા ઔર ઔરત કે પાસ આએ કે ઉસકી પાખાના કી જગહ જિમાઅ્ કરે, યા કાહિન કે પાસ આએ તો ઉસને મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર નાઝિલ શુદહ દીન કા ઇનકાર (કુફ્ર) કિયા.

(તિર્મિઝી, દારમી, મિશ્કાત બાબે હૈઝ).

મુસ્તહાઝા સે મુતઅલ્લિક અહાદીસે કરીમા

★ મુસ્તહાઝા ઉસ ઔરત કો કેહતે હૈં જિસકો હૈઝ વ નિફાસ કે અલાવા રગ સે ખૂન આતા હો, વોહ મા'ઝૂર કે હુક્મ મેં હૈ, મુસ્તહાઝા ઔરત કે લિયે મસઅલા યેહ હૈ કે રોઝા રખે, ઔર હર વક્ત કી નમાઝ કે લિયે નયા વુઝૂ કરે, નમાઝ પઢે, ઈસ હાલત મેં ઔરત સે શૌહર કા જિમાઅ્ કરના હરામ નહીં હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ :

તર્જમા : હઝરતે આઈશા રદિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હૈ વોહ ફરમાતી હૈં :- ફાતિમા બિન્તે હુબૈશ નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઈ ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ મૈં ઐસી ઔરત હૂં જિસ્સે ખૂને ઈસ્તિહાઝા આતા હૈ, મૈં પાક નહીં રેહતી તો કયા મૈં નમાઝ છોડ દૂં?

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : નહીં, વોહ એક રગ કા ખૂન હૈ, હૈઝ કા ખૂન નહીં હૈ, જબ હૈઝ કે દિન હોં તો નમાઝ છોડ દે, ઔર જબ હૈઝ કે દિન ગુઝર જાએં તો અપને ઉપર સે ખૂન ધો ઔર નમાઝ અદા કર.

(બુખારી વ મુસ્લિમ, મિશ્કાત બાબે મુસ્તહાઝા)

ઈસ્તેહાઝા વોહ ખૂન હૈ જિસમેં હૈઝ કે ખૂન કે આને કી આદત સે ઝિયાદા દિનોં તક આએ.

★ ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ :- હઝરતે ઉમ્મે સલમા રદિયલ્લાહુ અન્હા સે રિવાયત હૈ, વોહ ફરમાતી હૈં,એક ઔરત કો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મેં બહોત ઝિયાદા ખૂન આતા થા, ઈસકે લિયે હઝરતે ઉમ્મે સલમા રદિયલ્લાહુ અન્હા ને નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે ફતવા દરયાફ્ત કિયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : વોહ મહીને કે ઈન દિનોં ઔર રાતોં કે શુમાર કા ખયાલ રખે, જિન મેં ઉસે ઈસ્તિહાઝા

કા ખૂન આને સે હૈઝ કા ખૂન આતા થા, ચાહિયે કે ઈતને દિન ઔર રાતેં નમાઝ તર્ક કરદે ઔર જબ વોહ અરસા ગુઝર જાએ તો ગુસ્લ કરે ફિર શર્મગાહ પર કપડા બાંધ લે ઔર નમાઝ પઢે.

★ઈસ્તિહાઝા વાલી ઔરત,હૈઝ કે દિનોં મેં નમાઝ તર્ક કરદે ઔર ઈસ્તિહાઝા કે દિનોં મેં નમાઝ પઢે ઔર હર વક્ત કી નમાઝ નએ વુઝૂ સે પઢે, આકા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈસ બારે મેં ફરમાને અક્દસ હૈ :

તર્જમા : અદી સે વોહ અપને બાપ સે વોહ અપને દાદા સે વોહ નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે રિવાયત કરતે હૈં : કે બેશક નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને મુસ્તહાઝા ઔરત કે બારે મેં ફરમાયા : કે વોહ અપને હૈઝ કે અય્યામ મેં જિનમેં ઉસે હૈઝ આયા કરતા થા, નમાઝ છોડદે, ફિર ગુસ્લ કરે ઔર હર નમાઝ કે લિયે વુઝૂ કરે ઔર રોઝા રખે ઔર નમાઝ પઢે.

(તિર્મિઝી, મિશ્કાત, બાબે ઈસ્તેહાઝા).

હૈઝ કી તા'રીફ

ફિતરી તૌર પર બાલિગા ઔરત કે જિસ્મ મેં ઝરૂરત સે કુછ ઝિયાદા ખૂન બનતા હૈ, અગર વોહ હર માહ ન નિકલે તો કોઈ મર્ઝ હો સક્તા હૈ, ઔરત કે હમલ કી હાલત મેં વોહ ખૂન કુદરતી તૌર પર બચ્ચે કી ગિઝા કે કામ આતા હૈ, દૂધ પીને કે ઝમાને મેં વહી ખૂન દૂધ કી શક્લ મેં બચ્ચે કે કામ મેં આતા હૈ, ઐસા ન હો તો બચ્ચે કી ઝિન્દગી દુશવાર હોજાએ, ઈસલિયે હમલ વાલી ઔર શુરૂઅ્ મેં બચ્ચે કો દૂધ પિલાને વાલી ઔરતોં કો હૈઝ નહીં આતા હૈ.

તબીનુલ બયાન, જિલ્દ અવ્વલ સફહા 187 મેં હૈ :
તર્જમા : હમલ વાલી ઔરત કો હૈઝ નહીં આતા ઔર હૈઝ વ નિફાસ દોનોં જમઅ્ નહીં હોતે હૈં, ઈસી મેં હદીસ નક્લ કી હૈ : તર્જમા હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે રિવાયત હૈ

ઉન્હોંને કહા બેશક અલ્લાહ તઆલા ને હમલ વાલી ઔરત સે હૈઝ કો ઉઠા લિયા ઔર ખૂન કો બચ્ચે કે લિયે ગિઝા બના દિયા.

હઝરતે આઈશા રદિયલ્લાહુ અન્હા ફરમાતી હૈં : બેશક હમલ વાલી ઔરત કો હૈઝ નહીં આતા ઈસલિયે કે રહમ (બચ્ચે દાની) કા મુંહ હમલ કી વજહ સે બંદ રેહતા હૈ.

બાલિગા ઔરત કે શર્મ ગાહ સે તીન કિસ્મ કે ખૂન નિકલતે હૈં

હૈઝ :- હૈઝ ઉસ ખૂન કો કેહતે હૈં જો બાલિગા ઔરત કે રહમ (બચ્ચે દાની) પેશાબ કે મકામ સે નિકલે, ઈસ હાલત મેં નમાઝ મુઆફ હૈ, જો ખૂન બીમારી યા હમલ કી હાલત મેં યા બીમારી કી વજહ સે યા નૌ (9) સાલ સે કમ ઉમર વાલી લડકી, યા પચ્પન (55) સાલ કી ઉમર કે બા'દ ઔરત સેનિકલે વોહ હૈઝ કા ખૂન નહીં હૈ, ન ઈસ મેં નમાઝ મુઆફ હૈ.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ સફહા 108) મેં હૈ
તર્જમા : વોહ ખૂન જો ઔરતોં કે સાથ ખાસ હૈ વોહ તીન હૈં : હૈઝ, ઈસ્તિહાઝા, નિફાસ, હૈઝ વોહ ખૂન હૈ જો બાલિગા ઔરત નૌ (9) સાલ કી ઉમ્ર વાલી લડકી કે રહમ (બચ્ચા દાની) સે નિકલે વોહ ખૂન કિસી મર્ઝ કી વજહ સે ન હો ઔર વોહ આઈસા યા'ની (55) સાલ બા'દ વાલી ઔરત ન હો, જો ખૂન રહમ સે ન નિકલે યા નો (9) સાલ કી ઉમ્ર સે પેહલે નિકલે યા કિસી મર્ઝ કી વજહ સે નિકલે વોહ હૈઝ કા ખૂન નહીં હૈ.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્ જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 152 મેં હૈ)
તર્જમા : ઉરફે શરઅ્ મેં હૈઝ ઉસે કેહતે હં જો ખૂન રહમ સે નિકલે, જો ખૂન બચ્ચે કી વિલાદત કે બા'દ નિકલે વોહ હૈઝ કા ખૂન નહીં હૈ.

બહારે શરીઅત, જિલ્દ 2 સફહા 28,81 મેં હૈ :- બાલિગા ઔરત કે આગે કે મકામ સે જો ખૂન આદી તૌર પર નિકલતા હૈ ઔર બીમારી યા બચ્ચા પૈદા હોને કે સબબ સે ન હો ઉસે હૈઝ કેહતે

હૈં ઔર બીમારી સે હો તો ઈસ્તેહાઝા ઔર બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ હો તો નિફાસ હૈ.

મસઅલા :- નૌ (9) બરસ કી ઉમ્ર સે પેશતર જો ખૂન આએ ઈસ્તિહાઝા હૈ, યૂંહી (55) સાલ કી ઉમ્ર કે બા'દ જો ખૂન આએ.

હૈઝ આને કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં યા'ની (72) ઘંટે હૈં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન દસ રાતેં હૈં, ઈન દિનોં મેં નમાઝ મુઆફ હૈ ઈસકી કઝા નહીં, હૈઝ કે ખૂન કા રંગ લાલ, પીલા, ગદલા, સિયાહ કાલા, સબ્ઝ, મટીલા હૈ, જબ સફૈદ રંગ કી રતૂબત આને લગે વોહ હૈઝ મેં શામિલ નહી હૈ, ઈસ હાલત કી નમાઝ ફર્ઝ હૈ.

(હિદાયા અવ્વલૈન, સફહા 61 મેં હૈ) **તર્જમા :-** હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં હૈં, ઔર ઈસસે કમ હો તો વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ, રસૂલે કરીમ અલૈહિસ્સલાતુ વત્તસ્લીમ કા કૌલ હૈ : બાકિરહ યા'ની બગૈર શાદી શુદહ લડકી ઔર સીબા યા'ની શાદી શુદહ ઔરત કે હૈઝ કી મુદ્દત તીન દિન ઔર તીન રાતેં હૈં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન ઔર દસ રાતેં હૈં, ઈસ્સે ઝિયાદા હો તો વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ, ઔરત લાલ, પીલા, મટયાલા ખૂન દેખે તો વોહ હૈઝ કા ખૂન હૈ, જબ સફૈદ રતૂબત દેખે વોહ હૈઝ મેં નહીં હૈ.

(દુર્રે મુખ્તાર બાબે હૈઝ મેં) **તર્જમા :-** યા'ની હૈઝ વોહ ખૂન હૈ જો રહમ સે ખારિજ હો, વોહ ખૂન બચ્ચે કી પૈદાઈશ કે વક્ત કા ન હો, ઈસકી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન દસ રાતેં હૈં, ઔર જો ખૂન તીન દિન સે કમ ઔર દસ દિન સે ઝિયાદા ઔર નૌ (9) સાલ કી ઉમ્ર વાલી બચ્ચી સે ઔર હામિલા ઔરત કા બચ્ચા જબ તક ઝિયાદા હિસ્સા ન નિકલા હો તો વોહ ખૂન હૈઝ કા નહીં ઈસ્તેહાઝા હૈ, (ઈસ હાલત મેં નમાઝ ફર્ઝ હૈ).

(તબીનુલ હકાઈક, સફહા 158 મેં હૈ :- **તર્જમા :** હૈઝ વોહ ખૂન હૈ જો ઔરત કે રહમ સે નિકલે, વોહ ખૂન મર્ઝ ઔર કમસિની મેં ન નિકલે, હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં હૈં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન રાત હૈ, ઈસ્સે ઝિયાદા હો તો ઈસ્તેહાઝા હૈ.

હઝરતે અનસ બિન માલિક રદિયલ્લાહુ અન્હુ કી હદીસ હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા :- હૈઝ તીન દિનોં, ચાર દિનોં, પાંચ દિનોં, છે દિનોં, સાત દિનોં, આઠ દિનોં, નૌ દિનોં તક હૈ,ઈસસે ઝિયાદા હો તો ઈસ્તેહાઝા હૈ, ઔર સફેદ રતૂબત કે અલાવા જો ખૂન હૈ વોહ હૈઝ કા હૈ.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્, 125 મેંહૈ) **તર્જમા :** કાલા રંગ બિલા ઈખતિલાફ હૈઝ કા હૈ, ઐસે હી સુર્ખ રંગ કા ખૂન ભી ઈમામે આ'ઝમ કે નઝદીક હૈઝ કા ખૂન હૈ, (શર્હે વકાયા જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 110 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ કી મુદ્દત સફેદી કે અલાવા જો ખૂન આએ વોહ હૈઝ કા ખૂન હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ શર્હે નૂરુલ ઈઝાહ, સફહા 173 મેં હૈ) **તર્જમા :** જો ખૂન ઔરત કી શર્મ ગાહ સે નિકલતા હૈ વોહ તીન હૈં : હૈઝ, નિફાસ, ઈસ્તેહાઝા, હૈઝ વોહ ખૂનહૈ જો બાલિગા ઔરત કે રહમ સે નિકલે,વોહ ખૂન કિસી મર્ઝ કે સબબ ન હો ન હમલ કી વજહ સે હો ન ઔરત સને અયાસ મેં હો. (યા'ની ઐસી ઉમ્ર જિસમેં હૈઝ ન આતા હો) ઔર હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતે ઔર દરમિયાની મુદ્દત પાંચ દિન પાંચ રાતેં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન દસ રાતેં હૈં.

બહારે શરીઅત હિસ્સા 2, સફહા 81 82 મેં હૈ : હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં યા'ની પૂરે બહત્તર ઘંટે એક મિનટ ભી અગર કમ હૈ તો હૈઝ નહીં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન રાતેં હૈં.

મસઅલા :- હૈઝ કે છે (6) રંગ હૈં : સિયાહ, સુર્ખ, ઝર્દ, ગદલા, મટીલા, સફ઼ેદ રંગ કી રતૂબત હૈઝ મેં નહીં હૈ.

નિફ઼ાસ કી તા'રીફ઼

બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ રહમ સે જો ખૂન નિકલતા હૈ ઉસકો નિફ઼ાસ કેહતે હૈં, જો ખૂન હમલ કી હાલત મેં યા બચ્ચા પૈદા હોતે વક્ત બચ્ચા બાહર હોને સે પેહલે નિકલતા હૈ વોહ ખૂન નિફ઼ાસ મેં શામિલ નહીં હૈ, ઈસ હાલત મેં જો નમાઝેં હૈં વોહ મુઆફ઼ નહીં હૈં, અગર નહીં પઢીં તો ઉસકી કઝા પઢના વાજિબ હૈ, હમલ વાલી ઔરત કો હૈઝ નહીં આતા ક્યૂંકે હમલ કી હાલત મેં રહમ(બચ્ચા દાની) બંદ રેહતા હૈ, હમલ ઔર બચ્ચા પૈદા હોને સે કબ્લ જો ઔરત કે રહમ સે ખૂન આતા હૈ વોહ હૈઝ હૈ ઔર બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ જો ખૂન આતા હૈ વોહ નિફ઼ાસ કા ખૂન હૈ, ઈસલિયે હૈઝ વ નિફ઼ાસ જમઅ્ નહીં હોતે.

નિફ઼ાસ કી કમ સે કમ મુદ્દત કી કોઈ હદ નહીં હૈ, ક્યૂંકે હોસક્તા હૈ બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ બિલ્કુલ ખૂન હી ન આએ યા આએ તો ફ઼ૌરન બંદ હોજાએ, યા દો ચાર ઘંટે કે બા'દ ખૂન આના બંદ હોજાએ, નિફ઼ાસ કા ખૂન બંદ હોને કે બા'દ નમાઝ પઢના ફ઼ર્ઝ હૈ ન પઢે તો સખ્ત ગુનહગાર ઔર કઝા વાજિબ હૈ, ઈસલિયે નિફ઼ાસ કી કમ સે કમ કી કોઈ મુદ્દત નહીં હૈ.

નિફ઼ાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દત ચાલીસ દિન વ રાત હૈ, ઈસ્સે ઝિયાદા આએ તો વોહ નિફ઼ાસ મેં શામિલ નહીં ન નમાઝ મુઆફ઼ હૈ, ન પઢી તો કઝા વાજિબ હૈ,.

(ઈત્તેલાઅ્) : આમ તૌર સે બચ્ચે વાલી ઔરતેં બચ્ચા પૈદા હોને કે બાદ ચાલીસ દિનોં તક અલગ થલગ રેહતીં હૈં ઘર વાલે ભી ઉનસે કનારા કશી કરતે હૈં, ઉસ ઘર મેં નિયાઝ ફ઼ાતિહા નહીં કરતે ઉસકો નાપાક ઔર અછૂત સમઝતે હૈં, ઔરતેં નમાઝ નહીં પઢતીં, રોઝે નહીં રખતીં, હાલાંકે દસ બીસ દિનોં કે બા'દ

નિફાસ કા ખૂન બંદ હોજાતા હૈ ઔર નમાઝ ફર્ઝ હોજાતી હૈ, લેકિન ઔરતેં ચાલીસ (40) દિન કા ચિલ્લા કરતી હૈં નમાઝ છોડ કર ગુનહગાર હોતી હૈં, ઔરતેં શરીઅત કે ઈસ હુક્મ સે ઈબરત હાસિલ કરેં ઔર ચિલ્લે કે નામ પર નમાઝેં કઝા ન કરેં).

(હિદાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 67 મેં હૈ) **તર્જમા :** નિફાસ વોહ ખૂન હૈ જો બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ રહમ સે નિકલે ઔર જો ખૂન હામિલા ઔરત ઈબ્તેદાઅન યા વિલાદત કે વક્ત બચ્ચા બાહર આને સે પેહલે દેખતી હૈ, વોહ ઈસ્તેહાઝા, નિફાસ નહીં હૈ, ઔર ઈસ હાલત કી નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ.

(તબીનુલ હકાઈક, જિલ્દે અવ્વલ ,ફહા 186 186 મેં હૈ) **તર્જમા :** યા'ની નિફાસ વોહ ખૂન હૈ જો બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ નિક્લે ઔર હમલ કી હાલત કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા, નિફાસ નહીં હૈ, ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** હામિલા ઔરત કો હૈઝ નહીં આતા ઔર હૈઝ વ નિફાસ જમઅ્ નહીં હોતે, કમ સે કમ નિફાસ કી મુદ્દત નહીં હૈ ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા કી મુદ્દત ચાલીસ દિન ઔર ઈસસે ઝિયાદા હો તો ઈસ્તેહાઝા હૈ, નિફાસ નહીં હૈ.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 121 મેં હૈ) **તર્જમા :** નિફાસ વોહ ખૂન હૈ જો બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ ખારિજ હો, કમ સે કમ મુદ્દત કી કોઈ હદ નહીં હૈ ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા કી મુદ્દત ચાલીસ દિન વ રાત હૈ.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્ ફી તર્તીબિસ શરાએઅ્, સફહા 157 મેં હૈ) **તર્જમા :** નિફાસ ઉર્ફે શરઅ્ મેં ઉસ ખૂન કા નામ હૈ જો બચ્ચે કી વિલાદત કે બા'દ ખારિજ હોતા હૈ ઔર નિફાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દત ચાલીસ દિન હૈ, હઝરતે આઈશા, હઝરતે ઉમ્મે સલમા, હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ, હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુમ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : નિફાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દત ચાલીસ દિન હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** નિફાસ વોહ ખૂન હૈ જો બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ ખારિજ હોતા હૈ, ઈસકી અકસર મુદ્દત ચાલીસ દિન હૈ, કમ સે કમ મુદ્દત કી કોઈ હદ નહીં હૈ.

(બેહરુર રાઈક, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 377 મેં હૈ) **તર્જમા :-** નિફાસ વોહ હૈ જો બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ નિકલે ઔર હમલ વાલી ઔરત કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(ફતાવા તાતાર ખાનિયા, જિલ્દ 1, સફહા 240 મેં હૈ) **તર્જમા :-** યેહ જાનના વાજિબ હૈ કે નિફાસ વોહ ખૂન હૈ જો બચ્ચે કી વિલાદત કે બા'દ ખારિજ હોતા હૈ, ઔર નિફાસ કી અકસર મુદ્દત ચાલીસ દિન મુકર્રર હૈ, (બહારે શરીઅત, જિલ્દ 1, સફહા 81 મેં હૈ) ઔરત કે આગે કે મકામ સે જો ખૂન બચ્ચા પૈદા હોને કે બાદ હો તો નિફાસ કેહતે હૈં.

ઇસ્તેહાઝા કી તા'રીફ

ઈસ્તેહાઝા :- ઈસ્તેહાઝા વોહ ખૂન હૈ જો હૈઝ વ નિફાસ કે અલાવા ઔરત કે પૈશાબ ગાહ સે નિકલતા હૈ, ઈસ્તેહાઝા એક કિસ્મ કા મર્ઝ હૈ, ઈસકે કમ યા ઝિયાદા કી કોઈ મુદ્દત મુકર્રર નહીં હૈ, યેહ મા'ઝૂર કે હુક્મ મેં હૈ, ઈસ હાલત કી નમાઝેં ઔર રોઝે ફર્ઝ હૈં ઔર જિમાઅ્ ભી હલાલ હૈ.

(નૂરુલ ઈઝાહ, સફહા 43 મેં હૈ) **તર્જમા :-** ઈસ્તેહાઝા વોહ ખૂન હૈ જો તીન દિનોં સે કમ યા હૈઝ કી હાલત મેં દસ દિનોં સે ઝિયાદા ઔર ચાલીસ દિનોં સે ઝિયાદા બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ નિકલે.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્ ફી તર્તીબિશ શરાએઅ્, સફહા 158 મેં હૈ) **તર્જમા :-** ઈસ્તેહાઝા વોહ હૈ જો હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન સે કમ હો, ઔર હૈઝ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દત દસ દિન યા નિફાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા ચાલીસ દિન કી મુદ્દત સે ઝિયાદા હો.

(અલ-બહરુર્રાઇક શર્હે કન્ઝુદ્દકાઇક, જિલ્દે અવ્વલ સફહા 337 મેં હૈ) **તર્જમા :-** ઈસ્તેહાઝા વોહ ખૂન હૈ જો હૈઝ કી મુદ્દત સે ભી કમ હો ઔર હૈઝ વ નિફાસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દત સે ભી ઝિયાદા હો.

(તબીનુલ હકાઇક શર્હે કન્ઝુદ્દકાઇક, સફહા 189) મેં હૈ **તર્જમા :** નિફાસ કે ચાલીસ દિનોં સે ઝિયાદા જો ખૂન હો વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્ ફી તર્તીબિશ શરાએઅ્, સફહા 158 મેં હૈ) **તર્જમા :-** કમ સે કમ મુદ્દતે હૈઝ સે કમ હો ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા મુદ્દતે હૈઝ વ નિફાસ સે ઝિયાદા હો તો વોહ નિફાસ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 1, સફહા 81 મેં હૈ) ઔરત કે આગે કે મકામ સે જો ખૂન બીમારી સે હો તો ઈસ્તેહાઝા હૈ.

હૈઝ વ ઇસ્તેહાઝા કી પેહચાન

સવાલ :- ઔરત કો પેહલી બાર દસ દિનોં સે ઝિયાદા હૈઝ આયા તો કિતને દિન હૈઝ કે હૈં ? જિસ મેં નમાઝ મુઆફ હૈ.

જવાબ :- જબ ઉમર મેં પેહલી બાર દસ દિનોં સે ઝિયાદા ખૂન આયા તો દસ દિનોં તક હૈઝ કા ખૂન હૈ,જિસમેં નમાઝેં મુઆફ હૈં ઔર જો ઝિયાદા આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ ઈસમેં નમાઝ પઢના ફર્ઝ હૈ.

(કુદૂરી, સફહા 14 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર ઔરત મુસ્તહાઝા કે સાથ બાલિગા હુઈ તો હર મહીને મેં શુરૂઅ્ કે દસ દિનોં તક હૈઝ ઔર બાકી દિન ઈસ્તેહાઝા હૈં.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 120 મેં હૈ) **તર્જમા :** જો ઔરત મુસ્તહાઝા કે સાથ બાલિગ હુઈ તો હર માહ કે દસ દિન હૈઝ હૈ ઔર જો ઈસ્સે ઝિયાદા આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

સવાલ :- હર માહ પાંચ દિન હૈઝ કા ખૂન આયા કરતા થા ઈસ બાર દસ દિનોં તક ખૂન આતા રહા તો કિતને દિન હૈઝ કે માના જાએ જિસમેં નમાઝ મુઆફ હૈ ?

જવાબ :- હર માહ પાંચ દિન ખૂન આને કી આદત હૈ તો શુરૂઅ્ કે પાંચ દિન હૈઝ કે હૈં જિસમેં નમાઝ મુઆફ હૈં, ઈસસે ઝાઈદ જો ખૂન આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ, ઈસમેં નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ.

(કુદૂરી, સફહા 14 મેં હૈ) **તર્જમા :-** જબ દસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન આયા ઔર ઔરત કો પેહલે સે ખૂન આને કી આદત થી તો આદત કે દિનોં કા ખૂન હૈઝ હૈ ઔર જો ઈસસે ઝિયાદા આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

ઔરત કો દસ દિનોં સે ઝિયાદા ખૂન આયા ઈસ્કી પેહલે ખૂન આને કી આદત થી, મસલન કિસી કો સાત દિન ખૂન આને કી આદત થી ઈસ બાર બારા દિન આયા તો સાત દિન હૈઝ હૈ ઉસકે બા'દ જો પાંચ દિન ખૂન આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ.

સવાલ :- કિસી કો તીન દિનોં સે કમ ખૂન આયા તો વોહ હૈઝ મેં શુમાર હૈ યા નહીં ? ઈસ હાલત મેં જિમાઅ્ હલાલ હૈ યા નહીં ?

જવાબ :- હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન હૈ, તીન દિન સે કમ યા દસ દિનોં સે ઝિયાદા આએ તો વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ, ઈસ હાલત મેં નમાઝ ફર્ઝ હૈ ઔર જિમાઅ્ હલાલ હૈ.

(હિદાયા અવ્વલૈન, સફહા 60 મેં મર્કૂમ હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં ઔર ઈસસે કમ હો તો ઈસ્તેહાઝા હૈ, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા કૌલે પાક હૈ, બે-શાદી બાકિરા ઔર શાદી શુદહ સીબા ઔરત કે હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં ઔર ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન દસ રાતેં હૈં.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 81 મેં હૈ) **મસઅલા :-** દસ રાત દિન સે કુછ ભી ઝિયાદા ખૂન આયા તો અગર યેહ પેહલી મર્તબા ઉસે આયા હૈ તો દસ દિન તક હૈઝ હૈ

બા'દ કા ઈસ્તેહાઝા ઔર અગર પેહલે ઉસે હૈઝ આ ચુકે હૈં ઔર આદત દસ દિનોં સે કમ કી થી તો આદત સે જિતના ઝિયાદા હો ઈસ્તેહાઝા હૈ, ઈસકો યૂં સમઝો કે ઉસકો પાંચ દિન કી આદત થી અબ આયા દસ દિન તો કુલ હૈઝ હૈ ઔર બારા દિન આયા તો પાંચ દિન હૈઝ કે બાકી સાત દિન ઈસ્તેહાઝા કે, ઔર એક મુકર્રર ન થી બલ્કે કભી ચાર દિન કભી પાંચ દિન તો પિછલી બાર જિતને દિન થે વહી અબ ભી હૈઝ કે હૈં બાકી ઈસ્તેહાઝા.

મસઅલા :- નો (9) બરસ કી ઉમ્ર સે પેહલે જો ખૂન આએ વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ, યૂંહી પચ્પન (55) સાલ કી ઉમ્ર કે બા'દ જો ખૂન આએ.

સવાલ :- કયા હૈઝ કી મુદ્દત મેં ઔરત કા હર વક્ત ખૂન જારી રેહના ઝરૂરી હૈ અગર મુદ્દતકે અંદર કુછ દિન યા ઘંટે નહીં આયા તો વોહ હૈઝ હૈ યા નહીં ?

જવાબ :- હૈઝ કી મુદ્દત મેં મુસલ્સલ ખૂન કા આના ઝરૂરી નહીં હૈ, દરમિયાન મેં કુછ દિન યા ઘંટે નહીં આયા તો વોહ ભી હૈઝ મેં શુમાર હૈ, નમાઝ મુઆફ ઔર મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કુર્આન બગૈર ગિલાફ છૂના પઢના મનઅ્ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ2, સફહા 82 મેં હૈ) યેહ ઝરૂરી નહીં કે મુદ્દત મેં હર વક્ત ખૂન જારી રહે જભી હૈઝ હો બલ્કે અગર બા'ઝ બા'ઝ વક્ત ભી આએ જબ ભી હૈઝ હૈ.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ સફહા 110 મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ દો ખૂનોં કે દરમિયાન ખલલ(ફાસ્લા) હો અગર તીન દિનોં સે કમ હો તો દોનોં કે દરમિયાન ફર્ક નહીં કિયા જાએગા, બલ્કે વોહ મુસલ્સલ ખૂનકે હુક્મ મેં હૈ.

(કુદૂરી, હિદાયા અવ્વલૈન બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** વોહ પાકી જો ખૂનોં કે દરમિયાન હૈઝ કી મુદ્દત મેં ખલલ(ફાસ્લા) હો વોહ જારી ખૂન કી તરહ હૈ.

વોહ પાકી જો દો ખૂનોં કે દરમિયાન ફાસ્લા હો, હૈઝ કી મુદ્દત મેં હૈ તો વોહ હૈઝ યા નિફાસ કી મુદ્દત મેં હૈ તો નિફાસ હૈ.

સવાલ :- હૈઝ કે ખૂન કા કયા રંગ હૈ, કૌનસા રંગ આને સે હૈઝ મેં શુમાર નહીં હોગા ?

જવાબ :- સફૈદ રંગ કી રતૂબત આએ તો વોહ હૈઝ મેં શુમાર નહીં હૈ, લાલ, પીલા, મટીલા સબ્ઝહ, સિયાહ ગદલા રંગ કા ખૂન હૈઝ મેં શુમાર હૈ.

(કુદૂરી, હિદાયા અવ્વલૈન બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જુમા :** ઔરત કે હૈઝ કે દિનોં મેં લાલ પીલા, મટીલા ખૂન દેખે તો વોહ હૈઝ હી કા ખૂન હૈ,જબ ખાલિસ સફૈદી દેખે તો વોહ હૈઝ મેં શુમાર નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત,જિલ્દ 2, સફહા 82) મેં હૈ : હૈઝ કે છે (6) રંગ હૈં : સિયાહ સુર્ખ, સબ્ઝ, ઝર્દ, ગદલા, મટીલા, સફૈદ રંગ કી રતૂબત હૈઝ નહીં હૈ.

સવાલ :- ખૂન અભી શર્મ ગાહ કે અંદર હી હૈ બાહર નહીં નિકલા યા રૂઈ,કપડા શર્મગાહ કે અંદર રખલિયા જિસકી રુકાવટ સે ખૂન બાહર નહીં આયા મગર કપડા તર હોગયા હૈ,ઐસી સૂરત મેં વોહ હૈઝ કા ખૂન હૈ યા નહીં ? નમાઝ અદા કરે યા નહીં ?

જવાબ :- જબ તક ખૂન શર્મગાહ સે બાહર ન નિકલે વોહ હૈઝ મેં શુમાર નહીં હૈ, ઉસ પર નમાઝ અદા કરના ફર્ઝ હૈ,જબ શર્મગાહ સે ખૂન બાહર નિકલે તો હૈઝ કે હુક્મ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 2,સફહા 82) મેં હૈ : હૈઝ ઉસ વક્ત શુમાર કિયા જાએગા કે ખૂન ફર્જે (શર્મગાહ) ખારિજ મેં આગયા તો અગર કોઈ કપડા રખ લિયા હૈ જિસકી વજહ સે ફર્જે ખારિજ મેં નહીં આયા દાખિલ(અંદર) હી મેં રુકા હુવા હૈ તો જબ તક કપડા ન નિકાલેગી હૈઝ વાલી ન હોગી, નમાઝેં પઢેગી,રોઝા રખેગી.

(બેહરુર્રાઈક,જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 322) **તર્જમા :** હૈઝ કા રુક્ન યેહ હૈ કે શર્મગાહ સે ખૂન બાહર નિકલે જબ હૈઝ કા હુક્મ સાબિત હોગા.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દ અવ્વલ, સફહા 108) **તર્જમા :** હૈઝ ઉસ વક્ત સે શુરૂ હોગા જબ હૈઝ કા ખૂન શર્મગાહ સે બાહર આજાએ, ખૂન શર્મગાહ કે અંદર હો કપડા રખને સે ખૂન બાહર ન નિકલે તો નમાઝ મુઆફ ન હોગી, જબ કપડા નિકાલ લેગી તો ખૂન કા બાહર હોના સાબિત હો જાએગા.

સવાલ :- હમલ વાલી ઔરત કો ખૂન આએ યા બચ્ચા પૈદા આને સે પેહલે જો ખૂન આએ વોહ હૈઝ યા નિફાસ યા ઈસ્તેહાઝા હૈ ?

જવાબ :- હમલ કી હાલત મેં ઔરત કો હૈઝ કા ખૂન નહીં આતા હૈ, ઈસ લિયે કે હમલ કી વજહ સે રહમ (બચ્ચે દાની) કા મુંહ બંદ રેહતા હૈ, અગર આયા તો વોહ હૈઝ કા ખૂન નહીં ઈસ્તેહાઝા હૈ, ઈસી તરહ બચ્ચા રહમ સે બાહર આને સે કબ્લ જો ખૂન આતા હૈ વોહ નિફાસ કા નહીં બલ્કે ઈસ્તેહાઝા હૈ, ઉસ વક્ત કી નમાઝેં અદા કરના ફર્ઝ હૈ, બચ્ચા બાહર હોને કે બા'દ જો ખૂન આએ વોહ નિફાસ હૈ, નિફાસ કી હાલત મેં નમાઝ મુઆફ હૈ, (બેહરુર્રાઈક જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 378) મેં હૈ : **તર્જમા :** હામિલા ઔરત કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા હૈ ઈસ લિયે કે બચ્ચે કી વજહ સે રહમ કા મુંહ બંધ રેહતા હૈ, તો ખૂન નહીં નિકલતા ફિર બચ્ચા બાહર હોને સે બચ્ચે દાની કા મુંહ ખુલ જાતા હૈ તો ફિર નિફાસ કા ખૂન નિકલતા હૈ, ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** હમલ વાલી ઔરત કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા હોને સે ઝાહિર હુવા કે વિલાદત કે વક્ત બચ્ચે કા ઝિયાદા હિસ્સા બાહર હોને સે કબ્લ જો ખૂન ઔરત દેખતી હૈ વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ, તો અગર ઔરત કો ઈસ હાલત મેં કુદરત હો તો વુઝૂ કરે યા તયમ્મુમ કરકે ઈશારે સે નમાઝ પઢે, કયૂંકે ઈસ્તેહાઝા કી હાલત મેં નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ, (બદાએઉસ સનાએઅ્ જિલ્દ અવ્વલ, સફહા 159)

મેં હૈ : **તર્જમા :** હમલ વાલી ઔરત કા ખૂન હૈઝ નહીં હૈ અગર ચે દેર તક આએ. (હિદાયા, કુદૂરી મેં હૈ) **તર્જમા :** હમલ વાલી ઔર વિલાદત કે વક્ત બચ્ચે કે બાહર હોને સે કબ્લ જો ખૂન ઔરત દેખા **કરતી હૈ વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ.**

સવાલ :- દો હૈઝોં કે દરમિયાન પાકી કે કિતને દિનોં કા ફાસ્લા હૈ, ઈસી તરહ હૈઝ વ નિફાસ કે દરમિયાન કિતને દિનોં કા ફાસ્લા હોના ઝરૂરી હૈ ?

જવાબ :- એક માહવારી (હૈઝ) ખત્મ હોને કે બા'દ દૂસરી માહવારી આને સે પેહલે કમ સે કમ પંદરહ (15) દિન પાકી કા ફાસ્લા હોના ઝરૂરી હૈ, ઈસ્સે ઝિયાદા કી કોઈ હદ નહીં હૈ,ઈસી તરહ એક નિફાસ ખત્મ હોને કે બા'દ હૈઝ આને સે પેહલે કમ અઝ કમ પંદરહ દિન કા ફાસ્લા હોના ઝરૂરી હૈ, અગર નિફાસ કે ખત્મ હોને કે બા'દ પંદરહ દિન સે પેહલે ખૂન આયા તો વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ.

(કુદૂરી, હિદાયા મેં હૈ) **તર્જમા :** તુહુર (પાકી) કમ સે કમ પંદરહ દિન હૈ ઈસ્કે ઈન્તેહા કી કોઈ હદ નહી હૈ. (અલ-બેહરુર્રાઈક, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 360) પર હૈ : **તર્જમા :** તુહુર (પાકી) કી કમ અઝ કમ મુદ્દત પંદરહ દિન હૈ, ઈસ પર સહાબએ કિરામ કા ઈજમાઅ્ હૈ, ઔર ઈસ્કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા કી કોઈ હદ નહીં હૈ.

(બદાએઅ્ જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 156 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઈકામત કી કમ અઝ કમ મુદ્દત પંદરહ દિન હૈં, ઐસે હી તુહુર કી કમ અઝ કમ મુદ્દત પંદરહ દિન હૈ, તુહુર કી કમ સે કમ મુદ્દત કી ઈન્તેહા નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 2, સફહા 82) મેં હૈ : દો હૈઝોં કે દરમિયાન કમ સે કમ પૂરે પંદરહ દિન કા ફાસ્લા ઝરૂર હૈ, યૂંહી નિફાસ વ હૈઝ કે દરમિયાન ભી પંદરહ દિન કા ફાસ્લા ઝરૂરી હૈ, તો અગર નિફાસ ખત્મ હોને કે બા'દ પંદરહ દિન પૂરે ન હુએ થે કે ખૂન આયા તો યેહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

સવાલ :- ઔરત કો પેહલી બાર ખૂન આયા ઔર મુસલ્સલ આતા હી રહા દરમિયાન મેં પંદરહ દિન ભી બંદ ન હુવા તો કિતને દિન હૈઝ ઔર કિતને દિન ઈસ્તેહાઝા શુમાર હોગા ?

જવાબ :- જિસ દિન સે ખૂન આના શુરૂ હુવા, ઉસ દિન સે હર માહ કે દસ દિનોં તક હૈઝ ઔર બાકી બીસ દિનોં તક ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન શુમાર હોગા, જબ તક મુસલ્સલ ખૂન જારી રહે, ઈસી તરીકે પર અમલ કરે, અગર ઈસસે પેહલે હૈઝ કા ખૂન આ ચુકા હૈ તો ઉસી કે મુતાબિક ઉતને દિન હર માહ હૈઝ ઔર બાકી દિન ઈસ્તેહાઝા શુમાર કરે. (હિદાયા અવ્વલૈન, કુદૂરી બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર લડકી ઈસ્તેહાઝા કે સાથ બાલિગ હુઈ તો હર મહીને કે દસ દિન હૈઝ હૈ બાકી દિન ઈસ્તેહાઝા હૈ.

સવાલ :- જિસ ઔરત કો ઝિંદગી મેં તીન દિન સે કમ ખૂન આયા ફિર ઉમ્ર ભર ખૂન હી નહીં આયા ઐસી ઔરત કે બારે મેં કયા હુક્મ હૈ ?

જવાબ :- ઐસી ઔરત ઉમ્ર ભર હૈઝ સે પાક રહી, ઈસ લિયે કે તીન સે કમ મેં હૈઝ નહીં હૈ, અગર તીન દિન હૈઝ આયા ફિર ઉમ્ર ભર નહીં આયા તો ઝિંદગી મેં તીન દિન હાઈઝા ઔર બાકી ઉમ્ર હૈઝ સે પાક રહી, (હિદાયા અવ્વલૈન, કુદૂરી બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ કી કમ અઝ કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં હૈં, ઈસ્સે કમ હો તો હૈઝ નહીં હૈ.

સવાલ :- જિસ ઔરત કો દસ દિન યા તીન દિન ખૂન આયા, ફિર સાલ ભર તક નહીં આયા, સાલ કે બા'દ ફિર મુસલ્સલ ખૂન જારી રહા તો કિતને દિન હૈઝ કે શુમાર હોંગે ?

જવાબ :- મુસલ્સલ ખૂન જારી રહે તો હર માહ કે અવ્વલ દસ દિન હૈઝ ઔર બાકી દિન મુસ્તહાઝા હૈ, (હિદાયા અવ્વલૈન, કુદૂરી બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ દસ દિનોં સે ઝિયાદા ખૂન આએ ઔર ઔરત કે લિયે કોઈ આદત હૈ તો ઉસી આદત કી તરફ

લૌટ જાએગી યા'ની ઇતને દિન હૈઝ કે હૈં ઔર ઇસ્સે જો ઝિયાદા હૈ વોહ ઇસ્તેહાઝા કા હૈ.

સવાલ :- જિસ ઔરત કી આદત મુકર્રર ન હો કભી છે દિન કભી સાત દિન ખૂન આતા હૈ લેકિન અબ ખૂન આયા હૈ તો બંદ હી નહીં હોતા હૈ, ઉન દિનોં કે નમાઝ વ રોઝા કે બારે મેં કયા હુક્મ હૈ ?

જવાબ :- ઐસી ઔરત નમાઝ વ રોઝા કે લિયે કમ સે કમ મુદ્દત છે દિન હૈઝ શુમાર કરે ઔર સાતવેં (7) દિન નહાને કે બા'દ નમાઝ પઢે ઔર રોઝા રખે, ફિર સાત્વે દિન પૂરે હોને કે બા'દ ફિર બારે દીગર નહાને કા હુક્મ હૈ, ચૂંકે અભી ખૂન જારી હૈ, સાતવેં દિન અગર ફર્ઝ રોઝા રખી થી તો ઉસ્કી કઝા કરે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ).

સવાલ :- ઔરત કો દો દિન ખૂન આકર બંદ હોગયા, અભી દસ દિન પૂરે નહીં હુએ કે ખૂન આયા ઔર દસ્વેં દિન બંદ હોગયા, ઐસી ઔરત કિતને દિન હૈઝ શુમાર કરેગી ?

જવાબ :- ઐસી ઔરત દસ દિનોં તક હૈઝ કા ખૂન શુમાર કરે, અગર દસ દિનોં કે બા'દ ભી ખૂન જારી રહા તો પેહલી સી આદત થી તો આદત કે દિનોં મેં હૈઝ હૈ, ઔર બાકી દિન ઇસ્તેહાઝા હૈ. (બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ).

મસઅલા :- કિસી કી આદત થી કે ફુલાં તારીખ મેં હૈઝ હો, અબ ઇસ્સે એક દિન પેહલે ખૂન આકર બંદ હોગયા, ફિર દસ દિન તક નહીં ઔર ગ્યારવેં દિન ફિર આગયા તો ખૂન ન આને કે જો યેહ દસ દિન હૈં ઉન મેં સે અપની આદત કે દિનોં કે બરાબર હૈઝ કરાર દે ઔર અગર તારીખ મુકર્રર થી મગર હૈઝ કે દિન મુતઅય્યન ન થે તો યેહ દસોં દિન ખૂન ન આને કે હૈઝ હૈં.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ).

મસઅલા :– જિસ ઔરત કો તીન દિન સે કમ ખૂન આકર બંદ હોગયા ઔર પંદરહ દિન પૂરે ન હુએ કે ફિર આ ગયા તો પેહલી મર્તબા જબ સે ખૂન આના શુરૂઅ્ હુવા હૈ હૈઝ હૈ, અબ અગર ઈસકી કોઈ આદત હો તો આદત કે બરાબર હૈઝ કે દિન શુમાર કર લે, વરના શુરૂઅ્ સે દસ દિન તક હૈઝ ઔર પિછલી મર્તબા કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા હૈ.

મસઅલા :– કિસી કો પૂરે તીન દિન રાત ખૂન આકર બંદ હોગયા ઔર ઈસ્કી આદત ઈસસે ઝિયાદા કી થી, ફિર તીન દિન રાત કે બા'દ સફૈદ રતૂબત આદત કે દિનોં તક આતી રહી તો ઉસ્કે લિયે સિર્ફ વહી તીન દિન રાત હૈઝ કે હૈં ઔર આદત બદલ ગઈ.

મસઅલા :– તીન દિન રાત સે કમ ખૂન આયા ફિર પંદરહ દિન તક પાક રહી, ફિર તીન દિન રાત સે કમ આયા તો પેહલી મર્તબા કા હૈઝ હૈ ન યેહ, બલ્કે દોનોં ઈસ્તેહાઝા હૈ.

નિફાસ ઔર ઇસ્તેહાઝા કી પેહચાન

યેહ બતાયા જા ચુકા હૈ કે હર માહ બાલિગા ઔરત કે રહમ સે જો ખૂન આતા હૈ ઉસ્કો હૈઝ કેહતે હૈં, ઔર બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ જો ખૂન આતા હૈ, ઈસ્કો નિફાસ કેહતે હૈં, હૈઝ કી કમ સે કમ મુદ્દત તીન દિન તીન રાતેં ઝિયાદા સે ઝિયાદા દસ દિન દસ રાતેં હૈં ઔર નિફાસ કી કમ સે કમ મુદ્દત કી કોઈ હદ નહીં ઔર ઝિયાદા સે ચાલીસ દિન હૈ, હૈઝ વ નિફાસ કે અલાવા જો ખૂન આએ ઈસ્તેહાઝા કેહતે હૈં.

હૈઝ વ નિફાસ કી પેહચાન બયાન કરને કે બા'દ નિફાસ વ ઈસ્તેહાઝા કી પહેચાન કા બયાન કિયા જા રહા હૈ, તાકે હર એક મસાઈલ ખૂબ વાઝેહ હોજાએ, યાદ રહે કે યેહ સારે મસાઈલ વઝાહત કે સાથ બયાન કરને કા મક્સદ સિર્ફ ઔર સિર્ફ યેહ હૈ હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં કબ નમાઝ, રોઝા, તિલાવતે કુર્આન વગૈરહ જાઇઝ ઔર કિસ હાલત મેં નાજાઇઝ હરામ હૈ, ઈસલિયે સવાલ વ

જવાબ કે સાથ બયાન કિયા જારહા હૈ, તાકે હર મસઅલા વાઝેહ તૌર પર ઝહન નશીં હોજાએ ઔર ઉસ પર અમલ કરને મેં સહૂલત હો.

સવાલ :- ઔરત કા પેહલા બચ્ચા પૈદા હુવા ઉસકે બા'દ ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન આયા, ઉસમેં કિતને દિન નિફાસ ઔર કિતને દિન ઈસ્તેહાઝા કા શુમાર હોગા ?

જવાબ :- પેહલા બચ્ચા પૈદા હોને કે ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન આયા તો ચાલીસ દિન તક નિફાસ ઔર ઈસ્સે ઝિયાદા ઈસ્તેહાઝા હૈ,અગર ઈસ્સે પેહલે બચ્ચા હુવા હૈ ઉસમે ચાલીસ દિન સે કમ જિતના ખૂન આયા હૈ, ઉસી કે બરાબર નિફાસ ઔર ઈસ્સે ઝિયાદા ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(કુદૂરી, હિદાયા અવ્વલૈન, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ નિફાસ કા ખૂન ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા આયા ઔર અગર ઔરત કા ઈસ્સે પેહલે બચ્ચા હુવા થા ઔર નિફાસ કે ખૂન આને કી આદત થી તો આદત કે મુતાબિક નિફાસ હૈ, અગર પેહલે કી કોઈ આદત ન થી તો ચાલીસ દિન તક નિફાસ હૈ, ઈસ્સે ઝિયાદા ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બદાઈઉસ સનાએઅ્, જિલ્દ અવ્વલ, સફહા 160 મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ બચ્ચા પૈદા હુવા ઔરત ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન દેખે તો વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બહારે શરીઅત હિસ્સા દૌમ મેં હૈ) : કિસી કો ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન આયા તો અગર ઈસ્કો પેહલી બાર બચ્ચા પૈદા હુવા હૈ યા યેહ યાદ નહીં કે ઈસ્સે પેહલે બચ્ચા પૈદા હોને મેં કિત્ને દિન ખૂન આયા થા તો ચાલીસ દિન રાત નિફાસ હૈ બાકી ઈસ્તેહાઝા ઔર પેહલી આદત મા'લૂમ હો તો આદત કે દિનોં તક નિફાસ હૈ ઔર જિત્ના ઝિયાદા હૈ વોહ ઈસ્તેહાઝા, જૈસે આદત તીસ દિન કી થી ઈસ બાર પૈંતાલીસ દિન આયા તો તીસ દિન નિફાસ કે હૈં ઔર પંદરહ ઈસ્તેહાઝા કે.

સવાલ :- જુળ્વા બચ્ચે પૈદા હુએ તો કિસ બચ્ચે સે નિફાસ કા ખૂન શુમાર હોગા ?

જવાબ :- પેહલે બચ્ચે કી પૈદાઈશ કે બા'દ હી સે નિફાસ શુમાર હોગા.

(કુદૂરી, સફહા 17 મેં હૈ) **તર્જમા :** એક બતન સે જિસ ઔરત કે દો બચ્ચે પૈદા હોં ઉસ્કા નિફાસ પેહલે બચ્ચે હી સે શુરૂઅ્ હોગા.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 87 મેં હૈ) : જિસ ઔરત કે દો બચ્ચે જુળ્વા પૈદા હુએ યા'ની દોનોં કે દરમિયાન છે મહીને સે કમ ઝમાના હૈ તો પેહલા બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ સે નિફાસ સમ્ઝા જાએગા.

સવાલ :- જિસ ઔરત કે બચ્ચા ગિર ગયા ઉસ્કે બા'દ જો ખૂન આયા વોહ નિફાસ હૈ યા ઈસ્તેહાઝા ?

જવાબ :- બચ્ચે કે આ'ઝા યા'ની હાથ, પાંવ, ઉન્ગલી બન ચુકે તે તો ઈસ્કે બા'દ આને વાલા ખૂન નિફાસ હૈ, યા'ની ગિરને વાલે બચ્ચે કે બા'ઝ આ'ઝા ઝાહિર હો ગએ થે તો વોહ મિસ્લ મખ્લૂક હી કે હૈં, ઉસ પર વિલાદત કે એહકામ મુતઅલ્લિક હોંગે, ઈદ્દત પૂરી હો જાએગી, ઔરત નિફાસ વાલી હોગી.

(બહારે શરીએત, હિસ્સા દૌમ,સફહા 87 મેં હૈ) : હમલ સાકિત હોગયા ઔર ઉસ્કા કોઈ ઉઝ્વ બન ચુકા હૈ જૈસે કે હાથ, પાંવ, યા ઉન્ગિલયાં તો યેહ ખૂન નિફાસ હૈ.

સવાલ :- બચ્ચા પૈદા હોને સે પેહલે જો ખૂન આયા વોહ હૈઝ હૈ યા નિફાસ યા ઈસ્તેહાઝા ?

જવાબ :- બચ્ચે કી વિલાદત સે પેહલે જો ખૂન આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ, ઈસ્મેં નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ.

(કન્ઝુદુદકાઈક, બાબે હૈઝ).

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હામિલા ઔરત જો ખૂન દેખે વોહ હૈઝ નહીં બલ્કે ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 87 મેં હૈ) બચ્ચા પૈદા હોને સે પેહલે જો ખૂન આયા વોહ નિફાસ નહીં બલ્કે ઈસ્તેહાઝા હૈ, અગર યે આધા બચ્ચા બાહર આ ગયા હો.

સવાલ :- ઓપરેશન સે બચ્ચા હુવા તો કબ સે નિફાસ કા ખૂન શુમાર હોગા ?

જવાબ :- બચ્ચે કા ઝિયાદા હિસ્સા બાહર હોજાને કે બા'દ જો ખૂન આયા વોહ નિફાસ મેં શુમાર હોગા, ઈસ્સે પેહલે કા ખૂન ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બેહરુર્રાઈક, સફહા 379 મેં હૈ) **તર્જમા :**બચ્ચે કા ઝિયાદા હિસ્સા બાહર આને સે કબ્લ જો ખૂન ઔરત દેખે વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) પેટ સે બચ્ચા કાટ કર નિકાલા ગયા તો ઉસકે આધે સે ઝિયાદા નિકાલને કે બા'દ નિફાસ હૈ.

સવાલ :- બચ્ચા પૈદા હુવા ફિર બીસ દિન કે બા'દ દૂસરા બચ્ચા પૈદા હુવા તો કિતને દિન નિફાસ ઔર કિતને દિન ઈસ્તેહાઝા હૈ ?

જવાબ :- પેહલે બચ્ચે સે નિફાસ કા ખૂન શુમાર હોગા, ફિર ચાલીસ દિન કે અંદર દૂસરા બચ્ચા હુવા તો ચાલીસ દિન તક નિફાસ ઔર ઉસસે ઝિયાદા ઈસ્તેહાઝા હૈ, અગર ચાલીસ દિન કે બા'દ દૂસરા બચ્ચા હુવા તો ઉસ્કે બા'દ જો ખૂન આયા વોહ ઈસ્તેહાઝા હૈ નિફાસ નહીં.

(બેહરુર્રાઈક, સફહા 381 મેં હૈ) **તર્જમા :** જુળ્વા બચ્ચા જો છે માહ સે કમ મેં પૈદા હુવા તો પેહલે બચ્ચે કી વિલાદત સે નિફાસ કા ખૂન હૈ, ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** ઔરત કે ચાલીસ દિન પૂરે હોને સે કબ્લ દૂસરા બચ્ચા પૈદા હુવા તો વોહ નિફાસ કા ખૂન હૈ, જિસ ઔરત કે દો બચ્ચે જુળ્વાં પૈદા હુએ યા'ની દોનોં કે દરમિયાન છે મહીને કે કમ ઝમાના હૈ તો પેહલા બચ્ચા પૈદા હોને કે બા'દ સે નિફાસ સમ્ઝા જાએગા, ફિર અગર દૂસરા ચાલીસ દિન કે અંદર

પૈદા હુવા ઔર ખૂન આયા તો પેહલે સે ચાલીસ દિન તક નિફાસ હૈ ફિર ઈસ્તેહાઝા.

સવાલ :- દો બચ્ચે છે છે માહ કે બા'દ પૈદા હુએ તો કિસ્સે નિફાસ કા ખૂન શુમાર હોગા ?

જવાબ :- દોનોં બચ્ચે કી પૈદાઈશ કે બા'દ નિફાસ કા ખૂન શુમાર હોગા, કયૂં કે હમલ કી કમ સે કમ મુદ્દત છે મહીને હૈ.

(બેહરુર્રાઈક, સફહા 381 મેં હૈ) **તર્જમા :** છે છે મહીને કે દો હમલ હોં તો દોનોં કી વિલાદત કે દો નિફાસ હૈ.

સવાલ :- નિફાસ કા ખૂન કભી પંદરહ દિન કે ફાસ્લે સે આયા, કભી ઉસ્સે કમ દિન મેં આયા તો કિતને દિન નિફાસ કે શુમાર હોંગે ?

જવાબ :- ચાલીસ દિન કે અંદર જિતને દિન ભી રુક રુક કર ખૂન આયા તો વોહ સબ નિફાસ મેં શુમાર હોંગે.

(કન્ઝુદ્દકાઈક, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :-** વોહ પાકી જો દો ખૂનોં કે દરમિયાન આતી હૈ વોહ હૈઝ વ નિફાસ મેં શુમાર હૈ.

એહકામે ઇસ્તેહાઝા

હૈઝ વ નિફાસ વ ઈસ્તેહાઝા કી તા'રીફ ઔર ઉસ્કી પેહચાન કરને કે બા'દ અબ ઉસકે એહકામ બયાન કિયે જારહે હૈં કે કિસ હાલત મેં નમાઝ, રોઝા મુઆફ ઔર કબ મુઆફ નહીં હૈં, સબસે પેહલે ઈસ્તેહાઝા કે એહકામ બયાન કિયે જા રહે હૈં, ઈસ લિયે કે ઈસ હાલત મેં નમાઝ, રોઝા વગૈરહ મુઆફ નહીં હૈ.

મસઅલા :- ઈસ્તેહાઝા કી હાલત મેં નમાઝ, રોઝા મુઆફ નહીં ઔર ન ઈસ હાલત મેં હમ્બિસ્તરી હરામ બલ્કે હલાલ હૈ.

(હિદાયા અવ્વલૈન, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત તીન સે કમ યા દસ દિન સે ઝિયાદા ખૂન દેખે તો ઉસકા હુક્મ નક્સીર ફૂટને(જિસ્કી નાક સે મુસલ્સલ ખૂન જારી રહે) કા હૈ, ઈસ હાલત મેં નમાઝ, રોઝા, વતી (હમ્બિસ્તરી) મનઅ્ નહીં હૈ.

(કન્ઝુદકાઈક, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઈસ્તેહાઝા કે ખૂન મેં નમાઝ, રોઝા વતી મનઅ્ નહીં હૈ.

મસઅલા :- ઔરત કે ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન ઈસ હદ તક બઢ ગયા કે ઈતના વક્ત ભી નહીં મિલ્તા કે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ નમાઝ અદા કર સકે, નમાઝ કે શુરૂ વક્ત સે ખત્મ તક ઉસી હાલત મેં ગુઝર જાતા હૈ તો ઉસ્કો મા'ઝૂર કહા જાએગા, યા'ની ઉસી હાલત મેં નમાઝ કે વક્ત મેં એક વુઝૂ સે જિતની નમાઝેં ચાહે પઢ સક્તી હૈ, અગર ચે દરમિયાન મેં ખૂન જારી હોજાએ તો વુઝૂ નહીં ટૂટેગા ઔર નમાઝ કા વક્ત ગુઝર જાને કે બા'દ વુઝૂ ટૂટ જાએગા, દૂસરે વક્ત કી નમાઝ કે લિયે નયા વુઝૂ કરના હોગા.

ઈસ્તેહાઝા કે ખૂન કે અલાવા હર વોહ શખ્સ જિસ્કો ઐસી બીમારી હો જિસ્કો હર વક્ત કિસી ઝખ્મ સે ખૂન પીપ યા પૈશાબ કા કતરા, ફોડા ફુન્સી, નાફ, છાતી સે ખૂન, રતૂબત, કતરા આતા રેહતા હૈ, એક નમાઝ કે અવ્વલ વક્ત સે આખીર તક ખૂન વગૈરહ આતા રેહતા હૈ, ઈતના ભી વક્ત નહીં મિલ્તા કે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ નમાઝ અદા કર સકે તો વોહ મા'ઝૂર કે હુક્મ મેં હૈ ઔર ઉસી હાલત મેં નમાઝ પઢને કા હુક્મ હૈ.

(કન્ઝુદકાઈક, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઈસ્તેહાઝા વાલી ઔરત ઔર જિસ્કો મુસલ્સલ પૈશાબ આતા રેહતા હૈ યા બાર બાર પાખાના આએ યા બરાબર હવા ખારિજ હોતી હો, યા બરાબર નાક સે ખૂન બેહતા હો યા ઐસા ઝખ્મ કે એક કામિલ નમાઝ કે વક્ત તક મુસલ્સલ ખૂન યા પીપ આતા રેહતા હો તો વોહ એક વુઝૂ સે જિતને ફર્ઝ વ નફિલ નમાઝ પઢના ચાહે પઢે, વક્ત ખતમ હોજાને કે બા'દ વુઝૂ બાતિલ હો જાએગા.

(હિદાયા અવ્વલૈન, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઈસ્તેહાઝા વાલી ઔરત ઔર વોહ શખ્સ જિસકો બાર બાર પૈશાબ આતા હો યા બરાબર નાક સે ખૂન જારી રેહતા હો ઔર ઐસા ઝખ્મ જિસ્સે

ખૂન પીપ નિકલ્તા રહે વોહ લોગ હર વક્ત કી નમાઝ કે લિયે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ વ નફિલ નમાઝ જિતના પઢના ચાહે પઢે ઔર વક્ત ખત્મ હોજાને કે બા'દ ઉસ્કા વુઝૂ બાતિલ હો જાએગા, ઐસે લોગોં પર લાઝિમ હૈ કે દૂસરી નમાઝ કે લિયે વુઝૂ કો લૌટાએ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર ફર્ઝ નમાઝ કે પૂરે વક્ત કો ઉઝ્ર હી ને ઘેર લિયા કે ઇતની ભી મોહલત નહીં મિલી કે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ નમાઝ પઢ સકે (તો વોહ મા'ઝૂર હૈ, હર વક્ત કી નમાઝ કે લિયે નયા વુઝૂ કરકે નમાઝ અદા કરે).

મસઅલા :– શર્મગાહ મેં કપડા રૂઈ વગૈરહ રખ કર ઇતની દેર તક ખૂન રોક સક્તી હૈ કે વોહ વુઝૂ કરકે નમાઝ અદા કરે તો ઐસી ઔરત મા'ઝૂર નહીં હૈ, ઉસ્કો વુઝૂ કરકે નમાઝ પઢના ફર્ઝ હૈ.

(શર્હે વકાયા અવ્વલ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ શર્મગાહ મેં રૂઈ રખને કી વજહ સે ખૂન બાહર ન હો તો નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : અગર કપડા વગૈરહ રખ કર ઇતની દેર તક ખૂન રોક સક્તી હૈ કે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ પઢ લે તો ઉઝ્ર સાબિત ન હોગા.

મસઅલા :– મા'ઝૂર એક વુઝૂ સે એક વક્ત કી નમાઝ મેં જિતની નમાઝેં ચાહે પઢ સક્તા હૈ, લેકિન નમાઝ કા વક્ત ખત્મ હોતે હી વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ, દૂસરે વક્ત કી નમાઝ કે લિયે દૂસરા વુઝૂ કરના ફર્ઝ હૈ.

(હિદાયા અવ્વલૈન મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ નમાઝ કા વક્ત ખત્મ હોજાએ તો મા'ઝૂરોં કા વુઝૂ બાતિલ હો જાએગા, ઉન કો દૂસરી નમાઝ કે લિયે નયા વુઝૂ કરના ફર્ઝ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** વક્ત નિકલ જાએ તો મા'ઝૂર કા વુઝૂ બાતિલ હો જાએગા.

મસઅલા :- જિસ સબબ સે મા'ઝૂર હૈ વોહ વુઝૂ કરતે વક્ત ઔર વુઝૂ કે બા'દ પૂરે વક્ત મેં વોહ ઉઝ્ર નહીં પાયા તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ કા વક્ત ખત્મ હોને સે વુઝૂ નહીં ટૂટેગા.

(દુર્રે મુખતાર, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઉઝ્ર ખત્મ હોને પર વુઝૂ કિયા ઔર વક્ત ખત્મ હોને તક વોહ ઉઝ્ર નહીં હુવા, તો વક્ત નિકલ જાને કે બા'દ વુઝૂ બાતિલ નહીં હોગા, જબ તક દૂસરા વુઝૂ ટૂટને વાલા કોઈ હદસ ન પાયા જાએ યા ઝખ્મ વગૈરહ સે ખૂન વગૈરહ ન બહે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : વુઝૂ કરતે વક્ત વોહ ચીઝ નહીં પાઈ ગઈ જિસ્કે સબબ સે વોહ મા'ઝૂર હૈ ઔર વુઝૂ કે બા'દ ભી ન પાઈ ગઈ યહાં તક કે બાકી પૂરા વક્ત નમાઝ કા ઉઝ્ર સે ખાલી ગયા તો વક્ત કે નિકલ જાને સે વુઝૂ નહીં ટૂટેગા.

(મરાકિયુલ ફલાહ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઉસ વક્ત તક મા'ઝૂર ન હોગા જબ તક ઉઝ્ર પૂરે વક્ત કો ન ઘેર લે, ઉસ ઉઝ્ર મેં વુઝૂ ઔર નમાઝ કો ભી મોહલત ન મિલે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : યૂંહી અગર વુઝૂ સે પૈશતર પાઈ ગઈ મગર ન વુઝૂ કે બા'દ બાકી વક્ત મેં પાઈ ગઈ ન ઉસકે બા'દ દૂસરે વક્ત મેં તો વક્ત નિકલ જાને સે વુઝૂ નહીં ટૂટેગા.

મસઅલા :- જિસ સબબ સે મા'ઝૂર હૈ, જબ તક વોહ પાયા જાએ વુઝૂ નહીં ટૂટેગા, ઈસ્કે અલાવા દૂસરી કોઈ ચીઝ પાઈ તો ઉસસે વુઝૂ ટૂટ જાએગા, જૈસે ઝખ્મ સે બાર બાર ખૂન નિકલને સે મા'ઝૂર થા, લેકિન અબ ઈસ્કે અલાવા પૈશાબ કિયા યા હવા ખારિજ હુઈ તો વુઝૂ ટૂટ જાએગા.

(દુર્રે મુખતાર, જિલ્દ 1, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ તક ઉસ વુઝૂ પર દૂસરા ઉઝ્ર તારી ન હો.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : મા'ઝૂર કા વુઝૂ ઉસ ચીઝ સે નહીં જાતા જિસ્કે સબબ સે મા'ઝૂર હૈ હાં અગર કોઈ દૂસરી

ચીઝ વુઝૂ તોડને વાલી પાઈ ગઈ તો વુઝૂ જાતા રહા, મસલન : જિસ્કો કતરે કા મર્ઝ હૈ હવા નિકલને સે ઉસકા વુઝૂ જાતા રહેગા, ઔર જિસ્કો હવા નિકલને કા મર્ઝ હૈ કતરે સે વુઝૂ જાતા રહેગા.

મસઅલા :- મા'ઝૂર ને પૈશાબ પાખાના કે બા'દ વુઝૂ કિયા, ઉસ વક્ત ઉઝ ન થા, ફિર વોહ ઉઝ શુરૂ હો ગયા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા.

(બહારે શરીઅત દૌમ મેં હૈ) : મા'ઝૂર ને કિસી હદસ કે બા'દ વુઝૂ કિયા ઔર વુઝૂ કરતે વક્ત વોહ ચીઝ નહીં હૈ, જિસ્કે સબબ સે મા'ઝૂર હૈ, ફિર વુઝૂ કે બા'દ વોહ ઉઝ વાલી ચીઝ પાઈ ગઈ તો વુઝૂ જાતા રહા, જૈસે મુસ્તહાઝા વાલી ઔરત ને પાખાના પૈશાબ કે બા'દ વુઝૂ કિયા ઔર વુઝૂ કરતે વક્ત ખૂન બંધ થા બા'દ વુઝૂ કે આયા ઔર અગર વુઝૂ કરતે વક્ત વોહ ઉઝ વાલી ચીઝ ભી પાઈ ગઈ થી, તો અબ વુઝૂ કી ઝરૂરત નહીં.

મસઅલા :- કિસી કા ઝખ્મ હૈ, એક ઝખ્મ કી વજહ સે મા'ઝૂર થા, વુઝૂ કે બા'દ દૂસરે ઝખ્મ સે ભી ખૂન પીપ આના શુરૂ હોગયા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : મા'ઝૂર ને કિસી હદસ કે બા'દ વુઝૂ કિયા ઔર વુઝૂ કરતે વક્ત વોહ ચીઝ નહીં હૈ, જિસ્કે સબબ સે મા'ઝૂર હૈ, ફિર વુઝૂ કે બા'દ વોહ ઉઝ વાલી ચીઝ પાઈ ગઈ તો વુઝૂ જાતા રહા, જૈસે ઈસ્તેહાઝા વાલી ને પાખાના પૈશાબ કે બા'દ વુઝૂ કિયા ઔર વુઝૂ કરતે વક્ત ખૂન બંધ થા બા'દ વુઝૂ કે આયા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા ઔર અગર વુઝૂ કરતે વક્ત વોહ ઉઝ વાલી ચીઝ ભી પાઈ જાતી થી તો અબ વુઝૂ કી ઝરૂરત નહીં.

મસઅલા :- મા'ઝૂર કે કઈ ઝખ્મ હૈં, એક ઝખ્મ કે મા'ઝૂર હૈ, વુઝૂ કે બા'દ દૂસરે ઝખ્મ સે ભી ખૂન પીપ આના શુરૂ હોગયા તો વુઝૂ ટૂટ ગયા.

(દુર્રે મુખતાર, જિલ્દ 1, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** મા'ઝૂર કી તહારત બાકી રેહને કે લિયે દો શર્તે હૈં, અવ્વલ : યેહ કે જબ ઉઝ

કે વક્ત વુઝૂ કરે, દૂસરા : યેહ કે ઉસ હદસ પર કોઈ દૂસરા ઉઝ તારી ન હો.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : મા'ઝૂર કે એક નથ્ને સે ખૂન આ રહા થા વુઝૂ કે બા'દ દૂસરે નથ્ને સે આયા વુઝૂ જાતા રહા, યા એક ઝખ્મ સે બેહ રહા થા અબ દૂસરે સે બહા, યહાં તક કે ચેચક કે એક દાને સે પાની આ રહા થા અબ દૂસરે દાને સે આયા વુઝૂ ટૂટ ગયા.

મસઅલા :- કિસી તરીકે સે ઉઝ ખત્મ હો ગયા યા ઉસમેં કુછ કમી હુઈ તો વોહ તરીકા બારે દીગર ફિર કરના ફર્ઝ હૈ, જૈસે બૈઠ કર નમાઝ પઢે તો ઝખ્મ સે ખૂન બેહને લગતા હૈ, ઔર ખડે હોકર પઢે તો નહીં, તો ઐસી સૂરત મેં ખડે હોકર નમાઝ પઢના ફર્ઝ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર, જિલ્દ 1, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઉઝ કો ખત્મ કરના યા રોકના બ-કદરે તાકત વાજિબ હૈ, અગર ચે ઈશારે સે નમાઝ અદા કરના પડે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : અગર કિસી તરકીબ સે ઉઝ જાતા રહે યા ઉસ્મે કમી હોજાએ તો ઈસ તરકીબ કા કરના ફર્ઝ હૈ, મસલન : ખડે હોકર પઢને સે ખૂન બેહતા હૈ ઔર બૈઠ કર પઢે તો ન બહેગા તો બૈઠ કર ન પઢના ફર્ઝ હૈ.

મસઅલા :- કિસી કો ઐસા ઉઝ હૈ કે જિસ્સે કપડા નાપાક હોજાતા હૈ, અગર વોહ નાપાક એક દિરહમ સે ઝિયાદા હૈ ઔર વોહ જાનતા હૈ કે ઈતના મૌકઅ્ હૈ કે ઉસકો ધો કર કપડે સે નમાઝ પઢ લેગા ઔર ઉતની દેર નાપાક ન હોગા તો ઉસકો ધો કર પાક કપડે સે નમાઝ પઢના ફર્ઝ હૈ, અગર જાનતા હૈ કે ફિર ઉતના હી નાપાક હો જાએગા તો ધોના ફર્ઝ નહીં હૈ ઉસી હાલત મેં નમાઝ પઢે, અગર ચે કપડે કે અલાવા જાનમાઝ મેં ભી ખૂન લગ જાએ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર મા'ઝૂર કે કપડે પર દિરહમ સે ઝિયાદા નિજાસત બેહ જાએ તો ઉસકા ન ધોના જાઇઝ

હૈ, જબકે ધોને ઔર નમાઝ સે ફારિગ હોને સે પેહલે નાપાક હોજાએ, અગર ધોને ઔર નમાઝ સે ફારિગ સે કબ્લ નાપાક ન હો તો ધોના ઝરૂરી હૈ, ધોના તર્ક ન કરે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : મા'ઝૂર કો ઐસા ઉઝ્ર હૈ કે જિસ્કે સબબ સે કપડે નજિસ હો જાતે હૈં તો અગર એક દિરહમ સે ઝિયાદા નજિસ હો ગયા ઔર જાનતા હૈ કે ઈતના મૌકઅ્ હૈ કે ઉસે ધો કર પાક કપડોં સે નમાઝ પઢ લૂંગા તો ધો કર નમાઝ પઢના ફર્ઝ હૈ, ઔર અગર જાનતા હૈ કે નમાઝ પઢતે પઢતે ફિર ઉતના હી નજિસ હો જાએગા તો ધોના ઝરૂરી નહીં ઉસી સે પઢ લે, અગર ચે મુસલ્લા ભી આલૂદા હો જાએ, કુછ હર્જ નહીં, ઔર અગર દિરહમ કે બરાબર હૈ તો પેહલી સૂરત મેં ધોના વાજિબ હૈ, ઔર દિરહમ સે કમ હૈ તો સુન્નત, ઔર દૂસરી સૂરત મેં મુતલકન ધોને મેં હર્જ નહીં.

મસઅલા :– ઈસ્તેહાઝા વાલી ઔરત કે લિયે જાઈઝ હૈ કે એક વક્ત કી નમાઝ અખીર વક્ત મેં ગુસ્લ કરે પઢે, ઔર દૂસરે વક્ત કી નમાઝ શુરૂ વક્ત મેં વુઝૂ કરકે પઢે, હો સક્તા હૈ ઈસ અદબ કી બરકત સે વોહ મર્ઝ ખત્મ હો જાએ.

(બહારે શરીઅત દૌમ મેં હૈ) ઈસ્તેહાઝા વાલી ઔરત અગર ગુસ્લ કર કે પઢે તો બેહતર હૈ, ઔર અજબ નહીં કે યેહ અદબ જો હદીસ મેં ઈર્શાદ હુવા હૈ ઈસ્કી રિઆયત કી બરકત સે ઈસ મરીઝ કો ફાઈદા પોંહચે.

મસઅલા :– જબ તક ખૂન યા પીપ યા ઝખ્મ યા બદન સે નિકલ કર બેહ ન જાએ વુઝૂ નહીં ટૂટતા હૈ, જબ બેહ જાએ તો વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ.

(બહારે શરીઅત દૌમ મેં હૈ) : કિસી જખ્મ સે ઐસી રતૂબત નિક્લે કે બહે નહીં તો ન ઈસ્કી વજહ સે વુઝૂ ટૂટે ન મા'ઝૂર ન વોહ રતૂબત નાપાક.

(શર્હે વકાયા, અવ્વલ, કિતાબુત્તહારહ મેં હૈ) **તર્જમા :** નિજાસત જબ તક અપની જગહ સે બાહર ન હો વુઝૂ નહીં ટૂટતા હૈ.

મસઅલા :- જબ ઉઝ્ર સાબિત હો ગયા તો જબ તક હર વક્ત મેં એક એક બાર ભી વોહ ચીઝ પાઈ જાએ મા'ઝૂર હી રહેગા, મસલન : ઔરત કો એક વક્ત તો ઈસ્તેહાઝા ને તહારત કી મોહલત નહીં દી, અબ ઈતના મૌકઅ્ મિલતા હૈ કે વુઝૂ કરકે નમાઝ પઢ લે મગર અબ ભી એક આધ દફઆ હર વક્ત મેં ખૂન આ જાતા હૈ, તો અબ ભી મા'ઝૂર હૈ, યૂંહી તમામ બીમારિયોં મેં ઔર જબ પૂરા વક્ત ગુઝર ગયા ઔર ખૂન નહીં આયા તો અબ મા'ઝૂર ન રહી, જબ ફિર કભી પેહલી હાલત પૈદા હોજાએ તો ફિર મા'ઝૂર હૈ, ઈસ્કે બા'દ ફિર અગર પૂરા વક્ત ખાલી ગયા તો ઉઝ્ર જાતા રહા.(બહારે શરીઅત દૌમ, ઈસ્તેહાઝા કા બયાન).

મસઅલા :- નમાઝ કા કુછ વક્ત ઐસી હાલત મેં ગુઝરા કે ઉઝ્ર ન થા ઔર ન નમાઝ પઢી ઔર અબ પઢને કા ઈરાદા કિયા તો ઈસ્તેહાઝા યા બીમારી સે વુઝૂ જાતા રેહતા હૈ, ગર્ઝ યેહ બાકી વક્ત યૂંહી ગુઝર ગયા ઔર ઉસી હાલત મેં નમાઝ પઢ લી તો અબ ઈસ્કે બા'દ કા વક્ત ભી પૂરા અગર ઉસી ઈસ્તેહાઝા યા બીમારી મેં ગુઝર ગયા તો વોહ પેહલી ભી હુઈ ઔર અગર ઉસ વક્ત ઈતના મૌકઅ્ મિલા કે વુઝૂ કરકે ફર્ઝ પઢ લે તો પેહલી નમાઝ કા ઈઆદહ કરે (લૌટાએ). (બહારે શરીઅત દૌમ, ઈસ્તેહાઝા કા બયાન).

એહકામે હૈઝ વ નિફાસ

હૈઝ વ નિફાસ કી તા'રીફ ઔર ઉસ્કી પેહચાન બયાન કરને કે બા'દ અબ ઉસકે એહકામ બયાન કિયે જા રહે હૈં, ઈસકો ગૌર સે પઢેં ઔર ઈસ પર અમલ કરેં, અલ્લાહ તઆલા તૌફીકે અમલ અતા ફરમાએ.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં નમાઝ, રોઝા હરામ હૈ, નમાઝ કી કઝા નહીં રોઝે કી કઝા હૈ, (મરાકિયુલ ફલાહ

મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ વાલી રોઝા કઝા કરે નમાઝ કી કઝા નહીં.

સવાલ :- હૈઝ વાલી પર નમાઝ કી કઝા નહીં રોઝે કી કઝા ફર્ઝ હૈ ઈસ્મે કયા હિકમત હૈ ?

જવાબ :- ફતાવા તાતાર ખાનિયા, જિલ્દ 1, સફહા 198 મેં ઈસ તરહ બયાન કિયા હૈ **તર્જમા :** જબ હઝરતે આદમ અલૈહિસ્સલામ કે સાથ હઝરતે હવ્વા રદિયલ્લાહુ અન્હા કો ઝમીન પર ઉતારા ગયા, હઝરતે હવ્વા રદિયલ્લાહુ અન્હા ને ઈસ્સે પેહલે કભી નજાસત (નાપાકી) નહીં દેખી થી, જબ નમાઝ કી હાલત મેં ઉન્કો હૈઝ આયા, તો ઉન્હોંને હઝરતે આદમ અલૈહિસ્સલામ સે મસઅલા દરિયાફ્ત ફરમાયા, રૂએ ઝમીન કા યેહ પેહલા વાકિઆ થા, હઝરતે આદમ અલૈહિસ્સલામ કે પાસ ઈસ્કા જવાબ ન થા, જબ હઝરતે જિબ્રાઈલ અલૈહિસ્સલામ તશરીફ લાએ તો આપને ઉનસે ઈસકા સવાલ ફરમાયા, ઉન્કે પાસ ભી જવાબ ન થા, વાપસ આ ગએ, ફિર જબ તશરીફ લાએ તો હૈઝ કે દિનોં તક નમાઝ છોડને કા હુક્મ સુનાયા ઔર ઉસકી કઝા કા હુક્મ નહીં દિયા, ફિર હવ્વા રદિયલ્લાહુ અન્હા કો ઈસ્કે બા'દ હૈઝ આયા તો વોહ રોઝે સે થી, હઝરતે આદમ અલૈહિસ્સલામ સે મસઅલા દરિયાફ્ત કિયા તો આપ અલૈહિસ્સલામ ને ઈફતાર કરને, રોઝા છોડને કા હુક્મ દિયા, ફિર હઝરતે જિબ્રાઈલ તશરીફ લાએ તો રોઝે કી કઝા કા હુક્મ દિયા, હઝરતે આદમ અલૈહિસ્સલામ ને બારગાહે ઈલાહી મેં અર્ઝ કિયા યા અલ્લાહ નમાઝ, રોઝા દોનોં તેરી ઈબાદત હૈ, એક કી કઝા દૂસરે કી કઝા કયૂં નહીં ? અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કી તરફ સે વહી આઈ કે પેહલી બાર તૂને હમ સે હુક્મ મા'લૂમ કિયા તો હમને નમાઝ કી કઝા કા હુક્મ નહીં ફરમાયા, દૂસરી બાર તૂને અપની રાએ સે ઈફતાર કા હુક્મ દિયા તો હમને બતૌરે ઈતાબ કઝા કા હુક્મ દિયા હૈ, તાકે તુમ જાન લો કે હર કામ કે લિયે અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ રૂજૂઅ્ કરના હૈ.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔરત પર નમાઝ પઢના, રોઝા રખના, કુર્આને પાક કે કિસી એક આયત કી ઝબાની યા દેખ કર તિલાવત કરના ઔર બગૈર ગિલાફ કુર્આને પાક કા છૂના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કા'બે શરીફ કા તવાફ કરના, સોહબત કરના, નાફ કે નીચે સે ઘુટને તક કપડા હાઈલ કિયે બગૈર છૂના, લુત્ફ ઉઠાના હરામ વ નાજાઇઝ હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔરત પર આઠ ચીઝેં હરામ હૈં, નમાઝ, રોઝા, કુર્આને પાક કે કિસી આયત કા પઢના ઈસ્કો બગૈર ગિલાફ છૂના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કા'બે શરીફ કા તવાફ કરના, સોહબત કરના, નાફ કે નીચે સે ઘુટને તક ફાઈદા હાસિલ કરના.

(અલ-જવાહિરુન નય્યેરહ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વાલી ઔરત સે નમાઝ સાકિત (મુઆફ) હો જાતી હૈ, ઉન પર રોઝા રખના હરામ હૈ, રોઝે કી કઝા હૈ ઔર નમાઝ કી કઝા નહીં હૈ, મસ્જિદ મેં દાખિલ ન હો ઔર ન કા'બે શરીફ કા તવાફ કરે, ન ઉસકા શોહર ઉસ્સે સોહબત કરે, હૈઝ વાલી ઔર જુનુબી (જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હૈ) કે લિયે કુર્આને પાક પઢના નાજાઇઝ હૈ ઔર બે-વુઝૂ વાલે કે લિયે બગૈર ગિલાફ કુર્આને પાક કા છૂના નાજાઇઝ હૈ.

(અલ-બદાઈઉસ સનાએઅ, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔરત કા હુક્મ યેહ હૈ કે નમાઝ પઢના, રોઝા રખના ઔર કુર્આન પઢના, કુર્આને પાક કો બગૈર ગિલાફ કે છૂના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, બયતુલ્લાહ શરીફ કા તવાફ કરના મનઅ્ હૈ.

(કન્ઝુદ્દકાઈક, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ કી હાલત મેં નમાઝ, રોઝા મનઅ્ હૈ, રોઝે કી કઝા હૈ નમાઝ કી કઝા નહીં હૈ, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કા'બે કા તવાફ કરના, નાફ સે નીચે ઘુટને તક કુરબત કરના ઔર બગૈર ગિલાફ કે કુર્આન કો છૂના મનઅ્ હૈ.

મસઅલા :- ઔરત કે હૈઝ દસ દિનોં સે ઝિયાદા યા નિફાસ કે ચાલીસ દિનોં સે ઝિયાદા ખૂન આ કર બંદ હો ગયા તો બગૈર ગુસ્લ કે ઉસ્સે સોહબત હલાલ હૈ, અગર હૈઝ કા ખૂન દસ દિનોં યા આદત કે દિનોં સે કમ મેં આના બંદ હોજાએ તો જબ તક ગુસ્લ ન કર લે ઉસ્સે સોહબત કરના હરામ હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ હૈઝ દસ દિનોં સે ઝિયાદા યા નિફાસ કે ચાલીસ દિનોં સે ઝિયાદા પર ખૂન બંદ હો જાએ તો ઔરત સે બિલા ગુસ્લ વતી હલાલ હૈ, અગર ઈસ્સે કમ મેં આદત કે દિન પૂરે હોને સે કબ્લ બંદ હોજાએ તો જબ તક ગુસ્લ ન કર લે વતી હલાલ નહીં હૈ.

(અલ-જવાહિરુન નય્યેરહ મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ હૈઝ કા ખૂન દસ દિનોં સે કમ મેં બંદ હોજાએ તો જબ તક ગુસ્લ ન કર લે યા એક કામિલ નમાઝ કા વક્ત ન ગુઝર જાએ વતી કરના નાજાઈઝ હૈ, ઔર અગર દસ દિનોં મેં ખૂન આકર બંદ હોજાએ તો ગુસ્લ સે પેહલે વતી જાઈઝ હૈ.

મસઅલા :- જિસ મર્દ યા ઔરત પર ગુસ્લ ફર્ઝ હોજાએ યા ઉસ્કે લિયે નમાઝ યા કુર્આને પાક પઢના યા કિસી આયત કા છૂના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કા'બે શરીફ કા તવાફ કરના નાજાઈઝ વ હરામ હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** જિન પર ગુસ્લ ફર્ઝ હૈ, ઉસ પર પાંચ ચીઝેં હરામ હૈં, નમાઝ યા કિસી આયત કા પઢના યા બગૈર ગિલાફ કિસી આયત કા છૂના ઔર મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, કા'બે શરીફ કા તવાફ કરના.

મસઅલા :- બગૈર વુઝૂ નમાઝ પઢના, તવાફ કરના, બગૈર ગિલાફ કુર્આન કા છૂના હરામ હૈ.

(મરાકિયુલ ફલાહ મેં હૈ) **તર્જમા :** મોહદિસ બે-વુઝૂ વાલે પર તીન ચીઝેં હરામ હૈં : નમાઝ પઢના, તવાફ કરના, બગૈર ગિલાફ કે કુર્આને પાક કા છૂના.

મસઅલા :- હૈઝ યા નિફ઼ાસ કી હાલત મેં દામન યા દુપટ્ટે કે આંચલ સે યા કિસી ઐસે કપડે સે જિસ્કો ઓઢે યા પેહને હુએ હોં ઉસ્સે કુર્આને પાક કો છૂના હરામ હૈ.

(અલ-બેહરુર્રાઈક, જિલ્દ 1, સફ઼હા 350 મેં હૈ) **તર્જમા :** કુર્આને પાક કો આસ્તીન સે છૂના મનઅ્ હૈ, ઈસ લિયે કે વોહ બદન કે તાબેઅ્ હૈ, ઈસી મેં હૈ : કયા કુર્આને પાક કો ઐસે રૂમાલ સે છૂના જાઇઝ હૈ જો ગર્દન સે પેહના હુવા હો ? ઈસ્કે જવાબ મેં તેહરીર હૈ : રૂમાલ ઈસ તરહ ઓઢે હુએ હો કે અગર રૂમાલ કે એક કિનારે કો હરકત દેને સે દૂસરે કિનારે મેં ભી હરકત હો તો ઐસી સૂરત મેં ઉસ રૂમાલ સે કુર્આને પાક કો છૂના નાજાઈઝ હૈ, ઔર અગર દૂસરે કિનારે મેં હરકત ન હો તો છૂના નાજાઈઝ હૈ, પેહલી સૂરત મેં ચૂકે રૂમાલ બદન કે તાબેઅ્ હૈ ઈસ લિયે નાજાઈઝ હૈ, દૂસરી સૂરત મેં તાબેઅ્ નહીં હૈ ઈસ લિયે જાઈઝ હૈ.

(ફ઼તાવા આલમ ગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 39 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફ઼ાસ ઔર જિન પર ગુસ્લ લાઝિમ હૈ ઉન્કો ઐસે કપડોં સે કુર્આન છૂના નાજાઈઝ હૈ જો વોહ પેહને હુએ હોં.

(બહારે શરીઅત, દૌમ મેં હૈ) : ઈસ હાલત મેં દામન યા દુપટ્ટે કે આંચલ સે યા કિસી ઐસે કપડે સે જિસ્કો પેહને ઓઢે હુએ હૈ, કુર્આને મજીદ છૂના હરામ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ, સફ઼હા 42 મેં હૈ) : અગર કુર્આને અઝીમ જુઝ્દાન મેં હો તો જુઝ્દાન પર હાથ લગાને મેં હર્જ નહીં, યૂંહીં રૂમાલ વગૈરહ કિસી ઐસે કપડે સે પકડના જો ન અપના તાબેઅ્ હો ન કુર્આને મજીદ કા તો જાઈઝ હૈ, કુર્તે કી આસ્તીન, દુપટ્ટે કી આંચલ સે યહાં તક કે ચાદર કા એક કોના ઉસ્કે મૂંઢે પર હૈ દૂસરે કોને સે છૂના હરામ હૈ, કે યેહ સબ ઉસ્કે તાબેઅ્ હૈં, જૈસે ચોલી કુર્આન મજીદ કી તાબેઅ્ થી.

મસઅલા : જો મુઅલ્લિમા બચ્ચોં કો કુર્આને પાક પઢાતી હૈં વોહ હૈઝ યા નિફાસ કી હાલત મેં એક એક કલિમા સાંસ તોડ કર પઢા સક્તી હૈં, એક એક હર્ફ હિજ્જે કરકે પઢાના જાઇઝ હૈ.

(ફતાવા આલમ ગીરી, જિલ્દ 1, સફ્હા 38 મેં હૈ) **તર્જમા :** મુઅલ્લિમા જબ હાઇઝા હો તો બચ્ચોં કો એક એક કલિમા કી તા'લીમ દે, ઔર દો કલિમોં કો દરમિયાન સાંસ કો કતઅ્ યા'ની તૌડ દે, ઔર હિજ્જે સે પઢાને મેં કોઈ કરાહત નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ મેં હૈ) : મુઅલ્લિમા કો હૈઝ વ નિફાસ હુવા તો એક એક કલિમા સાંસ તોડ કર પઢાએ ઔર હિજ્જે કરાને મેં કોઈ હર્જ નહીં.

મસઅલા :- કુર્આન મજીદ, ઉર્દૂ, હિન્દી, ગુજરાતી, અંગ્રેઝી ઝબાન મેં હો, ઉસકો હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔર જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હો છૂના હરામ હૈ.

(અલ-બેહરુર્રાઇક, જિલ્દ 1, સફ્હા 350 મેં હૈ) **તર્જમા :** કુર્આને મજીદ ફારસી ઝબાન મેં લિખા હો તો હૈઝ વાલી ઔર જિસ પર ગુસ્લ વાજિબ હો છૂના હરામ હૈ.

(આલમ ગીરી, જિલ્દ 1, સફ્હા 39 મેં હૈ) **તર્જમા :** કુર્આને મજીદ ફારસી ઝબાન મેં લિખા હો તો ઉસ્કા છૂના નાજાઇઝ હૈ.

મસઅલા :- જિસ પર ગુસ્લ લાઝિમ હૈ યા હૈઝ વ નિફાસ વાલી કા ઈદ ગાહ, જનાઝા ગાહ મેં દાખિલ હોના જાઇઝ હૈ, ઇસ લિયે વોહ ઇમામ કે ઇક્તેદા મેં મસ્જિદ કા હુક્મ હૈ, ઉસ પર ચલને ઔર દાખિલ હોને મેં મસ્જિદ કા હુક્મ નહીં હૈ.

(અલ-બેહરુર્રાઇક, જિલ્દ 1, સફ્હા 338 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઈદ ગાહ યા જનાઝા ગાહ દોનોં મસ્જિદ મેં નમાઝ અદા કરતે વક્ત હૈ, યહાં તક કે અગર સફેં મુત્તસિલ ન ભી હોં ફિર ભી મુક્તદી કા ઇમામ કા ઇક્તિદા કરના જાઇઝ હૈ, ઉસ પર ગુઝરને ઔર જુનુબી, (જિન પર ગુસ્લ લાઝિમ હો) કે દાખિલ હોને મેં મસ્જિદ કા હુક્મ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, દૌમ મેં હૈ) : ઈદ ગાહ કે અંદર જાને મેં હર્જ નહીં હૈ.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ ઔર જિન પર ગુસ્લ લાઝિમ હૈ, ઉનકો કુર્આને પાક કી તિલાવત કરના નાજાઇઝ વ હરામ હૈ, લેકિન પાચોં કલિમે, દુરૂદ શરીફ, દુઆ, અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરના, અઝાન કા જવાબ દેના જાઇઝ હૈ.

(ફતાવા આલમ ગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 38 મેં હૈ) **તર્જમા :** જિન પર ગુસ્લ વાજિબ યા હૈઝ વાલી હૈ ઉનકા દુઆ કરના, અઝાન કા જવાબ દેના વગૈરહ જાઇઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, દૌમ મેં હૈ) : કુર્આન કે અલાવા ઔર તમામ અઝકાર કલિમા શરીફ, દુરૂદ શરીફ વગૈરહ પઢના બિલા કરાહત જાઇઝ બલ્કે મુસ્તહબ હૈ, ઔર ઇન ચીઝોં કો વુઝૂ યા કુલ્લી કરકે પઢના બેહતર, ઔર વૈસે હી પઢ લિયા જબ ભી હર્જ નહીં, ઔર ઇનકે છૂને મેં ભી હર્જ નહીં.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ ઔર બે-વુઝૂ વાલોં કો જુઝદાન કે સાથ કુર્આને પાક છૂના જાઇઝ હૈ, લેકિન કુર્આને પાક સે સાથ જો કાગઝ, પુઠ્ઠા, ચમળા લગા હુવા હૈ ઉસ્કા છૂના નાજાઇઝ હૈ, વૈસે હી કુર્આને પાક ઔર ઉસકા સાદા હાશિયા ભી છૂના હરામ હૈ.

(આલમ ગીરી, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 38 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ જુનુબી ઔર બે-વુઝૂ વાલોં કે લિયે બગૈર ગિલાફ કુર્આન કા છૂના નાજાઇઝ હૈ, ઐસા ગિલાફ જો કુર્આને પાક સે અલાહેદા હો જૈસે થૈલા વગૈરહ જો કુર્આન કે સાથ લગા હુવા હો ઉસ્કા છૂના નાજાઇઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ, સફહા 42 મેં હૈ) : જિસ્કો નહાને કી ઝરૂરત હો ઉસ્કો મસ્જિદ મેં જાના, તવાફ કરના, કુર્આન મજીદ કા છૂના અગર ચે ઉસ્કા સાદા હાશિયા યા જિલ્દ યા ચોલી છૂએ યા બે-વુઝૂ છૂએ, દેખ કર યા ઝબાની પઢ કર યા કિસી આયત

કા લિખના યા આયત કા તા'વીઝ લિખના યા ઐસા તા'વીઝ છૂના યા ઐસી અંગૂઠી છૂના યા પેહન્ના જૈસે મુકત્તિઆત કી અંગૂઠી હરામ હૈ.

મસઅલા :- કુર્આન મજીદ કી કિસી આયત કો દુઆ કી નિયત સે યા બરકત કે લિયે પઢના યા કિસી ને'મત કે શુક્રિયે મેં યા બુરી ખબર સુન કર પઢના જાઇઝ હૈ, ઈસી તરહ અલ્લાહ કી તા'રીફ કી નિયત સે સૂરએ ફાતિહા, આયતુલ કુરસી, સૂરએ હશ્ર કી આખિરી તીન આયતેં, સૂરએ ઈખ્લાસ, સૂરએ ફલક, સૂરએ નાસ, લફ્ઝે **કુલ** કે બગૈર પઢના જાઈઝ હૈ, **કુલ** કે સાથ નાજાઈઝ હૈ.

(આલમ ગીરી, જિલ્દે અવ્વલ, સફ્હા 38 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔર જુનુબી કો કુર્આન કી એક આયત યા ઉસ્સે કમ ન પઢે, કયૂંકે હરામ હોને મેં છોટી બડી આયત સબ બરાબર હૈ, લેકિન અગર આયત કી તિલાવત કી નિયત સે ન પઢે, જૈસે : અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરને કે લિયે " અલ-હમ્દુ લિલ્લાહ" ઔર ખાના ખાતે વક્ત " બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ " પઢને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ, સફ્હા 43 મેં હૈ) : અગર કુર્આન કી આયત દુઆ કી નિયત સે યા તબર્રુક કે લિયે જૈસે " બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ " યા અદાએ શુક્ર કો યા છીંક કે બા'દ " અલ-હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આ-લમીન " યા ખબર યા પરેશાની પર " ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન " કહા, યા બ-નિયતે સના પૂરી સૂરત યા સૂરએ ફાતિહા યા આયતુલ કુરસી યા સૂરએ હશ્ર કી પિછ્લી તીન આયતેં " હુવલ્લાહુલ્લઝી લા ઈલા-હ ઈલ્લાહુ " સે આખિર સૂરહ તક પઢીં ઔર ઈન સબ સૂરતોં મેં કુર્આન કી નિયત ન હો તો કુછ હર્જ નહીં, યૂહીં તીનો કુલ બિલા લફ્ઝે કુલ બ-નિયતે સના પઢ સક્તા હૈ, ઔર લફ્ઝે કુલ કે સાથ નહીં પઢ સક્તા હૈ, અગર બ-નિયતે સના હી હો, કે ઈસ સૂરત મેં ઈનકા કુર્આન હોના મુતઅય્યન હૈ નિયત કો દખ્લ નહીં.

મસઅલા :- દીની ઈસ્લામી કિતાબેં હદીસ, તફસીર, ફિક્હ કી કિતાબેં, હૈઝ વ નિફાસ ઔર બે-વુઝૂ વાલોં કે લિયે છૂના મકરૂહ હૈ, અલ-બત્તા પેહને હુએ કપડે દામન, આસ્તીન સે છૂના જાઇઝ હૈ, લેકિન કુર્આન કી આયત પર હાથ રખના હરામ હૈ.

(આલમ ગીરી, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 39 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ, બે-વુઝૂ વાલોં કે લિયે તફસીર, હદીસ, ફિક્હ કી કિતાબેં છૂના મકરૂહ હૈ, ઔર આસ્તીન છૂને મેં કોઈ હર્જ નહીં, જિસ તશ્ની યા દિરહમ યા કિસી ચીઝ મેં કુર્આન કી પૂરી આયત લિખી હો ઉસ્કા છૂના નાજાઈઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ, સફહા 42 મેં હૈ) : ઈન સબ્કો ફિક્હ વ તફસીર વ હદીસ કી કિતાબોં કા છૂના મકરૂહ હૈ, ઔર અગર ઈન્કો કિસી કપડે સે છુવા અગર ચે ઉસ્કો પેહને યા ઓઢે હુએ તો હર્જ નહીં, મગર મૌઝેઅ્ આયત પર ઈન કિતાબોં મેં ભી હાથ રખના હરામ હૈ, ઈસી મેં હૈ : મસઅલા : રૂપિયે પર આયત લિખી હો તો ઉન સબ્કો (યા'ની બે-વુઝૂ ઔર જુનુબી ઔર હૈઝ વ નિફાસ વાલી કો) ઈસ્કા છૂના હરામ હૈ, હાં અગર થૈલી મેં હો તો થૈલી ઉઠાના જાઇઝ હૈ, યૂંહી જિસ બરતન યા ગિલાસ પર સૂરહ યા આયત લિખી કો ઉસ્કા છૂના ભી હરામ હૈ, ઔર ઈસ્કા ઈસ્તે'માલ સબ કો મકરૂહ મગર જબ કે ખાસ બ-નિયતે શિફા હો.

મસઅલા :- નમાઝ કા આખિરી વક્ત હૈ, નમાઝ નહીં પઢી થી કે હૈઝ આ ગયા યા બચ્ચે કી વિલાદત હુઈ યા ફર્ઝ નમાઝ મેં મશ્ગૂલ થી કે હૈઝ આયા તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ મુઆફ હૈ, અલ-બત્તા અગર નફિલ નમાઝ યા રોઝે કી હાલત મેં હૈઝ આયા તો ઉસ્કી કઝા વાજિબ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર ઔરત ને નફિલ નમાઝ શુરૂ કી ફિર હૈઝ આયા તો વોહ નમાઝ રોઝા દોનોં કી કઝા કરે.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 114 મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ ઔરત આખિરી વક્ત મેં હાઈઝા હુઈ તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ સાકિત યા'ની મુઆફ હૈ, ઔર અગર આખિરી વક્ત મેં પાક હુઈ તો ઉસ વક્ત કી કઝા નમાઝ વાજિબ હોગઈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ દૌમ, સફહા 89 મેં હૈ) :નમાઝ કા આખિરી વક્ત હોગયા ઔર અભી નમાઝ નહીં પઢી કે હૈઝ આયા યા બચ્ચા પૈદા હુવા તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ મુઆફ હોગઈ અગર ચે તંગ વક્ત હોગયા હો કે ઉસ નમાઝ કી ગુંજાઈશ ન હો.

મસઅલા :- નમાઝ પઢતે મેં હૈઝ આ ગયા યા બચ્ચા પૈદા હુવા તો વોહ નમાઝ મુઆફ હૈ, અલ-બત્તા અગર નફિલ નમાઝ થી તો ઉસ્કી કઝા વાજિબ હૈ.

મસઅલા :- તીન દિન સે કમ ઔરત કો ખૂન આ કર બંદ હોગયા તો વોહ બગૈર ગુસ્લ સિર્ફ વુઝૂ કરે ઔર નમાઝ પઢે.

(બહારે શરીઅત દૌમ, સફહા 89 મેં હૈ) : હૈઝ વાલી કો તીન દિન સે કમ ખૂન આ કર બંદ હોગયા તો વોહ રોઝા રખે ઔર વુઝૂ કરકે નમાઝ પઢે, નહાને કી ઝરૂરત નહીં, ફિર અગર ઉસ્કે બા'દ પંદરહ દિન કે અંદર ખૂન આયા તો અબ નહાએ, આદત કે દિન નિકાલ કર બાકી દિનોં કી કઝા પઢે, ઔર જિસ્કી કોઈ આદત નહીં વોહ દસ દિન કે બા'દ કી નમાઝે કઝા કરે, હાં અગર આદત કે દિનોં કે બા'દ યા બે-આદત વાલી ને દસ દિન કે બા'દ ગુસ્લ કર લિયા થા તો ઉન દિનોં કી નમાઝેં હો ગઈ, કઝા કી હાજત નહીં, ઔર આદત કે દિનોં સે પેહલે કે રોઝોં કી ઝા કરે ઔર બા'દ કે રોઝે હર હાલ મેં હોગએ.

(બેહરુર્રાઈક, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 136 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કો તીન દિન સે કમ યા દસ દિનોં સે ઝિયાદા આએ તો વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ, ઈસ લિયે કે યેહ ખૂન યા તો હૈઝ યા નિફાસ યા ઈસ્તેહાઝા, હૈઝ વ નિફાસ કા ખૂન નહીં હૈ, તો મુતઅય્યન

હોગયા કો વોહ ઈસ્તેહાઝા કા ખૂન હૈ, ઈસ્તેહાઝા કી હાલત મેં નમાઝ મુઆફ નહીં હૈ.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 118 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર તીન દિન સે કમ મેં ખૂન બંદ હો જાએ તો આખિર વક્ત તક નમાઝ કો તાખીર કરે, જબ નમાઝ કે ફૌત હોને કા ખૌફ હો તો વુઝૂ કરે ઔર નમાઝ પઢે.

મસઅલા :- જિસ ઔરત કો તીન દિન વ રાત કે બા'દ ખૂન આયા ઔર પેહલે જો ખૂન આને કી આદત થી વોહ અભી પૂરી નહીં હુઈ હૈ, ઈસી તરહ નિફાસ વાલી ખૂન આદત સે પેહલે હી બંદ હોગયા તો બંદ હોને કે બા'દ નહા કર નમાઝ રોઝા શુરૂ કરે આદત કે દિનોં કા ઈન્તેઝાર ન કરે, જિસ ઔરત કો આદત સે ઝિયાદા ખૂન આયા તો દસ દિનોં તક હૈઝ શુમાર કરે ઔર નિફાસ મેં ચાલીસ દિનોં તક કા ઈન્તેઝાર કરે, અગર મુદ્દત કે અંદર ખૂન આના બંદ હો ગયા તો ગુસ્લ કરકે નમાઝ પઢે ઔર મુદ્દત કે બા'દ ભી ખૂન જારી રહા તો ગુસ્લ કરે ઔર આદત કે બા'દ કે બાકી દિનોં કી નમાઝોં કી કઝા કરે.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 116 મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ ખૂન દસ દિન સે કમ તીન દિન યા ઝિયાદા ગુઝરને કે બા'દ બંદ હુવા હો, અગર વોહ આદત કે દિન કે અલાવા હૈ તો ગુસ્લ કરે નમાઝ કો મુસ્તહબ વક્ત તક તાખીર કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 89 મેં હૈ) : જિસ ઔરત કો તીન દિન રાત કે બા'દ હૈઝ બંદ હોગયા ઔર આદત કે દિન અભી પૂરે ન હુએ યા નિફાસ કા ખૂન આદત પૂરી હોને સે પેહલે બંદ હોગયા તો બંદ હોને કે બા'દ હી ગુસ્લ કરકે નમાઝ પઢના શુરૂ કરદે આદત કે દિનોં કા ઈન્તેઝાર ન કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 89 મેં હૈ) **મસઅલા :-** આદત કે દિનોં સે ખૂન મુતજાવિઝ હો ગયા તો હૈઝ

મેં દસ દિન ઔર નિફાસ મેં ચાલીસ દિન ઇન્તેઝાર કરે, અગર ઇસ મુદ્દત કે અંદર બંદ હો ગયા તો અબ સે નહા ધો કર નમાઝ પઢે ઔર જો ઇસ મુદ્દત કે બા'દ ભી જારી રહા તો નહાએ ઔર આદત કે બાકી દિનોં કી કઝા કરે.

મસઅલા :- જિસ હૈઝ ઔર નિફાસ વાલી ઔરત કો આદત કે દિન પૂરે હોને સે કબ્લ હી ખૂન બંદ હો ગયા તો વોહ મુસ્તહબ વક્ત તક ઇન્તેઝાર કરને કે બા'દ ગુસ્લ કરકે નમાઝ પઢ લે, જિન કો આદત કે દિન પૂરે હોને પર બંદ હુવા તો ઉસ્કો ઇન્તેઝાર કરને કી કતઅન હાજત નહીં.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 118 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર આદત કે દિન પૂરે હોને સે પેહલે ખૂન બંદ હો ગયા, તો વાજિબ હૈ કે ગુસ્લ કો નમાઝ કે આખિરી તક તાખીર કરે, જબ નમાઝ કે ફૌત હોને કા ખૌફ હો તો ગુસ્લ કરે ઔર નમાઝ પઢ લે, આખિરી વક્ત સે મુરાદ મુસ્તહબ વક્ત હૈ, મકરૂહ વક્ત નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) : હૈઝ વ નિફાસ કે દિન પૂરે હોને સે પેહલે બંદ હો ગયા તો આખિર વક્ત તક ઇન્તેઝાર કરકે નહા કર નમાઝ પઢે ઔર આદત કે દિન પૂરે હો ચુકે તો ઇન્તેઝાર કી કુછ હાજત નહીં.

મસઅલા :- જિસ ઔરત કે હૈઝ કા ખૂન પૂરે દસ દિન ઔર નિફાસ કે પૂરે ચાલીસ દિન પૂરે હોને કે બા'દ બંદ હુવા કે નમાઝ કા સિર્ફ ઇતના વક્ત બાકી હૈ કે અલ્લાહુ અકબર કહે તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ ફર્ઝ હૈ, ગુસ્લ કરકે કઝા પઢે, અગર ઇસ્સે કમ મેં બંદ હુવા ઔર ઇતના વક્ત હૈ જલ્દ નહા કર નમાઝ કે લિયે અલ્લાહુ અકબર કેહ સક્તી હૈ તો નમાઝ ફર્ઝ હો ગઈ ઉસ વક્ત કી નમાઝ કઝા કરે, અગર ઇતના વક્ત નહીં બચા તો કઝા નહીં.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 115 મેં હૈ) **તર્જમા :-** ઔરત આખિર વક્ત મેં પાક હુઈ તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ વાજિબ

હો ગઈ જબ કે વોહ દસ દિનોં મેં પાક હુઈ તો નમાઝ વાજિબ હો ગઈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) : હૈઝ પૂરે દસ દિન પર ઔર નિફાસ પૂરે ચાલીસ દિન પર ખત્મ હુવા ઔર નમાઝ કે વક્ત મેં અગર ઈતના ભી બાકી હો કે 'અલ્લાહ' લફ્ઝ કહે તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ ઉસ પર ફર્ઝ હો ગઈ, નહા કર ઉસ્કી કઝા પઢે ઔર અગર ઈસ્સે કમ બંદ હુવા ઔર ઈતના વક્ત હી કે જલદી સે નહા કર ઔર કપડે પહેન કર એક બાર અલ્લાહુ અક્બર કેહ સક્તી હૈ તો ફર્ઝ કઝા કરે, વરના નહીં.

મસઅલા :- ઔરત કા ખૂન પૂરે દસ દિનોં પર બંદ હુવા ઔર રાત કા ઈતના વક્ત બાકી નહીં કે એક બાર અલ્લાહુ અક્બર કેહ સકે તો ઉસ દિન કા રોઝા વાજિબ હૈ, ઔર દસ દિનોં સે કમ મેં બંદ હુવા ઈતના વક્ત બાકી હૈ કે સુબ્હ સાદિક હોને સે કબ્લ કપડા પહેન કર અલ્લાહુ અક્બર કેહ સક્તી હૈ તો રોઝા ફર્ઝ હૈ, નહા લે તો બેહતર હૈ વરના બે-ગુસ્લ રોઝે કી નિયત કર લે ઔર સુબહ ગુસ્લ કર લે, અગર વક્ત બાકી નહીં હૈ તો ઉસ દિન કા રોઝા ફર્ઝ નહીં હૈ, અલ-બત્તા રોઝે દાર કી તરહ દિન ગુઝારના વાજિબ હૈ કુછ ખાના પીના હરામ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ બંદ હોને કે બા'દ ઈતના વક્ત બાકી હૈ કે ગુસ્લ કર સકે ઔક કપડે પહેન સકે ઔર નમાઝ કે લિયે તક્બીરે તેહરીમા કેહ સકે તો ઉસ વક્ત કી નમાઝ ઔર ઉસ દિન કા રોઝા ફર્ઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) : અગર પૂરે દસ દિન પર પાક હુઈ ઔર ઈતના વક્ત બાકી નહીં કે એક બાર અલ્લાહુ અક્બર કેહ લે તો ઉસ દિન કા રોઝા ઉસ પર વાજિબ હૈ, ઔર જો કમ મેં પાક હુઈ ઔર ઈતના વક્ત હૈ કે સુબહ હોને સે પેહલે નહા કર કપડે પહેન કર અલ્લાહુ અક્બર કેહ સક્તી હૈ તો

રોઝા ફર્ઝ હૈ, અગર નહા લે તો બેહતર હૈ વરના બે-નહાએ નિયત કરે ઔર સુબ્હ કો નહા લે, ઔર જો ઈતના ભી વક્ત નહીં તો ઉસ દિન કા રોઝા ફર્ઝ ન હુવા, અલ-બત્તા રોઝે દારોં કી તરહ રેહના વાજિબ હૈ, કોઈ ઐસી બાત જો રોઝે કે ખિલાફ હો મસલન : ખાના, પીના હરામ હૈ.

મસઅલા :- રોઝે કી હાલત મેં હૈઝ યા નિફાસ શુરૂ હો ગયા તો રોઝા ખત્મ હો ગયા અગર રોઝા ફર્ઝ ઔર નફિલ થા તો કઝા વાજિબ હૈ.

(શર્હે વકાયા, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 115 મેં હૈ) **તર્જમા :** રોઝે દાર ઔરત કો દિન મેં હૈઝ આયા, અગર યે આખિર વક્ત મેં આયા હો રોઝા બાતિલ હો ગયા, ઉસ્કી કઝા ફર્ઝ હૈ, વાજિબ રોઝા થા તો કઝા વાજિબ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) : રોઝે કી હાલત મેં હૈઝ યા નિફાસ શુરૂ હો ગયા તો વોહ રોઝા જાતા રહા, ઉસ્કી કઝા કરે, ફર્ઝ થા તો ફર્ઝ ઔર નફિલ થા તો કઝા વાજિબ હૈ.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં નમાઝ, રોઝા કે અલાવા સજદએ તિલાવત ઔર સજદએ શુક્ર કરના હરામ હૈ, સજ્દે કી આયત સુનને સે સજદહ વાજિબ નહીં હોતા હૈ.

(દુર્રે મુખતાર, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 51 મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં મુત્લકન નમાઝ મનઅ્ હૈ ઔર સજદએ શુક્ર ભી મનઅ્ હૈ.

(બહારે શરીઅત, દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) : હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં સજદએ શુક્ર વ સજદએ તિલાવત હરામ હૈ, ઔર આયતે સજદહ સુનને સે ઉસ પર સજદહ વાજિબ નહીં.

મસઅલા :- ઔરત રાત કો પાકી કી હાલત મેં સોઈ, સુબ્હ બેદાર હુઈ તો હૈઝ કા અસર દેખા તો ઉસ વક્ત સે હૈઝ કા હુક્મ હોગા, અગર ઈશા કી નમાઝ નહીં પઢી થી તો પાકી કે બા'દ

ઉસ્કી કઝા કરે, ઔરત હૈઝ કી હાલત મેં સોઈ, બૈદાર હુઈ તો હૈઝ કા અસર નહીં થા, તો રાત સે પાકી કા હુક્મ હૈ વોહ નમાઝે ઈશા કી કઝા કરે.

(દુર્રે મુખતાર, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત પાકી કી હાલત મેં સોઈ, બેદાર હુઈ તો હૈઝ મેં થી તો ઉસ્કે હાઇઝા હોને કા હુક્મ દિયા જાએગા જબ બેદાર હુઈ, ઔર જબ ઔરત હૈઝ કી હાલત મેં સોઈ તો પાક થી તો પાકી કા હુક્મ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ)

મસઅલા :- સોતે વક્ત પાક થી ઔર સુબહ સો કર ઉઠી તો અસર હૈઝ કા દેખા તો ઉસી વક્ત સે હૈઝ કા હુક્મ દિયા જાએગા, ઈશા કી નમાઝ નહીં પઢી થી તો પાક હોને પર ઉસ્કી કઝા ફર્ઝ હૈ.

મસઅલા :- હૈઝ વાલી સો કર ઉઠી ઔર ગદ્દી પર કોઈ નિશાન હૈઝ કા નહીં તો રાત હી સે પાક હૈ, નહા કર ઈશા કી કઝા કરે.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફાસ કી હાલત મેં બીવી સે હમ્બિસ્તરી હરામ હૈ, ઈસ હાલત મેં સોહબત કો હલાલ જાનના કુફ્ર હૈ (યા'ની ઈસ્લામ સે ખારિજ હૈ) હરામ જાનતે હુએ કિયા તો સખત ગુનહગાર હૈ, કસ્દન હરામ કામ કરને પર સિદ્કે દિલ સે તૌબા કરના ફર્ઝ હૈ, હૈઝ આને કે દિનોં મેં સોહબત કિયા તો એક દિર્હમ ઔર ખત્મ હોને કે કરીબ કિયા તો આધા ખૈરાત કરના મુસ્તહબ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** હૈઝ કી હાલત મેં બીવી સે સોહબત કો હલાલ જાનના કુફ્ર હૈ, ઐસે હી પાખાના કી જગહ પર સોહબત કો હલાલ જાનના ભી કુફ્ર હૈ, ફિર અગર હરામ જાન કર અપને ઈખતિયાર સે કિયા તો ગુનાહે કબીરા હૈ, અગર જિહાલત સે યા ઝબર્દસ્તી સે યા ભૂલ સે કિયા તો તૌબા કરના લાઝિમ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફ઼હા 90 મેં હૈ) : હમ્બિસ્તરી યા'ની જિમાઅ્ ઈસ હાલત મેં હરામ હૈ.

મસઅલા :- ઐસી હાલત મેં જિમાઅ્ જાઈઝ જાનના કુફ્ર હૈ, ઔર હરામ સમઝ કર કર લિયા તો સખત ગુનહગાર હુવા ઉસ પર તૌબા ફ઼ર્ઝ હૈ ઔર આમદ કે ઝમાને કિયા તો એક દિર્હમ ઔર કરીબ ખત્મ કે કિયે તો નિસ્ફ઼ દીનાર ખૈરાત કરના મુસ્તહબ હૈ.

મસઅલા :- હૈઝ વ નિફ઼ાસ કી હાલત મેં ઔરત કે નાફ઼ સે ઘુટને તક શૌહર કા કિસી ઉઝ્વ સે છૂના નાજાઈઝ હૈ, જબ ઉસ પર કોઈ કપડા વગૈરહ ન હો, શહવત બે-શહવત દોનોં સૂરતોં મેં નાજાઈઝ હૈ, અગર કપડા હાઈલ હૈ બદન કી ગરમી કા એહસાસ ન હો તો હર્જ નહીં હૈ.

(દુર્રે મુખતાર, બાબે હૈઝ મેં હૈ) **તર્જમા :** નાફ઼ ઔર ઘુટને કે દરમિયાન ઈઝાર કે નીચે કુર્બત કરના મનઅ્ હૈ અગર ચે બગૈર શહવત કે હો, ઈસ્કે અલાવા કરીબ હોના હલાલ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફ઼હા 90 મેં હૈ) : ઈસ હાલત મેં નાફ઼ સે ઘુટને તક ઔરત કે બદન સે મર્દ કા અપને કિસી ઉઝ્વ સે છૂના જાઈઝ નહીં, જબ કપડે વગૈરહ હાઈલ ન હો, શહવત સે હો યા બે-શહવત ઔર અગર ઐસા હાઈલ હો કે બદન કી ગરમી મહસૂસ ન હોગી તો હર્જ નહીં.

મસઅલા :- નાફ઼ કે ઊપર ઘુટને સે નીચે કિસી તરહ કા લુત્ફ઼ ઉઠાના, બોસા લેના, એક સાથ ખાના પીના સોના જાઈઝ હૈ, સિર્ફ઼ હૈઝ કી વજહ સે એક સાથ ન ખાના પીના ન સોના મકરૂહ હૈ, અલ-બત્તા એક સાથ સોને સે શહવત કા ગલ્બા હો અપને પર કાબૂ ન રખને કા ગુમાન હો તો એક સાથ ન સોએ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** નાફ઼ કે નીચે સે ઘુટને તક કે અલાવા હલાલ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફ઼હા 90 મેં હૈ) : નાફ઼ કે ઊપર ઘુટને સે નીચે છૂને યા કિસી તરહ કા નફ઼અ્ લેને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, યૂંહી બોસો કિનાર ભી જાઇઝ હૈ.

મસઅલા :- અપને સાથ ખિલાના યા એક જગહ સોના જાઇઝ હૈ, બલ્કે ઇસ વજહ સે સાથ ન સોના મકરૂહ હૈ.

મસઅલા :- ઇસ હાલત મેં ઔરત મર્દ કે હર હિસ્સએ બદન કો હાથ લગા સક્તી હૈ.

મસઅલા :- અગર હમરાહ સોને મેં ગલ્બએ શહવત હો ઔર અપને કો કાબૂ મેં ન રખને કા એહતેમાલ હો તો સાથ ન સોએ ઔર અગર ગુમાન ગાલિબ હો તો સાથ સોના ગુનાહ હૈ.

મસઅલા :- ઔરત કે હૈઝ કા ખૂન પૂરે દસ દિનોં પર બંદ હુવા તો બગૈર ગુસ્લ ઉસ્સે સોહબત કરના જાઇઝ હૈ, મુસ્તહબ યેહ હૈ કે ગુસ્લ કે બા'દ કરે, અગર દસ દિનોં સે કમ મેં બંદ હુવા હૈ તો જબ તક ગુસ્લ ન કરે યા ઉસ વક્ત કી નમાઝ કા વક્ત ખત્મ ન હોજાએ સોહબત કરના જાઇઝ નહીં.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ હૈઝ દસ દિનોં સે ઝિયાદા પર ખૂન બંદ હોજાએ, બીવી સે સોહબત કરના હલાલ હૈ, ઔર અગર દસ દિનોં સે કમ મેં બંદ હુવા હૈ તો વુઝૂ વ ગુસ્લ કરે ઔર અખીર વક્ત મેં નમાઝ પઢે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફ઼હા 91 મેં હૈ) : પૂરે દસ દિનોં પર ખત્મ હુવા તો પાક હોતે હી ઉસ્સે જિમાઅ્ જાઇઝ હૈ, અગર ચે અબ તક ગુસ્લ ન હો, મુસ્તહબ યેહ હૈ કે નહાને કે બા'દ જિમાઅ્ કરે.

મસઅલા :- દસ દિન કમ મેં પાક હુઈ તો તા-વક્તે કે ગુસ્લ ન કર લે યા વોહ વક્તે નમાઝ જિસ્મે પાક હુઈ ગુઝર ન જાએ જિમાઅ્ જાઇઝ નહીં, ઔર અગર વક્ત ઇતના નહીં થા, કે ઉસ્મે નહા કર કપડે પહેન કર અલ્લાહુ અક્બર કેહ સકે તો ઉસ્કે બા'દ કા વક્ત ગુઝર જાએ યા ગુસ્લ કરલે તો જાઇઝ હૈ વરના નહીં.

મસઅલા :- ઔરત કી આદત કે દિન સે પેહલે ખૂન બંદ હો ગયા તો નહાને કે બા'દ ભી સોહબત કરના જાઇઝ નહીં, જબ તક આદત કે દિન પૂરે ન હો જાએં, જૈસે કિસી કો પાંચ દિન કી આદત થી ઇસ બાર ચાર દિન પર બંદ હો ગયા તો નહા કર નમાઝ પઢે ઔર સોહબત કે લિયે એક દિન કા ઇન્તેઝાર વાજિબ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) **તર્જમા :** આદત કે દિન સે કમ ખૂન આયા તો ઉસસે વતી કરના જાઇઝ નહીં, ઔરત એહતિયાતન ગુસ્લ કરે ઔર નમાઝ વ રોઝા રખે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા દૌમ, સફહા 90 મેં હૈ) **મસઅલા :-** આદત કે દિન પૂરે હોને સે પેહલે હી ખત્મ હો ગયા તો અગર ચે ગુસ્લ કરલે જિમાઅ્ નાજાઇઝ હૈ, તા-વક્તે કે આદત કે દિન પૂરે ન હો લેં, જૈસે કિસી કી આદત છે દિન કી થી ઔર ઇસ મર્તબા પાંચ હી રોઝ આયા તો ઉસે હુક્મ હૈ કે નહા કર નમાઝ શુરૂ કર દે મગર જિમાઅ્ કે લિયે એક દિન ઔર ઇન્તેઝાર કરના વાજિબ હૈ.

મસઅલા :- ઔરત કે હૈઝ વ નિફાસ દોનોં કા એક હી હુક્મ હૈ.

(તબીનુલ હકાઇક, જિલ્દે અવ્વલ, સફહા 165 મેં હૈ) **તર્જમા :** નિફાસ કે એહકામ હૈઝ કે એહકામ કી તરહ હૈં, જિસ તરહ હૈઝ કી હાલત મેં ખાના પીના એક સાથ સોના જાઇઝ હૈ, ઇસી તરહ નિફાસ કી હાલત મેં ઔરત કે સાથ ખાના પીના ઉસકા પકાયા હુવા ખાના, સોના જાઇઝ હૈ, જિસ તરહ હૈઝ બંદ હોતે હી નમાઝ રોઝા ફર્ઝ હૈ, ઇસી તરહ નિફાસ કા ખૂન બંદ હોતે હી નમાઝ રોઝા ફર્ઝ હૈ, બા'ઝ જગહ નિફાસ વાલી ઔરત કે લિયે બિસ્તર ખાને કા બર્તન અલગ કરદેતે હૈં, યેહ તરીકા શરીઅત કે ખિલાફ હૈ, બા'ઝ ઔરતોં મેં રસ્મ હૈ કે જબ તક ચાલીસ પૂરે ન હો જાએ નમાઝ નહીં પઢતી રોઝા નહીં રખતી હૈ, યેહ ભી શરીઅત કે સરાસર ખિલાફ હૈ, નિફાસ કા ખૂન બંદ હોતે હી નમાઝ રોઝા ફર્ઝ

હૈ, ઉસ્કે છોડને પર ગુનહગાર હોગી, ઉન નમાઝોં, રોઝોં કી કઝા વાજિબ વ લાઝિમ હૈ.

ઔરતોં સે મુતઅલ્લિક નમાઝ કે મખ્સૂસ મસાઇલ

જિન શરાઈત વ ફરાઈઝ વ વાજિબાત કે સાથ આકિલ બાલિગ મર્દ પર પાંચોં વક્તોં કી નમાઝેં પાબંદી કે સાથ પઢના ફર્ઝ હૈ, ઈન્હી શરાઈત કે સાથ આકિલા બાલિગા ઔરત પર પાંચોં વક્ત કી નમાઝ ફર્ઝ હૈ, લેકિન કુછ મસાઈલ મેં મર્દ ઔર ઔરત કી નમાઝ કી અદાએગી મેં ફર્ક હૈ, લિહાઝા ઈન્હી મખસૂસ મસાઈલ કા ઝિક્ર કિયા જા રહા હૈ.

નમાઝ મર્દ વ ઔરત દોનોં પર યક્સાં ફર્ઝ હૈ.

કુર્આને પાક, પારા 1 મેં હૈ : **તર્જમા :** નમાઝ કાઈમ કરો ઔર ઝકાત અદા કરો.

યેહ હુક્મ મર્દ ઔરત દોનોં પર હૈ.

કુર્આને પાક, પારા 22 મેં હૈ : **તર્જમા :** નમાઝ કાઈમ રખો ઔર ઝકાત દો ઔર અલ્લાહ રસૂલ કા હુક્મ માનો. ઈસ આયત કે મુખાતિબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી બીબિયાં હૈં, લેકિન યેહ હુક્મ તમામ ઔરતોં કે લિયે હૈ, નમાઝ દીને ઈસ્લામ કા એહમ રુકન હૈ, જિસ્કી પાબંદી કરના હર મર્દ વ ઔરત પર ફર્ઝ હૈ, નમાઝ કી બડી ફઝીલત વ બરકત હૈ, દિન રાત મેં પાંચ બાર નમાઝ પઢને વાલે દિન રાત મેં પાંચ નહાને વાલે કી તરહ હૈ, જિસ તરહ પાંચ બાર ગુસ્લ સે બદન કા મૈલ નિકલ જાતા હૈ, ઈસી તરહ પાચોં વક્ત કી નમાઝ પઢને સે ગુનાહ કા મૈલ નિકલ જાતા હૈ,

ઈસ બારે મેં રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હૈ : **તર્જમા :** હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા :

કે તુમ લોગોં કા કયા ખયાલ હૈ કે અગર કિસી કે દરવાઝે પર પાની કી નહર જારી હો ઔર ઉસ્મેં હર દિન પાંચ બાર નહાએ, કયા ઉસ બદન પર મૈલ બાકી રહેગા, લોગોં ને અર્ઝ કિયા કે ઉસ્કે બદન પર કુછ મૈલ બાકી નહીં રહેગા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : યહી હાલ પાંચોં વક્તોં કી નમાઝ કા હૈ, અલ્લાહ તઆલા નમાઝ સે ઉસ્કે તમામ ગુનાહોં કો મિટા દેગા.

(બુખારી વ મુસ્લિમ વ મિશ્કાત, સફ્હા 57).

★ ઔરત શૌહર કી ખિદમત, બચ્ચોં કી નિગરાની ઔર ઘર કા કામ બડી મેહનત સે કિયા કરતી હૈ, લેકિન ઈન કામોં કે સાથ સબસે ઝિયાદા પસન્દીદા કામ અલ્લાહ કે નઝદીક વક્ત પર નમાઝ પઢના, ફિર માં બાપ કી ખિદમત કરના ફિર જિહાદ હૈ.

ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં : **તર્જમા :** ઈબ્ને મસઊદ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ ઉન્હોંને કહા કે મૈંને રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે સવાલ કિયા કે અલ્લાહ કે નઝદીક સબસે પસન્દીદા કૌનસા અમલ હૈ ? ફરમાયા : વક્ત પર નમાઝ અદા કરના, ફિર મૈંને કહા ઈસ્કે બા'દ કૌનસા અમલ પસન્દીદા હૈ ? ફરમાયા : માં બાપ કી ખિદમત કરના, ફિર મૈંને કહા ઈસ્કે બા'દ કૌન સા અમલ પસન્દીદા હૈ ? ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા કી રાહ મેં જિહાદ કરના.

(બુખારી વ મુસ્લિમ વ મિશ્કાત, સફ્હા 58)

એક વક્ત કી નમાઝ કસ્દન છૌડના ગુનાહે કબીરા (બડા ગુનાહ) હૈ, નમાઝ છૌડને યા સુસ્તી કરને વાલે મરદોં ઔરતોં પર કુર્આને પાક, હદીસ શરીફ મેં સખત અઝાબ વઈદ આઈ હૈ.

(કુર્આને પાક, સૂરએ મરયમ, આયત 59, 60 મેં હૈ)

તર્જમા : ફિર ઉસ્કે બા'દ ના-ખલફ લોગ પૈદા હુએ, જિન્હોંને નમાઝોં કો ઝાએઅ્ કર દિયા ઔર શહવત વ ખ્વાહિશ કે પીછે પડ ગએ, અન્કરીબ ઉનકો ગૈય (જહન્નન કા એક તબ્કા) મેં ડાલા જાએગા, સિવાએ ઉન લોગોં કે જિસને સિદકે દિલ સે તૌબા કિયા.

★ જિસને પાંચ વક્ત કી નમાઝ કે લિયે ઉમ્દા તરીકે સે વુઝૂ કિયા ઔર રુકૂઅ સજદહ કો મુકમ્મલ કિયા તો અલ્લાહ તઆલા કા વા'દા હૈ કે ઉસ્કો બખ્શ દે, ઔર જિસ્ને ઐસા ન કિયા ઉસ્કે લિયે વા'દા નહીં, ચાહે બખ્શ દે યા અઝાબ દે.

ઈસ્સે મુતઅલ્લિક રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફર્માને અક્દસ હૈ.

હઝરતે ઉબાદહ બિન સામિત સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : કે અલ્લાહ તઆલા ને પાંચ વક્ત કી નમાઝ ફર્ઝ ફરમાયા જિસ્ને અચ્છા વુઝૂ કિયા ઔર વક્ત પર નમાઝ અદા કર લિયા ઔર રુકૂઅ્ ઔર ખુશૂઅ્ (આજિઝી)કો પૂરા કિયા, ઉસ્કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કા વા'દા હૈ કે બખ્શ દે, જિસ્ને ઐસા નહીં કિયા ઉસ્કે લિયે અલ્લાહ કા વા'દા નહીં હૈ, અગર ચાહે તો બખ્શ દે ઔર ચાહે તો અઝાબ દે.

(મિશ્કાત, સફહા 58)

મસાઇલે નમાઝ

(સૂરએ આ'રાફ, આયત 31) **તર્જમા :-** અય આદમ કી ઔલાદ હર નમાઝ કે વક્ત અચ્છે કપડે પેહનો.

(સૂરએ નૂર, આયત 31) **તર્જમા :-** ઔરતે ઝીનત કો ઝાહિર ન કરેં, મગર વોહ કે ઝાહિર હૈં.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જબ નમાઝ પઢો તેહબંદ બાંધ લો ઔર ચાદર ઓઢ લો ઔર યહૂદિયોં કી મુશાબિહત ન કરો.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : બાલિગ ઔરત કી નમાઝ બગૈર દુપટ્ટે કે અલ્લાહ તઆલા કુબૂલ નહીં ફરમાતા. (અબૂ દાઊદ).

મસઅલા :- ઔરતોં પર નમાઝે જુમઆ, બા-જમાઅત નમાઝ, ઈદ, બકર ઈદ કી નમાઝ વાજિબ નહીં હૈ.

(કન્ઝુદકાઈક, બાબે ઈમામત મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરતોં કી જમાઅત મકરૂહ તેહરીમી હૈ.

(કન્ઝુદકાઈક, બાબે ઈમામત મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરતેં મર્દો કી જમાઅત મેં હાઝિર ન હોં.

(કન્ઝુદકાઈક, બાબે ઈમામત મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કી ઈક્તિદા સે મર્દ કી નમાઝ ફાસિદ હો જાએ.

મસઅલા :- ઔરતોં પર અઝાન, ઈકામત નહીં હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 54 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કી અઝાન મકરૂહ, લૌટાના મુસ્તહબ.

(બહારે શરીઅત સૌમ, સફહા 33 મેં હૈ) : ઔરતોં કો અઝાન વ ઈકામત કેહના મકરૂહ તેહરીમી હૈ, કહેંગી ગુનહગાર હોંગી ઔર ઈઆદા કિયા જાએ.

મસઅલા :- નમાઝ સહીહ હોને કે લિયે છે શર્તે હૈ, વોહ યેહ હૈં :

તહારત, સત્રે ઔરત, ઈસ્તિકબાલે કિબ્લા, વક્ત, નિય્યત, તેહરીમા હૈં.

સત્રે ઔરત કે અલાવા પાંચ શર્તોં મેં મર્દ વ ઔરત કા એક હુક્મ હૈ, સત્રે ઔરત કા મતલબ યેહ હૈ કે બદન કા વોહ હિસ્સા જિસ્કા છુપાના મર્દ વ ઔરત કો ફર્ઝ હૈ, ઔરત કો મુંહ કી ટિક્લી, દોનોં હથેલી, પાંવ કે તલ્વે કે સિવા સારા બદન છુપાના ફર્ઝ હૈ, ઔરત કો ગૈર મહરમ કે સામ્ને ઔર નમાઝ કી હાલત મેં અગર ચે તન્હા બંદ કમરે મેં પઢે સિવાએ ઉન પાંચ ઉઝ્વ કે તમામ બદન છુપાના ફર્ઝ હૈ. (બહારે શરીઅત, સૌમ, સફહા 42).

(દુર્રે મુખતાર, જિલ્દ 1, સફહા 65 મેં હૈ) **તર્જમા :** નમાઝ કી ચૌથી શર્ત સત્રે ઔરત હૈ ઔર વોહ વાજિબ હૈ અગર ચે તન્હાઈ મેં પઢે. ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** ઔરત કો તમામ બદન છુપાના ફર્ઝ હૈ, યહાં તક કે લટકે હુએ બાલ ભી છુપાના હૈ.

(તબીનુલ બયાન, જિલ્દ 1, સફહા 449 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કો તમામ બદન છુપાના હૈ, સિવાએ ચેહરા, હથૈલી, ધોનોં કદમોં કે.

મસઅલા :- સત્રે ઔરત યા'ની બદન છુપાને મેં ઝરૂરી હૈ, કે ઐસા મોટા કપડા પેહને કે બાહર સે બદન નઝર ન આએ, ઈતના બારીક કપડા જિસસે બદન ચમક્તા હૈ, વોહ સતર કે લિયે કાફી નહીં, ઈસસે નમાઝ નહીં હોગી, જો લોગ ઐસે બારીક તેહબંદ યા સાડી યા શલ્વાર સે નમાઝ પઢે જિસસે બદન ચમક્તા હૈ તો ઉસ્કી નમાઝ ન હોગી, ઐસા લિબાસ નમાઝ કે અલાવા ભી પહનના હરામ હૈ. (બહારે શરીઅત, સૌમ, સફહા 449).

(તબીનુલ બયાન, જિલ્દ 1, સફહા 467 મેં હૈ) **તર્જમા :** સત્રે ઔરત કી તા'રીફ યેહ હૈ કે બદન નઝર ન આએ, યહાં તક કે અગર ઐસે બારીક કપડે પેહને જિસ્સે બદન નઝર આએ તો ઉસ્સે નમાઝ જાઈઝ નહીં.

★ ઔરત કી તા'રીફ યેહ હૈ કે બદન નઝર ન આએ, યહાં તક કે ઐસે કપડે પેહને જિસ્સે બદન નઝર આએ તો ઉસ્સે નમાઝ જાઈઝ નહીં.

મસઅલા :- ઐસા મોટે કપડે કા લિબાસ જો બદન સે ઈસ તરહ ચીપકા હુવા કે બદન કી હય્યત કૈફિયત મા'લૂમ હોતી હૈ, ઐસે કપડે સે નમાઝ હોજાતી હૈ, મગર ઐસે ઉઝવ કી તરફ દૂસરોં કો નિગાહ કરના જાઈઝ નહીં, ઐસા ચુસ્ત લિબાસ ઔરતોં કો પહનના ઔર લોગોં કે સામ્ને આના મનઅ્ હૈ.

(બહારે શરીઅત, સૌમ, સફહા 43).

(અલ-બેહરુર્રાઈક, જિલ્દ 1, સફહા 466 મેં હૈ) (ઈબ્ને માજા, કિતાબુત તહારહ) **તર્જમા :** રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : અલ્લાહ તઆલા બાલિગા ઔરત કી નમાઝ કુબૂલ નહીં ફરમાતા જબ તક વોહ ઔઢની યા'ની પૂરે પરદે કે સાથ નમાઝ ન પઢે.

(બહારે શરીઅત, સૌમ, સફહા 43 મેં હૈ) : ઈતના બારીક દુપટ્ટા જિસ્સે બાલ કી સિયાહી ચમકે ઔરત ને ઔઢ કર નમાઝ પઢી નમાઝ ન હુઈ જબ તક ઉસ પર કોઈ ચીઝ ન ઔઢે જિસસે બાલ વગૈરહ છુપ જાએ.

મસઅલા :- બદન કે જિસ ઉઝવ કો છુપાના ફર્ઝ હૈ, અગર નમાઝ કી હાલત મેં ચૌથાઈ હિસ્સા તીન તસ્બીહ પઢને કે બરાબર ખુલા રહા તો ઈસસે નમાઝ નહીં હોગી, અગર તીન તસ્બીહ સે કમ ખુલા ઔર ફૌરન છુપા લિયા તો નમાઝ હો જાએગી, અગર યે કસ્દન ચૌથાઈ કી મિક્દાર ખૌલા ફૌરન બંદ કર લિયા તો નમાઝ ન હોગી.

(બેહરુર્રાઈક, સફહા 471 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર નમાઝ કી હાલત મેં પિન્ડલી કા ચૌથાઈ હિસ્સા ખુલ જાએ તો નમાઝ ન હોગી.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 59 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કો નમાઝ કી હાલત મેં દોનોં કાનોં કા છુપાના ઝરૂરી હૈ, અગર દોનોં કાનોં મેં સે એક ચૌથાઈ હિસ્સા ઝાહિર હોગયા તો નમાઝ ફાસિદ હો જાએગી.

(બહારે શરીઈત, સૌમ, સફહા 43 મેં હૈ) : જિન આ'ઝા કા સત્ર ફર્ઝ હૈ ઉન્મેં કોઈ ઉઝવ ચૌથાઈ સે કમ ખુલ ગયા નમાઝ હોગઈ ઔર અગર ચૌથાઈ ઉઝવ ખુલ ગયા ઔર ફૌરન છુપા લિયા જબ ભી હોગઈ, ઔર અગર બ-કદ્રે એક રુકન યા'ની તીન મર્તબા તસ્બીહ 'સુબ્હાનલ્લાહ' કેહને કે ખુલા રહા યા બિલ-કસ્દ ખોલા અગર યે ફૌરન છુપા લિયા નમાઝ જાતી રહી, અગર નમાઝ શુરૂ કરતે વક્ત ઉઝવ કી ચૌથાઈ ખુલી હૈ યા'ની ઉસી હાલત પર 'અલ્લાહુ અક્બર' કેહ લિયા તો નમાઝ મુનઅકિદ હી ન હુઈ, અગર યે ચંદ આ'ઝા મેં કુછ કુછ ખુલા રહા કે હર એક ઉસ ઉઝવ કી ચૌથાઈ સે કમ હૈ મગર મજમૂઆ ઉન્કા ઉન ખુલે હુએ આ'ઝા મેં જો

સબ્સે છોટા હૈ ઉસ્કી ચૌથાઈ કે બરાબર હૈ નમાઝ ન હુઈ, મસલન : ઔરત કે કાન કા નવાં હિસ્સા ઔર પિન્ડલી કા નવાં હિસ્સા ખુલા રહા તો મજ્મૂઆ દોનોં કા કાન કી ચૌથાઈ કી કદ્ર ઝરૂર હૈ નમાઝ જાતી રહી. (હવાલા, બહારે શરીઅત તમામ હુવા).

મસઅલા :- નમાઝ કે લિયે તક્બીર કે વક્ત મર્દ કી તરહ કાનોં તક હાથ ન ઉઠાએ, બલ્કે કાંધોં તક તક્બીર કે વક્ત હાથ ઉઠાએ.

(ફતાવા આલમગીરી, સફ્હા 38 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત કાંધોં તક હાથ ઉઠાએ.

(બહારે શરીઅત,સૌમ, સફ્હા 70 મેં હૈ) : ઔરત કે લિયે સુન્નત યેહ હૈ કે મૂંઢોં તક હાથ ઉઠાએ.

મસઅલા :- ઔરત તક્બીર કે બા'દ બાંઈ હથેલી છાતી કે નીચે સીને પર રખે ઔર ઉસ પર દાહિની હથેલી રખે, મર્દ કી તરહ નાફ પર ન રખે.

(ફતાવા આલમગીરી, સફ્હા 73 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔર દોનોં હથેલી સીને પર છાતી કે નીચે રખે.

(બહારે શરીઅત, સૌમ, સફ્હા 71 મેં હૈ) : ઔર ઔરત વ ખુન્સા બાએં હથેલી સીને પર છાતી કે નીચે રખ કર ઉસ્કી પુશ્ત પર દાહિની હથેલી રખે.

મસઅલા :- ઔરત રુકૂઅ્ કે વક્ત ઘુટ્નોં પર હાથ રખે ઔર ઉંગલીયાં ઘુટ્નોં પર ફૈલા કર મર્દ કી તરહ ન રખે.

(ફતાવા આલમગીરી, સફ્હા 74 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત રુકૂઅ્ મેં કમ ઝુકે ઔર ઘુટનોં પર ટેક ન લગાએ ઔર ન ઉંગલીયાં ખુલી રખે, દોનોં હાથોં કો ઘુટનોં પર રખે, દોનોં ઘુટનોં કો ઝુકા દે, ઔર દોનોં બાઝુઓં કો દોનોં પસ્લી સે દૂર ન કરે.

(બહારે શરીઅત, સૌમ, સફ્હા 73 મેં હૈ) : ઔરત રુકૂઅ્ મેં કમ ઝુકે, યા'ની સિર્ફ ઈસ કદર કે હાથ ઘુટનોં તક પહોંચ જાએ,

પીઠ સીધી ન કરે ઔર ઘુટનોં પર ઝૌર ન દે, બલ્કે મહઝ હાથ રખ દે ઔર હાથોં કી ઉંગલીયાં મિલી હુઈ રખે ઔર પાંવ ઝુકે હુએ રખે મર્દો કી તરહ સીધી ન કર દે.

મસઅલા :– ઔરત સજદા સિમટ કર કરે યા'ની દોનોં બાઝુઓ કો પસ્લી સે મિલા લે ઔર પેટ કો દોનોં રાનોં સે ઔર રાન કો પિન્ડલિયોં સે ઔર પિન્ડલિયા ઝમીન સે મિલા લે, ઔર દોનોં પાવં કો દાહિની જાનિબ નિકાલ દે ઔર બાએં સુરીન પર બૈઠે.

(ફતાવા આલમગીરી, સફહા 75 મેં હૈ) **તર્જમા :** ઔરત દોનોં બાઝૂ પસ્લી સે રુકૂઅ્ ઔર સજદહ મેં દૂર ન કરે ઔર પાંવ પર બૈઠ જાએ ઔર સજદે મેં પેટ કો રાન સે મિલા લે. ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** ઔરત બાએં સુરીન પર ઔર દોનોં પાવં કો દાએં જાનિબ નિકાલ દે.

(બહારે શરીત, સૌમ, સફહા 74 મેં હૈ) : ઔરત સિમટ કર સજદહ કરે યા'ની બાઝુઓં કો કરવટોં સે મિલા દે, ઔર પેટ રાન સે ઔર રાન પિન્ડલિયોં સે ઔર પિન્ડલિયાં ઝમીન સે. (સફહા 74 મેં હૈ) : ઔર ઔરત દોનોં પાવં દાહિની જાનિબ નિકાલ દે ઔર બાએં સુરીન પર બૈઠે ઔર દાહિના હાથ રાન પર રખે ઔર બાયાં બાએં પર.

બીમારી, ઇયાદત, ઇલાજ, મૌત, કફન દફન ઔર ઔરતોં કી નમાઝે જનાઝા સે મુતઅલ્લિક મસાઇલ

બીમારી સે મુસલ્માન કા ગુનાહ મિટતા હૈ ઔર આઇન્દા કે લિયે ઈબરત વ નસીહત હાસિલ હોતી હૈ, મુનાફિક બીમારી સે ઈબરત નહીં પકડતા હૈ, ઈસ્સે મુતઅલ્લિક રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે ગિરામી હૈ :

હઝરતે આમિરિ નિર્રામ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને બીમારી કા ઝિક્ર કિયા ઔર ફરમાયા : જબ કોઈ મોમિન કો કોઈ બીમારી આતી હૈ

તો ફિર ઉસે અલ્લાહ તઆલા તન્દુરુસ્તી અતા કરતા હૈ, તો વોહ બીમારી ઉસ્કે ગુઝિશ્તા ગુનાહોં કે લિયે કફ્ફારા બન જાતી હૈ (યા'ની ગુનાહ મિટા દેતી હૈ) ઔર આઇન્દા કે લિયે ઉસે નસીહત કા કામ દેતી હૈ, ઔર મુનાફિક(યા'ની જો બ-ઝાહિર મોમિન હો ઔર દિલ સે અલ્લાહ વ રસૂલ પર ઈમાન ન લાએ) જબ બીમાર હોતા હૈ ફિર ઉસે શિફા હોતી હૈ તો વોહ ઊંટ કી તરહ હોતા હૈ જિસે ઉસ્કે માલિકોં ને બાંધા ફિર ઉસે આઝાદ કર દિયા, તો વોહ નહીં જાનતા કે ઉસે કયૂં બાંધા ઔર કયૂં છોડ દિયા (યા'ની મુનાફિક બીમારી સે કોઈ ઈબરત હાસિલ નહીં કરતા), એક આદમી ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ બીમારી કયા હોતી હૈ, અલ્લાહ કી કસમ મૈં તો કભી બીમાર નહીં હુવા, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : હમારે પાસ સે ઉઠ જા તૂ હમમેં સે નહીં હૈ. (રવાહો અબૂ દાઊદ). (મિશ્કાત, બાબે કિતાબુલ જનાઇઝ).

બુખાર યા કિસી બીમારી કો બુરા નહીં કેહના ચાહિયે, ઈસ લિયે કે બુખાર ગુનાહ કો ઈસ તરહ ખતમ કર દેતા હૈ જિસ તરહ આગ લોહે કે મૈલ કો ખતમ કરતી હૈ, ઈસકે બારે મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે ગિરામી હૈ : **તર્જમા :** હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે સામને બુખાર કા ઝિક્ર કિયા ગયા તો એક આદમી ને બુખાર કો બુરા કહા તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : બુખાર કો બુરા ન કહો, કયૂંકે યેહ ગુનાહોં કો ઈસ તરહ મિટાતા હૈ જિસ તરહ આગ લોહે કે મૈલ કો મિટા દેતી હૈ.

(રવાહો ઈબ્ને માજા) (મિશ્કાત, બાબે કિતાબુલ જનાઇઝ).

બીમારી, સદમા, તક્લીફ સે મુસલ્માન કા ગુનાહ મિટ જાતા હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફર્માને આલી શાન હૈ : હઝરતે અબૂ સઈદ ખુઝરી રદિયલ્લાહુ

અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : કિસી મુસલ્માન કો કોઈ રંજો અલમ, કોઈ બીમારી, કોઈ સદમા, કોઈ ફિક્રો ગમ, કોઈ તક્લીફ ઔર કોઈ પરેશાની યહાં તક કે જો કાંટા ચુભતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કે બદલે મેં ઉસ્કે ગુનાહ મિટા દેતા હૈ. (મિશ્કાત, કિતાબે ઈયાદતે મરીઝ).

મુસલ્માન જો નેક કામ સેહત વ તન્દુરુસ્તી કી હાલત મેં કરતા હૈ, બીમારી વ સફર કી હાલત મેં ન કર પાએ તો સેહત કે અમલ કે બરાબર ઉન્હેં અલ્લાહ તઆલા સવાબ અતા ફરમાતા હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફર્માને આલી શાન હૈ : હઝરતે અબૂ મૂસા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : બન્દા જબ બીમાર હોતા હૈ યા સફર કો જાતા હૈ તો ઉસ્કે આ'માલ વૈસે હી લિખે જાતે હૈં જિસ તહ હાલતે ઈકામત ઔર તન્દુરુસ્તી મેં લિખે જાતે થે. (મિશ્કાત, કિતાબે ઈયાદતે મરીઝ).

ઇલાજ કે મસાઇલ

મસઅલા :- બીમાર પર ઈલાજ કરાના જાઈઝ હૈ, જબ એ'તેકાદ હો કે શિફા દેને વાલા અલ્લાહ તઆલા હૈ ઔર દવા શિફા કા ઝરિયા હૈ, અગર દવા હી શિફા દેને એ'તેકાદ કરે તો નાજાઈઝ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 354 મેં હૈ) **તર્જમા :** દવા સે ઈલાજ કરાને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ જબ કે એ'તેકાદ હો કે શિફા અતા ફરમાને વાલા અલ્લાહ તઆલા હૈ ઔર દવા શિફા કા સબબ હૈ, અગર એ'તેકાદ હો કે દવા હી શિફા હૈ તો નાજાઈઝ હૈ.

મસઅલા :- ઈન્સાન ઔક ખિન્ઝીર કે કિસી હિસ્સે સે યા'ની ઉસ્કે ગોશ્ત, હડ્ડી, દિલ, ગુરદા વગૈરહ સે ઈલાજ કરાના હરામ હૈ, અલ-બત્તા ઝબહ કિયા હુવા હલાલ જાન્વર કી હડ્ડિયાં બતૌરે દવા ઈસ્તે'માલ કરના જાઈઝ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 354 મેં હૈ)
તર્જમા : આદમી કે કિસી જુઝ્ સે ફાઈદા હાસિલ કરના નાજાઈઝ હૈ, યા'ની આદમી ઔર ખિન્ઝીર કી હડ્ડી સે ઈલાજ કરના હરામ હૈ ઈસ લિયે કે ઈસસે કિસી કિસ્મ કા ફાઈદા હાસિલ કરના નાજાઈઝ વ હરામ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 16, સફહા 126 મેં હૈ) : ઈન્સાન કે કિસી જુઝ્ (હિસ્સે) કો દવા કે તૌર પર ઈસ્તે'માલ કરના હરામ હૈ, ખિન્ઝીર (સુવર) કે બાલ યા હડ્ડી યા કિસી જુઝ્ કો દવાઅન ઈસ્તે'માલ કરના હરામ હૈ, દૂસરે જાન્વર કી હડ્ડિયાં ઈસ્તે'માલ કી જા સક્તી હૈં, બ-શર્તે કે ઝબીહા (ઝબહ કિયા હુવા) કી હડ્ડિયાં હોં યા ખુશ્ક હોં કે ઈસ પર રતૂબત (તરાવટ) બાકી ન હો હડ્ડિયાં અગર ઐસી દવા મેં ડાલી ગઈ હોં જો ખાઈ જાએગી તો યેહ ઝરૂરી હૈ કે ઐસે જાન્વર કી હડ્ડી હો જિસ્કા ખાના હલાલ હૈ, ઔર ઝબહ કર દિયા હો યા મુર્દાર કી હડ્ડી ખાને મેં ઈસ્તે'માલ નહીં કી જા સક્તી.

મસઅલા :- બદન પર કિસી કિસ્મ કા ઝખ્મ હો તો ઉસ્કા ઈલાજ ખિન્ઝીર, શરાબ કે ઝરિયે કરના હરામ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 354 મેં હૈ)
તર્જમા : જબ પાંવ પર ઝખ્મ હો તો ઉસ્કા ઈલાજ આદમી ઔર ખિન્ઝીર કી હડ્ડી સે કરના હરામ હૈ ઈસ લિયે કે ઈસસે કિસી કિસ્મ કા ફાઈદા હાસિલ કરના નાજાઈઝ વ હરામ હૈ. ઈસી મેં હૈ : **તર્જમા :** શરાબ સે કિસી કિસ્મ કે ઝખ્મ કા ઈલાજ કરના નાજાઈઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 16, સફહા 126 મેં હૈ) : હરામ ચીઝોં કો દવા કે તૌર પર ઈસ્તે'માલ કરના નાજાઈઝ હૈ, કે હદીસ મેં ઈર્શાદ ફરમાયા : જો ચીઝેં હરામ હૈં ઉનમેં અલ્લાહ તઆલા ને શિફા નહીં રખી હૈ.

મસઅલા :- કિસી કો ઝિયાદા પાખાના આએ યા આંખોં મેં તક્લીફ હો યા કોઈ મર્ઝ હો, ઉસને ઈલાજ નહીં કરાયા યહાં

તક કે મર ગયા તો ઈલાજ ન કરાને કા ગુનાહ નહીં હૈ, કયૂં કે ઈલાજ સે સહત યાબ હોજાના યકીની નહીં હૈ, અગર કોઈ ભૂકા આ પિયાસા હૈ ઉસ્કે પાસ ખાના પાની રખા હૈ ઔર બગૈર ખાએ પિયે મર ગયા તો વોહ ગુનહગાર હૈ, ઈસ લિયે કે ખાને પીને સે ભૂક પિયાસ કા ખત્મ હોજાના યકીની હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 355 મેં હૈ)

તર્જમા : કિસી મર્ઝ યા આંખ મેં તક્લીફ હૈ, ઉસ્ને ઈલાજ નહીં કરાયા યહાં તક કે ઈન્તેકાલ હોગયા તો ગુનહગાર નહીં હુવા. ઈસી મેં હૈ : કોઈ ભુકા ઔર કુદરત કે બાવજૂદ નહીં ખાયા યહાં તક કે મર ગયા તો વોહ ગુનહગાર હુવા.

મસઅલા :- રહમ સે બચ્ચા ગિરાને કે લિયે દવા ઈસ્તે'માલ કરના યા ઑપરેશન સે બચ્ચા ગિરાના નાજાઈઝ વ હરામ હૈ બચ્ચે કી સૂરત બની હો યા ન હો દોનોં સૂરતોં મેં હરામ વ નાજાઈઝ હૈ, અગર કોઈ ઉઝ્રે શરઈ હો જૈસે ઔરત કા દૂધ પીતા બચ્ચા હૈ, બાપ કી ઈતની આમ્દની નહીં કે બચ્ચે કો દૂધ પિલાને કે લિયે કિસી દાયા કો મુકર્રર ઔર મુઆવઝા અદા કરે યા હમલ સે ઔરત કો દૂધ ખુશ્ક હોજાને કા અંદેશા હૈ યા બચ્ચા હલાક હોને કા ખતરા હો યા ઔરત કી મૌત કા અંદેશા હો તો ઈસ મજબૂરી કી વજહ સે હમલ કો સાકિત કિયા જા સક્તા હૈ, ઈસ શર્ત કે સાથ કે રહમ મેં બચ્ચે કે આ'ઝા યા'ની હાથ પાવં વગૈરહ ન બના હો, ઉસકી મુદ્દત એક સો બીસ દિન હૈ, યા'ની હમલ કે એક સો બીસ દિન પૂરે હોગએ હોં તો ફિર હમલ ગિરાના જાઇઝ નહીં હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 356 મેં હૈ)

તર્જમા : જબ બચ્ચે કે ઉઝ્વ ઝાહિર હોગએ હોં જૈસે બાલ નાખુન વગૈરહ તો ઉસ્કા ગિરાના નાજાઈઝ હૈ ઔર અગર ઝાહિર ન હુએ હોં તો જાઇઝ હૈ. ઈસી મેં હૈ : બચ્ચે કા ઉઝ્વ એક સો બીસ દિન કે બા'દ ઝાહિર હોજાતા હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 16, સફહા 126 મેં હૈ) : ઈસ્કાતે હમલ કે લિયે દવા ઈસ્તે'માલ કરના યા દાઈ સે હમલ સાકિત કરના મનઅ્ હૈ, બચ્ચે કી સૂરત બની હો યા ના બની હો દોનોં કા એક હુક્મ હૈ, હાં અગર ઉઝ્ર હો મસલન : ઔરત કા શીર ખ્વાર બચ્ચા હૈ ઔર બાપ કે પાસ ઈતના નહીં કે દાયા મુકર્રર કરે યા દાયા દસ્તયાબ નહીં હોતી ઔર હમલ સે દૂધ ખુશ્ક હોજાએગા, ઔર બચ્ચે કે હલાક હોને કા અંદેશા હૈ તો ઈસ મજબૂરી સે હમલ સાકિત કિયા જા સક્તા હૈ, બ-શર્તે કે ઉસ્કે આ'ઝા ન બને હોં ઔર ઉસ્કી મુદ્દત એક સો બીસ(120) દિન હૈ.

ઇયાદત કી ફઝીલત

બીમાર કી મિજાઝ પુર્સી કા નામ ઈયાદત હૈ, બીમાર કી મિજાઝ પુર્સી કરના ઈસ્લામી હક હૈ કે એક મુસલ્માન દૂસરે બીમાર મુસલ્માન કી મિઝાજ વ ખૈરિયત મા'લૂમ કરે, ઈયાદત, સલામ કા જવાબ દેને ઔર જનાઝે કે પીછે ચલને કે બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાને આલી શાન હૈ :

હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : મુસલ્માન કા મુસલ્માન પર પાંચ હક હૈં, સલામ કા જવાબ દેના, બીમાર કી મિઝાજ પુર્સી કરના, જનાઝે કે સાથ જાના, દા'વત કુબૂલ કરના, ઔર છીંક વાલે કી છીંક કા જવાબ દેના.

(મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ)

★ જબ ખુલૂસ વ હમદર્દી કે સાથ કોઈ મુસલ્માન અપને ભાઈ કી મિઝાજ પુર્સી કે લિયે જિતની દેર ઉસકે પાસ રેહતા હૈ, ઉતની દેર ગોયા વોહ જન્નત કે બાગ મેં હોતા હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાને અક્દસ હૈ :

હઝરતે સૌબાન રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : બેશક જબ મુસલ્માન અપને મુસલ્માન ભાઈ કી ઈયાદત કરતા હૈ તો વોહ જન્નત કે બાગ મેં રેહતા હૈ, જબ તક વાપસ ન લૌટ આએ.

(મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ જો સુબ્હ કિસી મરીઝ કી ઈયાદત કે લિયે જાતા હૈ ઉસ્કે લિયે સત્તર હઝાર ફરિશ્તે શામ હોને તક ઔર જો શામ કો ઈયાદત કે લિયે જાતા ઉસ્કે લિયે સુબ્હ તક સત્તર હઝાર ફરિશ્તે દુઆએ રહમત કિયા કરતે હૈં, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફર્માને આલી શાન હૈ :

હઝરત સય્યદના અલી રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે સુના : કે કોઈ મુસલ્માન સુબ્હ કે વકત ઈયાદત નહીં કરતા મગર ઉસકે લિયે સત્તર હઝાર ફરિશ્તે શામ હોને તક દુઆ કરતે રેહતે હૈં, ઔર જો શામ કો બીમાર પુર્સી નહીં કરતા મગર સુબ્હ હોને તક ઉસ્કે લિયે સત્તર હઝાર ફરિશ્તે દુઆએ રહમત કરતે રેહતે હૈં ઔર ઉસે જન્નત કે મેવે દિયે જાએંગે. (રવાહુત તિર્મિઝી વ અબૂ દાઊદ). (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ ઈહાદીસે કરીમા મેં મરીઝ પર દુઆ ઔર સૂરએ નાસ પઢ કર દમ કરને ઔર ઉસ્સે શિફા કે બારે મેં આયા હૈ :

હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : નહીં કોઈ મુસલ્માન જો મુસલ્માન કી બીમાર પુર્સી કરતા હૈ ઔર સાત બાર કેહતા હૈ " અસ-અલલ્લાહુલ અઝી-મ રબ્બલ અર્શિલ અઝી-મિ અંય્યશફી-ક " **તર્જમા :** મૈં અલ્લાહ અઝીમ સે જો અર્શે અઝીમ કા રબ હૈ દુઆ કરતા હૂં કો વોહ તુઝે શિફા અતા કરે, અલ્લાહ તઆલા શિફા અતા ફરમા દેગા, મગર યેહ કે ઉસ્કી મૌત કા વક્ત આ ચુકા હો. (રવાહુત્તિર્મિઝી વ અબૂ દાઊદ). (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ)

ઇયાદત કે મસાઇલ

★ બીમાર કી મિઝાજ પુર્સી કા નામ ઈયાદત હૈ, જો બતૌરે આદત બીમાર હોતા હૈ ઉસ્કી ઈયાદત સુન્નત હૈ, જો બતૌરે આદત નહીં અચાનક બીમાર હો ઉસ્કી ઈયાદત વાજિબ હૈ. (અશઅતુલ્લમ્આત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

મસઅલા :- યહૂદી, નસરાની કી ઈયાદત મેં હર્જ નહીં, મજૂસી (આતિશ પરસ્ત) ઔર ફાસિક વ ફાજિર કી ઈયાદત મેં ઈખતિલાફ હૈ, સહીહ યેહ હૈ કે ફાસિક ફાજિર મુસલ્માન કી ઈયાદત જાઇઝ હૈ.

(આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 548 મેં હૈ) **તર્જમા :** યહૂદી, નસરાની કી ઈયાદત મેં કોઈ હર્જ નહીં, મજૂસી કી ઈયાદત મેં ઈખતિલાફ હૈ, ઔર ઝિમ્મી કાફિર કી ઈયાદત જાઇઝ હૈ, ફાસિક કી ઈયાદત મેં ઈખતિલાફ હૈ, સહીહ યેહ હૈ કે ફાસિક કી ઈયાદત મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 16, સફહ 225,226 મેં હૈ) : મરીઝ કી ઈયાદત કરના સુન્નત હૈ, અગર મા'લૂમ હો કે ઈયાદત કો જાએગા તો ઉસ બીમાર પર ગિરાં ગુઝરેગા, ઐસી હાલત મેં ઈયાદત ન કરે, ઈયાદત કો જાએ ઔર મર્ઝ કી સખતી કો દેખે તો ઉસ્કે સામને યેહ ઝાહિર ન કરે કે તુમ્હારી હાલત ખરાબ હૈ ઔર ન સર હિલાએ જિસ્સે હાલત કા ખરાબ હોના સમઝા જાતા હૈ, ઉસ્કે સામને ઐસી બાતેં કરની ચાહિયે જો ઉસ્કે દિલ કો ભલી મા'લૂમ હોં, ઉસ્કી મિઝાજ પુર્સી કરે, ઉસ્કે સર પર હાથ ન રખે મગર જબ કે વોહ ખુદ ઉસ્કી ખ્વાહિશ કરે, ફાસિક કી ઈયાદત ભી જાઇઝ હૈ.

(દુર્રે મુખતાર મેં હૈ) : મજૂસ (આતિશ પરસ્ત) કી ઈયાદત કો જાએ યા ન જાએ ઈસમેં ઉલમા કા ઈખતિલાફ હૈ, યા'ની જબ કે યેહ ઝિમ્મી (ઇનાયા) હુનૂદ મજૂસ કે હુકમ મેં હૈ, ઈન્કે એહકામ વહી હૈં જો મજૂસિયોં કે હૈં, એહલે કિતાબ જૈસે ઈસકે એહકામ

નહીં, હિન્દુસ્તાન કે યહૂદી, નસરાની, મજૂસી, બુત પરસ્ત ઇનમેં કોઈ ભી ઝિમ્મી નહીં.

મૌત કા બયાન

હર જાન્દાર કે લિયે મૌત ઐસી હકીકત હૈ કે જિસ્કોં કોઈ ભી નહીં ઝુટલા સક્તા હૈ, જો ભી પૈદા હુવા એક દિન ઝરૂર મરના હૈ, મૌત શાદી કા નમૂના હૈ, શાદી મેં દુલ્હન કો હલદી ઉપ્ટન લગાયા જાતા હૈ, ઇન દિનોં દુલ્હન ઝિયાદા તન્હાઈ મેં રેહતી હૈ ઔર હોને વાલે દુલ્હા મિયાં કે તસવ્વુર મેં ખોઈ ખોઈ રેહતી હૈ, ઉસ્સે મુલાકાત કા શૌક રોઝ બ-રોઝ બઢતા રેહતા હૈ, દૂસરોં કા ખયાલ કમ હોજાતા હૈ, ફિર ઉસી હાલત મેં નિકાહ હોજાતા હૈ, ઉસકે બા'દ નએ ખૂબ સૂરત જોડે, ઝેવરાત સે આરાસ્તા હોતી ઔર સજ ધજ કર ડોલી યા સવારી મેં દુલ્હા મિયાં કે ઘર જાતી હૈ, ફિર હસીન ખુશગવાર દિલ્કશ મિલન કી સુહાગ રાત આતી હૈ, દો અજનબી જાનોં કી મુલાકાત સે દોનોં કે બેકરાર દિલોં કો સુકૂન વ કરાર નસીબ હોતા હૈ.

તકરીબન યહી હાલત મૌત મેં ભી હોતી હૈ, ઇન્સાન મૌત સે પેહલે કિસી ન કિસી મર્ઝ વ બીમારી મેં મુબ્તિલા હોતા હૈ, ઇન દિનોં લોગોં સે મુલાકાત, બાત ચીત કમ હોજાતી હૈ, ખાના પીના કમ હોજાતા હૈ ઔર તન્હાઈ મેં વક્ત ગુઝરતા હૈ, (ગોયા યેહ ઉપ્ટન હલ્દી લગાને કે દિન હૈં) ઉસ વક્ત સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી યાદ આતી હૈ ઔર આખિરત કા ખયાલ આતા હૈ, ઉસી હાલત મેં મૌત આજાતી હૈ,ફિર ઉસ્કો નેહલાયા જાતા હૈ ઔર સફૈદ લિબાસ કે જોડે યા'ની કફન પેહનાયા જાતા હૈ, (ગોયા યેહ દુલ્હન કે જોડે હૈં) ફિર જનાઝે પર રખા જાતા હૈ ઔર ચાર આદમિયોં કે કાંધે કે સહારે કબરસ્તાન પહુંચાયા જાતા હૈ, (ગોયા યેહ દુલ્હન કી ડોલી હૈ) ફિર બંદ કમરા યા'ની કબર મેં રખ કર દફના દિયા જાતા હૈ (ગોયા યેહ મિલન કી દિલ્કશ પેહલી રાત હૈ) મરને વાલે નેક હૈં તો

ફરિશ્તોં કે તીનોં સવાલોં કા જવાબ દેતા હૈ, તો ફરિશ્તે કેહતે હૈં : નમ કનો-મતિલ ઉરૂસ, **તર્જમા :** સો જા જિસ તરહ દુલ્હન સોતી હૈ.

મૌલાના આસી ને ઈસી મૌકેઅ્ પર કહા હૈ :

આજ કફન મેં ફૂલે ન સમાએંગે આસી
કબ્ર કી રાત હૈ ઉસ ગુલ સે મુલાકાત કી રાત.

કુર્આને પાક મેં બાર બાર મૌત કા ઝિક્ર આયા હૈ, જિસ્મેં બતાયા ગયા હૈ કે હર નફસ કો મૌત કા મઝહ ચખ્ના હૈ, ઝિંદગી મેં જો નેક યા બદ અમલ કિયા હૈ ઉસ્કો પૂરા બદલા અતા કિયા જાએગા, ઈન્સાન કી ઝિંદગી આઝમાઈશ કે લિયે હૈ જો આઝમાઈશ મેં કામિયાબ હોગા વોહ અજ્રે અઝીમ કા મુસ્તહિક હૈ.

અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કા ઈર્શાદ હૈ : (પારા 4, સૂરએ આલે ઈમરાન, આયત 185 મેં હૈ) **તર્જમા :** હર જાન કો મૌત ચખની હૈ ઔર તુમ્હારે બદલે તો કયામત હી કો પૂરે મિલેંગે.

(પારા 17, સૂરએ અમ્બિયા, આયત 35 મેં હૈ) **તર્જમા :** હર જાન કો મૌત કા મઝહ ચખના હૈ ઔર હમ તુમ્હારી આઝમાઈશ કરતે હૈં, બુરાઈ ઔર ભલાઈ સે જાંચને કો ઔર હમારી તરફ તુમ્હેં લૌટ કર આના હૈ.

(પારા 29 મેં હૈ) **તર્જમા :** વોહ જિસને મૌત ઔર ઝિંદગી પૈદા કી કે તુમ્હારી જાંચ હો, તુમ્મે કિસ કા કામ ઝિયાદા અચ્છા હૈ ઔર વહી ઈઝ્ઝત વાલા બખશિશ વાલા હૈ.

મૌત કા વક્ત મુકર્રર હૈ ન વક્ત સે પેહલે ન વક્ત કે બા'દ આએગી, ઈન્સાન ચાહે કિત્ને મેહફૂઝ ગુંબદ મેં છુપા રહે, લેકિન મૌત અપને વક્ત પર ઝરૂર આએગી.

કુર્આન મેં હૈ (પારા 5, સૂરએ નિસા, આયત 78 મેં હૈ) **તર્જમા :** તુમ જહાં કહીં હો મૌત તુમ્હેં આ લેગી અગર તુમ મઝબૂત કિલએ મેં હો.

(પારા 14, સૂરએ નહલ, આયત 61 મેં હૈ) **તર્જમા :** ફિર જબ ઉનકા વા'દા આએગા ન એક ઘડી પીછે હટેં ન આગે બઢેં.

હિકાયત

હઝરતે સુલેમાન અલૈહિસ્સલાતુ વસ્સલામ કા દરબારે ગોહરબાર પૂરી શાનો શૌકત કે સાથ આરાસ્તા પૈરાસ્તા થા, ઈન્સાન વ જિન્ન સભી મજિલસ મેં હાઝિર થે, હઝરતે ઈઝરાઈલ અલૈહિસ્સલામ ઉસ મજિલસ મેં એક આદમી કો બાર બાર ઘૂર ઘૂર કર દેખ રહે થે, વોહ આદમી ગભરાતા હુવા હઝરતે સુલૈમાન અલૈહિસ્સલાલ કી ખિદમત મેં હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કરને લગા : હુઝૂર આપ હવા કો હુક્મ ફરમાએં કે વોહ મુઝ કો ઉડા કર મુલ્કે હિન્દુસ્તાન લે જાકર છોડ દે, હઝરતે સુલૈમાન અલૈહિસ્સલામ ને ફરમાયા : કયા બાત હૈ ઔર તૂ વહાં કયૂં જાના ચાહતા હૈ ? વોહ કેહને લગા અભી અભી મૈંને હઝરતે ઈઝરાઈલ અલૈહિસ્સલામ કો દેખા વોહ મુઝે બાર બાર દેખ રહે થે, ઔર વોહ મુઝ કો અબ ભી દેખ રહે હૈં, અબ મેરી ખૈર નહીં, ઝરૂર વોહ મેરી રૂહ કબ્ઝ કરને વાલે હૈં, હઝરતે સુલૈમાન અલૈહિસ્સલામ ને હવા કો હુક્મ ફરમાયા, હવા ને ફૌરન હુક્મ કી તા'મીલ કરતે હુએ ઉસ્કો મુલ્કે હિન્દુસ્તાન મેં છોડ દિયા, કુછ હી દેર કે બા'દ હઝરતે ઈઝરાઈલ અલૈહિસ્સલામ હઝરતે સુલૈમાન અલૈહિસ્સલામ કી ખિદમત મેં હાઝિર હુએ ઔર પૂરા કિસ્સા બયાન કિયા કે અલ્લાહ તઆલા ને મુઝે હુક્મ ફરમાયા કે ઈસ આદમી કી રૂહ સર ઝમીને હિન્દ મેં કબ્ઝ કરૂં, લેકિન મૈં ઈસ્કો યહાં દેખ કર હૈરાન થા, ઉસ્ને હિન્દુસ્તાન જાને કી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી ઔર હવા ને ઉસ્કો હિન્દુસ્તાન છોડ દિયા ઔર મૈં ઉસ્કે પીછે પીછે ગયા, જિસ વક્ત વોહ હિન્દુસ્તાન પહોંચ ગયા મૈંને ઉસી વક્ત વહીં પર ઉસ્કી રૂહ કબ્ઝ કર લી.

મસલ મશહૂર હૈ : મિલી ખાક વહીં પર જહાં કી વોહ બની થી.

લાઈ હયાત આઈ કઝા લે ચલી ચલે
અપની ખુશી સે આએ ન અપની ખુશી ચલે.

જબ ઈન્સાન કે મૌત કા વક્ત મુકર્રર હૈ ફિર ભી આદમી દુનિયા કી ઉલ્ઝનોં સે પરેશાન હોકર મૌત કી તમન્ના વ આરઝૂ કિયા કરતા હૈ, આદમી નહીં જાન્તા કે મૌત મેં કયા સખતી ઔર મૌત કે બા'દ કયા અન્જામ હૈ, રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને મૌત કી તમન્ના કરને સે મનઅ્ ફરમાતે હુએ ઈર્શાદ ફરમાયા

હઝરતે અનસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : તુમ મે સે કોઈ આદમી દુનિયાવી તક્લીફ વ ઝરર સે બચ્ને કી વજહ સે મૌત કી તમન્ના વ આરઝૂ ન કરે, અગર વોહ મૌત કી આરઝૂ કરના હી ચાહતા હૈ તો ફિર યૂં કહે : અય અલ્લાહ મુઝે ઝિન્દા રખ જબ તક મેરે લિયે ઝિન્દા રેહના બેતહર હૈ, ઔર મુઝે મૌત દે દે જબ કે વફાત મેરે લિયે બેહતર હો. (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ જબ યેહ બાત તય હૈ કે મૌત આની હૈ, લેકિન ઈસકા મુકર્રરા વક્ત ભી મા'લૂમ નહીં કે કિસ દિન વ તારીખ આએગી, ફિર ઈન્સાન દુનિયા મેં કિસ તરહ અપની ઝિન્દગી ગુઝારે, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે અક્દસ હૈ,

હઝરતે અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને મેરા કંધા પકડ કર ફરમાયા : દુનિયા મેં બે-વતન મુસાફિર કી તરહ રહો, બલ્કે રાસ્તે પર સે ગુઝરને વાલે કી તરહ. ઔર હઝરતે ઈબ્ને ઉમર રદિયલ્લાહુ અન્હુ ફરમાયા કરતે થે : જબ તો શામ કે વક્ત હો તો સુબ્હ કા ઈન્તેઝાર ન કરો ઔર જબ સુબ્હ કે વક્ત મેં હો તો શામ કા ઈન્તેઝાર ન કરો, ઔર સેહત સે અપની બીમારી કે લિયે કુછ લે લે (યા'ની સેહત કો બડી ને'મત સમ્ઝો) ઔર અપની ઝિન્દગી સે અપની મૌત કે લિયે કુછ બના લે (યા'ની ઝિન્દગી મેં નેક કામ કરે તાકે મૌત કે બા'દ રાહત મિલે).

(રવાહુલ બુખારી) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ દુનિયા મેં ઈન્સાન કો માલ વ દૌલત નામ વ શોહરત ઈક્તેદાર વ હાકિમિયત કી ખ્વાહિશ હોતી હૈ, ઉસકો હાસિલ કરને કે લિયે ઈન્સાન હલાલ વ હરામ જાઈઝ વ નાજાઈઝ હર કિસ્મ કે ઝરાએઅ્ ઈસ્તે'માલ કરતા રેહતા હૈ, લેકિન દુનિયાવી હિર્સ વ ખ્વાહિશ પૂરી ખત્મ નહીં હોતી હૈ, રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈસ દુનિયાવી નાજાઈઝ ખ્વાહિશ કો ખત્મ કરને કે લિયે ઝિયાદા સે ઝિયાદા મૌત કો યાદ કરને કે લિયે ઈર્શાદ ફરમાયા હૈ, કયૂંકે જબ ઝિન્દગી હી નહીં રહે ઔર આખિરત મેં પૂરી ઝિન્દગી હિસાબ દેના હોગા, તો ફિર કિસ લિયે નાજાઈઝ માલ વ દૌલત જમઅ્ કરે.

હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : લઝ્ઝતોં કો ફીકા ઔર ખતમ કરને વાલી (મૌત) કો ઝિયાદા સે ઝિયાદા કરો. (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઈઝ).

★ જબ મૌત કા વક્ત કરીબ આજાએ યા'ની મૌત કી અલામત ઝાહિર હો તો કલિમએ શહાદત (અશ્હદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ), સૂરએ યાસીન કી તિલાવત કી જાએ, ઈસ આખરી વક્ત કી રહનુમાઈ ફરમાતે હુએ રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાને આલી શાન હૈ :

હઝરતે અબૂ સઈદ ખુદરી ઔર હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : અપને મરને વાલોં કો (લા-ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ) સે તલ્કીન કરો, તલ્કીન સે મુરાદ કલિમએ તય્યેબા કા ઉસ્કે પાસ ઝિક્ર કિયા જાએ, ઉસ્કો પઢને કે લિયે મજબૂર ન કિયા જાએ. (રવાહો મુસ્લિમ).

હઝરતે મા'કલ બિન યસાર રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : અપને

મુર્દો પર સૂરએ યાસીન પઢો. (રવાહો અહમદ વ અબૂ દાઊદ). (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ મુસલ્માન કી સારી ઝિન્દગી કે આ'માલ કા દારો મદાર આખિરી વક્ત મૌત પર હૈ, જો મૌત કે વક્ત ઈમાન કે સાથ કાઈમ રહા ઔર આખિરી વક્ત મેં કલિમા નસીબ હો વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હૈ :

હઝરતે મઆઝ બિન જબલ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જિસ કા આખિરી કલિમા (લા-ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ) હોગા વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા. (રવાહો અબૂ દાઊદ) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ)

વક્તે મૌત કે મસાઇલ

મસઅલા :- જબ મૌત કા વક્ત કરીબ હો તો ઉસ્કો દાહિને કરવટ કરકે કિબ્લા કી જાનિબ ચેહરા કરના સુન્નત હૈ, અગર દાહિને કરવટ મેં કિસી કિસ્મ કી દુશવારી ન હો, વરના અપની હાલત પર રેહને દિયા જાએ.

(આલમગીરી, સફહા 157 મેં હૈ) **તર્જમા :** જબ આદમી કે મૌત કા વક્ત કરીબ હો તો ઉસ્કે ચેહરે કો કિબ્લે કી જાનિબ કરના સુન્નત હૈ, ઔર યેહ ઉસ વક્ત હૈ જબ ઉસ્કો કિબ્લે કી જાનિબ કરને મેં દુશવારી ન હો વરના ઉસ્કો અપની હાલત મેં રેહને દે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 130 મેં હૈ) : જબ મૌત કા વક્ત કરીબ આએ ઔર અલામતે મૌત પાઈ જાએં તો સુન્નત યેહ હૈ કે દાહિની કરવટ પર લિટા કર કિબ્લા કી તરફ મુંહ કર દેં, ઔર યેહ ભી જાઇઝ હૈ કે ચિત લિટાએં ઔર કિબ્લા કો પાવં કરેં યૂં ભી કિબ્લા કો મુંહ હો જાએગા, મગર ઈસ સૂરત સર કો કદરે ઊંચા રખેં ઔર કિબ્લા કો મુંહ કરના દુશવાર હો કે ઉસ્કો તક્લીફ હોતી હો તો જિસ હાલત પર ચાહે છોડ દે.

મસઅલા :- કલિમએ શહાદત (અશ્હદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ) ઉસ્કે પાસ પઢે, વોહ ખુદ પઢે તો બેહતર હૈ, વરના ઉસ્કો પઢને પર મજબૂર ન કરેં.

(આલમગીરી, સફહા 157 મેં હૈ) **તર્જમા :** મરને વાલે કો કલિમએ શહાદત કી તલ્કીન કરેં, તલ્કીન કા તરીકા યેહ હૈ કે જાં-કની કી હાલત મેં જબ રૂહ ગલે તક આ જાએ તો કલિમએ શહાદત ઉન્કો સુનાને કે લિયે પઢા જાએ, ઉસ્કો પઢને કે લિયે ન કહા જાએ, જબ વોહ એક બાર ખુદ પઢ લે તો બારે દીગર તલ્કીન ન કરેં કે ઉસ્કા આખિરી કલામ (અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ) હો.

મસઅલા :- મૌત કે વક્ત નેક લોગોં કા હાઝિર રેહના અચ્છા ઔર મરને વાલે કે પાસ સૂરએ યાસીન પઢના મુસ્તહબ હૈ, ઉસ વક્ત હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔરતોં કા મૌજૂદ રેહને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ.

(આલમગીરી, સફહા 157 મેં હૈ) **તર્જમા :** મૌત કે વક્ત નેક લોગોં કા હાઝિર રેહના અચ્છા હૈ, ઔર ઉસ્કે પાસ સૂરએ યાસીન પઢના મુસ્તહબ હૈ, ઉસ્કે પાસ ખુશ્બૂ યા'ની અગરબત્તી જલા કર ખુશ્બૂ કરે, મૌત કે વક્ત હૈઝ વ નિફાસ ઔર જિસ પર નહાના ફર્ઝ હૈ ઉસ્કે પાસ હાઝિર હોને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 130 મેં હૈ) : તલ્કીન કરને વાલા કોઈ નેક શખ્સ હો, ઐસા ન હો જિસ્કો ઉસકે મરને કી ખુશી હો, ઔર ઉસ વક્ત નેક ઔર પર્હેઝગાર લોગોં કા હોના બહોત અચ્છી બાત હૈ, ઔર ઉસ વક્ત વહાં સૂરએ યાસીન શરીફ કી તિલાવત ઔર ખુશ્બૂ હોના મુસ્તહબ, મસલન : લોબાન યા અગરબત્તિયાં સુલ્ગાએં, મૌત કે વક્ત હૈઝ વ નિફાસ વાલી ઔરતેં ઉસ્કે પાસ હાઝિર હો સક્તી હૈં, મગર જિસ્કા હૈઝ વ નિફાસ મુન્કતઅ્ હોગયા ઔર અભી ગુસ્લ નહીં કિયા ઉસે ઔર જુનુબી કો ન આના

ચાહિયે ઔર કોશિશ કરે કે મકાન મેં કોઈ તસવીર યા કુત્તા ન હો, અગર યેહ ચીઝેં હોં તો ફૌરન નિકાલ દી જાએં, કે જહાં યેહ હોતી હૈં મલાઇકએ રહમત નહીં આતે, ઉસ્કી નઝઅ્ કે વક્ત અપને ઔર ઉસ્કે લિયે દુઆએ ખૈર કરતે રહેં, કોઈ બુરા કલિમા ઝબાન સે ન નિકાલેં કે ઉસ વક્ત જો કુછ કહા જાતા હૈ મલાઇકા ઉસ પર આમીન કેહતે હૈં, નઝઅ્ મેં સખતી દેખેં તો સૂરએ યાસીન પઢેં વ સૂરએ રઅદ પઢેં.

મસઅલા :- જબ આદમી મર જાએ તો ઉસ્કી આંખેં બંદ કરદી જાએં, ઠોડી કપડે સે સર કે સાથ બાંધ દિયા જાએ, આંખેં બંદ કરતે વક્ત કહે : બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અલ્લાહુમ્મ યસ્સિર અલૈહિ અમ્રુહૂ વ સહ્હિલ અલૈહિ મા-બા'દુહૂ. (આલમગીરી, સફહા 157). **તર્જમા :** અલ્લાહ તઆલા કે નામ ઔર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે દીન પર, યા અલ્લાહ ઇસ્કે મુઆમ્લે કો આસાન ફરમા ઔર બા'દ કે મુઆમ્લે કો સહલ ફરમા દે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 131 મેં હૈ) : જબ રૂહ નિકલ જાએ તો એક ચૌડી પટ્ટી જબડે કે નીચે સે સર પર લે જાકર ગિરહ દે દેં કે મુંહ ખુલા ન રહે ઔર આંખેં બંદ કર દી જાએં ઔર હાથ પાવં સીધે કર દિયે જાએં, યેહ કામ ઉસ્કે ઘર વાલોં મેં જો ઝિયાદા નર્મી કે સાથ કર સક્તા હો બાપ, બેટા વોહ કરે.

મસઅલા :- મરને કે બા'દ ઉસ્કે દૈન (કર્ઝ) કો અદા કરે ઔર કફન દફન મેં જલ્દી કરે દેર ન કરે.

(આલમગીરી, સફહા 157 મેં હૈ) **તર્જમા :** મય્યત કે દૈન કો અદા કરના મુસ્તહબ હૈ ઔર કફન દફન મેં જલ્દી કરે દેર ન કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 132 મેં હૈ) : ઉસ્કે ઝિમ્મે યા જિસ કિસ્મ કે દૈન હોં જલ્દ સે જલ્દ અદા કર દેં, કે હદીસ મેં હૈ : મય્યત અપને દૈન મેં મુકય્યદ હૈ.

એક રિવાયત મેં હૈ : ઉસ્કી રૂહ મુઅલ્લક રેહતી હૈ જબ તક દૈન ન અદા કિયા જાએ.

★ મય્યત કે પાસ તિલાવતે કુર્આને મજીદ જાઇઝ હૈ, જબ્કે ઉસ્કા તમામ બદન કપડે સે છુપા હુવા હો, ઔર દીગર અઝ્કાર મેં મુતલક હર્જ નહીં, ગુસ્લ વ કફન મેં જલ્દી ચાહિય્યે કે હદીસ મેં ઈસકી બહોત તાકીદ આઈ હૈ.

મય્યત કા ગુસ્લ

દીને ઈસ્લામ કી ઈમ્તિયાઝી શાન હૈ કે મુસલ્માન કે મરને કે બા'દ ભી ઉસ્કી મય્યત કા અદબો એહતરામ કિયા જાતા હૈ, ઉસ્કો બડે અદબ કે સાથ ગુસ્લ દિયા જાતા હૈ, ખુશ્બૂ સે મુઅત્તર કિયા જાતા હૈ, સફૈદ કપડોં મેં કફનાયા જાતા ફિર એહતરામ કે સાથ ચાર આદમી કે કાંધે પર કબરસ્તાન લે જાયા જાતા ઔર દફનાયા જાતા હૈ, મય્યત કો બૈરી કે પત્તોં સે તીન યા પાંચ બાર ગુસ્લ દિયા જાએ ઔર આખીર મેં કાફૂર લગાયા જાએ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હૈ :

હઝરતે ઉમ્મે અતિય્યા રદિયલ્લાહુ અન્હા રિવાયત કરતી હૈં કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમારે પાસ તશરીફ લાએ, જબ આપ કી સાહબઝાદી કા ઈન્તેકાલ હુવા થા, ફરમાયા : ઈસે તીન બાર યા પાંચ બાર નેહલાઓ, અગર ઝરૂરત ખયાલ કરો તો પાની ઔર બૈરી કે પત્તોં સે ગુસ્લ દો, ઔર આખીર મેં કાફૂર લગાઓ, જબ ફારિગ હો ચુકો તો મુઝ્સે બતલાઓ, જબ હમ લોગ ફારિગ હો ગએ તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો મુત્તલઅ્ કિયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને અપના તેહબંદ ઈનાયત ફરમાયા ઔર કહા : ઈસ્કે બદન પર લપેટ દો. (બુખારી, બાબે ગુસ્લે મય્યત).

★ જિસ તરહ ઝિન્દગી મેં હર કામ ઔર વુઝૂ ઔર ગુસ્લ વગૈરહ દાહિને જાનિબ સે શુરૂ કિયે જાતે હૈં, ઈસી તરહ મય્યત કો

ગુસ્લ દેતે વક્ત ભી દાહિની તરફ સે શૂરૂ કરના ચાહિયે, ઈસસે મુતઅલ્લિક રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : હઝરતે ઉમ્મે અતિય્યા રદિયલ્લાહુ અન્હા રિવાયત કરતી હૈં કે મૈંને જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી સાહબઝાદી કો નેહલાને કા ઈરાદા કિયા તો ગુસ્લ કે વક્ત આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : ઈસકે દાએં જાનિબ વુઝૂ ઔર વુઝ કી જગહોં સે શુરૂ કરો. (બુખારી, બાબે ગુસ્લે મય્યત).

ગુસ્લે મય્યત કે મસાઇલ

મસઅલા :- મય્યત કા ગુસ્લ ઝિન્દોં પર ફર્ઝે કિફાયા હૈ, બા'ઝ લોગોં ને દે દિયા તો બાકી લોગોં સે સાકિત હો ગયા, એક બાર મય્યત કે પૂરે બદન પર પાની બહાના ફર્ઝ હૈ, ઔર બાર બાર બહાના સુન્નત હૈ.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 158 મેં હૈ) **તર્જમા :** મય્યત કા ગુસ્લ હક હૈ, ઔર ઝિન્દોં પર વાજિબ હૈ, યેહ સુન્નત ઔર ઈજમાએ ઉમ્મત સે સાબિત હૈ, બા'ઝ ને ગુસ્લ દે દિયા તો બાકી કી ઝિમ્મેદારી ખત્મ હો ગઈ, એક બાર પાની બહાના ફર્ઝ હૈ ઔર તીન બાર સુન્નત, જહાં ગુસ્લ દેં મુસ્તહબ યેહ હૈ કે પરદા કર લેં કે સિવાએ નેહલાને વાલોં ઔર મદદગારોં કે દૂસરા ન દેખે, નેહલાતે વક્ત ખ્વાહ ઈસ તરહ લિટાએં જૈસે કબર મેં રખતે હૈં યા કિબ્લા કી તરફ પાવં કરકે યા જો આસાન હો કરેં.

મસઅલા :- ગુસ્લ કી જગહ પરદા કરના મુસ્તહબ હૈ, ઉસ વક્ત સિર્ફ ગુસ્લ દેને વાલે ઔર ઉન્કી મદદ કરને વાલે લોગ હી રહેં.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 158 મેં હૈ) **તર્જમા :** જિસ જગહ મય્યત કો ગુસ્લ દિયા જાએ વહાં પર પરદા કરના મુસ્તહબ હૈ, તાકે ગુસ્લ દેને વાલે ઔર ઉન્કી મદદ કરને વાલે કે સિવા દૂસરા ન દેખે ઔર નાફ સે ઘુટને તક કિસી કપડે સે ઢાક દે.

મસઅલા :- મર્દ કો મર્દ ઔર કો ઔરત હી ગુસ્લ દે, મર્દ કો ઔરત ઔર ઔરત કો મર્દ કા ગુસ્લ દેના જાઇઝ નહીં, અલ-બત્તા અગર છોટા બચ્ચા હો તો ઔરત ઔર છોટી બચ્ચી હો તો મર્દ ગુસ્લ દે સક્તા હૈ, મય્યતે શૌહર કો બીવી ગુસ્લ દે સક્તી હૈ, જબકે મૌત સે પેહલે ઉસ્કે નિકાહ હી મેં રહી હો, લેકિન શૌહર કા બીવી કો ગુસ્લ દેના જાઇઝ નહીં.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 160 મેં હૈ) **તર્જુમા :** મર્દ કો મર્દ ઔર ઔરત કો ઔરત ગુસ્લ દે, મર્દ ઔરત કો યા ઔરત કિસી મર્દ કો ગુસ્લ ન દે, મરને વાલા અગર છોટા બચ્ચા હો જો હદ્દે શહવત કો ન પહોંચા હો, તો ઉસ્કો ઔરત ગુસ્લ દે સક્તી હૈ, ઐસે હી મરને વાલી છોટી બચ્ચી હો ઔર હદ્દે શહવત કો ન પહોંચી તો મર્દ ગુસ્લ દે સક્તા હૈ, બીવી કે લિયે જાઇઝ હૈ કે અપને મય્યત શૌહર કો ગુસ્લ દે, જબકે મૌત સે પેહલે કોઈ ઐસી બાત ન હો જિસ્સે બીવી નિકાહ સે બાહર હો, લેકિન શૌહર કા મુર્દા બીવી કો ગુસ્લ દેના જાઇઝ નહીં હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 4, સફ઼હા 135 મેં હૈ) : ઔરત મર જાએ તો શૌહર ન ઉસે નેહલા સક્તા હૈ ન છૂ સક્તા હૈ ઔર દેખને કી મુમાનિઅત નહીં, અવામ મેં જો યેહ મશહૂર હૈ કે શૌહર ઔરત કે જનાઝે કો ન કંધા દે સક્તા હૈ ન કબ્ર મેં ઉતાર સક્તા હૈ ન મુંહ દેખ સક્તા હૈ, યેહ મહઝ ગલત હૈ, સિર્ફ નેહલાને ઔર ઉસ્કે બદન કો બિલા હાઇલ હાથ લગાને કી મુમાનિઅત હૈ.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 4, સફ઼હા 134 મેં હૈ) : ઔરત શૌહર કો ગુસ્લ દે સક્તી હૈ જબકે મૌત સે પેહલે યા બા'દ કોઈ ઐસા અમ્ર ન વાકેઅ્ હુવા હો જિસ્સે ઉસ્કે નિકાહ સે નિકલ જાએ, **મસલન :-** શૌહર કે લડકે યા બાપ કો શહવત સે છૂવા યા બોસા લિયા યા મઆઝલ્લાહ મુર્દત હો ગઈ.

મસઅલા :- જો મય્યત કે ઝિયાદા કરીબ હૈ ઉન્કા ગુસ્લ દેના મુસ્તહબ હૈ, અગર વોહ ન જાનતા હો તો અમાનત દાર દીન દાર ગુસ્લ દે, ગુસ્લ દેને વાલા ઐસા શખ્સ હો જો પૂરા ગુસ્લ દે ઔર કોઈ ઐબ દેખે તો ઉસ્કો છુપાએ, કોઈ ખૂબી દેખેં તો ઉસ્કો ઝાહિર કરે, જૈસા કે ચેહરા ચમકના ઔર ખુશ્બૂ કા ઝાહિર હોના.

(આલમગીરી, જિલ્દ1, સફહા 158 મેં હૈ) **તર્જમા :** જો મય્યત કા ઝિયાદા કરીબ હો ઉસ્કા ગુસ્લ દેના મુસ્તહબ હૈ, અગર વોહ ન જાનતા હો જો દીન દાર અમાનત દાર હો ગુસ્લ દે, મુસ્તહબ હૈ કે ગુસ્લ દેને વાલા ઐસા શખ્સ હો જો મુકમ્મલ ગુસ્લ દે, જો કોઈ ઐબ દેખે તો ઉસ્કો છુપાએ, અગર કોઈ ખૂબી દેખે તો ઉસ્કો ઝાહિર કરે, અગર ચેહરા ચમક્તા યા ખુશ્બૂ ઓ યા ઉસ્કે મિસ્લ કોઈ ચીઝ દેખ તો ઉસ્કા લોગોં સે બયાન કરના મુસ્તહબ હૈ, અગર કોઈ નાપસન્દીદા ચીઝ દેખે જૈસે ચેહરે કા સિયાહ હો જાના યા બદબૂ આના યા સૂરત યા આ'ઝા કા બદલ જાના વગૈરહ તો ઇન બાતોં કો કિસી સે ન બયાન કરે.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ 4, સફહા 133 મેં હૈ) : નેહલાને વાલા મો'તમદ શખ્સ હો કે પૂરી તરહ ગુસ્લ દે ઔર જો અચ્છી બાત દેખ મસલન : ચેહરા ચમક ઉઠા યા મય્યત કે બદન સે ખુશ્બૂ આઈ તો ઉસે લોગોં કે સામને બયાન કરે ઔર કોઈ બુરી બાત દેખી મસલન : ચેહરે કા રંગ સિયાહ હો ગયા યા બદબૂ આઈ યા સૂરત યા આ'ઝા મેં તગય્યુર આયા તો ઉસે કિસી સે ન કહે ઔર યેહ બાત જાઇઝ નહીં, કે હદીસ મેં ઈર્શાદ હુવા હૈ : અપને મુર્દો કી ખૂબિયાં ઝિક્ર કરો ઔર ઉસ્કી બુરાઇયોં સે બાઝ રહો.

મય્યત કા કફન

હદીસે પાક મેં મય્યત કો અચ્છા કફન દેને કે લિયે કહા ગયા હૈ, ઇસ્સે મુરાદ પાક સાફ સફૈદ કપડા હૈ, જો અસરાફ યા'ની ફુઝૂલ ખર્ચી સે પાક હો, એક હદીસ મેં હૈ :

ઝિયાદા કીમત વાલે કફન ન ખરીદો, કયૂંકે કફન બહોત જલ્દી છીન લિયા જાતા હૈ, યા'ની ખત્મ હો જાતા હૈ, લિહાઝા ફુઝૂલ ખર્ચી સે બચો.

અચ્છા ઔર સફેદ કફન કે બારે મેં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ : હઝરતે જાબિર રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જબ તુમ મેં સે કોઈ અપને ભાઈ કો કફન દે તો ઉસે અચ્છા કફન દે. (રવાહો મુસ્લિમ) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : અપને કપડોં મેં સફેદ કપડે પેહનો કે વોહ તુમ્હારે કપડોં મે સબસે બેહતર કપડે હૈં, ઔર સફેદ કપડોં મેં હી અપને મુર્દો કો કફન દો. (રવાહો અબૂ દાઊદ) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

હઝરતે આઈશા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો તીન ધોએ હુએ સૂતી કપડોં મેં કફન દિયા ગયા ન ઉનમેં કમીસ ન ઈમામા.

(બુખારી, કિતાબુલ જનાઇઝ).

કફન કે મસાઇલ

મસઅલા :- મય્યત કે ગુસ્લ કી તરહ કફન દેના ભી ફર્ઝે કિફાયા હૈ, કફન કે તીન દર્જે હૈં : કફને સુન્નત, કફને કિફાયત, કફને ઝરૂરત.

★ કફને સુન્નત : મર્દ કે લિયે કપડે હૈં : ઈઝાર, કમીઝ, લિફાફા.

★ કફને કિફાયત : મર્દ કે લિયે દો કપડે હૈં : ઈઝાર, લિફાફા.

★ કફને ઝરૂરત : વોહ હૈ જો ભી કફન કે લિયે મયસ્સર આએ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 160 મેં હૈ)

તર્જમા : કફન દેના ફર્ઝે કિફાયા હૈ, આદમી કે લિયે કફને સુન્નત

તીન હૈં : ઈઝાર, કમીઝ, લિફાફા, ઔર કફને કિફાયત દો કપડે હૈં : ઈઝાર, લિફાફા, ઔર કફને ઝરૂરત જો મયસ્સર આએ.

★ ઔરત કે કફને સુન્નત : કમીઝ, ઈઝાર, ઔઢની, લિફાફા, સીના બંદ જિસ્સે દોનોં છાતી બાંધી જાએ.

★ ઔરત કે કફને કિફાયા : ઈઝાર, લિફાફા, ખિમાર હૈ, સીના બંદ કી ચોડાઈ છાતી કે દરમિયાન નાફ સે હૈ, બેહતર હૈ કે સીના છાતી સે રાન તક હો, સિર્ફ દો કપડોં પર ઈક્તેસાર કરના મકરૂહ હૈ, ઈસી તરહ મર્દ કે લિયે એક કપડે પર ઈક્તેસાર કરના મકરૂહ હૈ, મગર ઝરૂરત કે વક્ત કર સક્તા હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 138 139 મેં હૈ) : ઔરત કે કફને સુન્નત પાંચ કપડે હૈં : ઈઝાર, કમીઝ, લિફાફા, ઔઢની, સીના બંદ, ઔરત કે કફને કિફાયત તીન કપડે હૈં : લિફાફા, ઈઝાર, ઔઢની, યા લિફાફા, કમીઝ, ઔઢની, કફને ઝરૂરત દોનોં (મર્દ, ઔરત) કે લિયે જો મયસ્સર આએ ઔર કમ અઝ કમ ઈતના તો હો કે સારા બદન ઢક જાએ.

મસઅલા :- ઈઝાર કી મિક્દાર : સર સે કદમ સે કુછ ઝિયાદા હો, ઔર લિફાફા ભી સર સે કદમ સે ઝિયાદા ઔર કમીઝ ગરદન સે કદમ તક હૈ.

(આલમગીરી મેં હૈ) **તર્જુમા :** ઈઝાર કી મિક્દાર સર સે કદમ સે કુછ ઝિયાદા ઔર લિફાફા ભી ઐસે હી ઔર કમીઝ ગરદન સે કદમ તક હૈ.

(બાહેર શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 139 મેં હૈ) : લિફાફા યા'ની ચાદર કી મિક્દાર યેહ હૈ : કે મય્યત કે કદ સે ઈસ કદર ઝિયાદા હો કે દોનોં તરફ બાંધ સકેં ઔર ઈઝાર યા'ની તેહબંદ ચોટી સે કદમ તક યા'ની લિફાફા સે ઈતની છોટી જો બંદિશ કે લિયે ઝિયાદા થા ઔર કમીસ જો કફની કેહતે હૈં, ગરદન સે ઘુટનોં કે નીચે તક ઔર યેહ આગે પીછે દોનોં તરફ બરાબર હો, ઔર

જાહિલોં મેં જો રિવાજ હૈ કે પીછે કમ રખતે હૈં યેહ ગલતી હૈ, ચાક ઔર આસ્તીન ઉસમેં ન હો, મર્દ ઔર ઔરત કી કફની મેં ફર્ક હૈ, મર્દ કી કફની મૂંઢે પર ચીરેં ઔર ઔરત કે લિયે સીને કી તરફ, ઔઢની તીન હાથ કી હોની ચાહિયે યા'ની ડેઢ ગઝ સીના બંદ પિસ્તાન સે નાફ તક ઔર બેહતર યેહ હૈ રાન તક હો.

મસઅલા :- જો લડકા લડકી બાલિગ હોને કે કરીબ હો ઉસકી મૌત હોજાએ તો ઉસ્કા કફન બાલિગ મર્દ ઔર બાલિગા ઔરત કી તરહ હૈ, છોટા બચ્ચા મર જાએ તો ઉસ્કે કફન કે લિયે એક કપડા કાફી હૈ.

છોટી બચ્ચી મર જાએ તો ઉસ્કો કફન કે લિયે દો કપડે હૈં.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 160 મેં હૈ)

તર્જમા : જો લડકા બાલિગ હોને કે કરીબ હો ઉસ્કા કફન બાલિગ મર્દ કી તરહ હૈ, ઔર કરીબે બાલિગ હોને વાલી લડકી કા કફન બાલિગા ઔરત કી તરહ હૈ, છોટે બચ્ચે કા કમ સે કમ એક કપડા ઔર બચ્ચી કે દો કપડે હૈં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 140 મેં હૈ) : જો નાબાલિગ હદ્દે શહવત કો પહોંચ ગયા વોહ બાલિગ કે હુક્મ મેં હૈ, યા'ની બાલિગ કો કફન મેં જિતને કપડે દિયે જાતે હૈં ઉસે ભી દિયે જાએં, ઔર ઉસ્સે છોટે લડકે કો એક કપડા ઔર છોટી લડકી કો દો કપડે દે સક્તે હૈં ઔર લડકે કો ભી દો કપડે દિયે જાએં તો અચ્છા હૈ, ઔર બેહતર યેહ હૈં રે દોનોં કો પૂરા કફન દેં અગર ચે એક દિન કા બચ્ચા હો.

મસઅલા :- મર્દ કો ઐસા કફન દિયા જાએ જૈસા વોહ ઈદ વ બકરઈદ મેં અચ્છા કપડા પહેનતા થા, ઔર ઔરત કો ઐસા કફન ઐસા કપડા દિયા જાએ જૈસે કપડે પહેન કર માં-બાપ કે યહાં જાયા કરતી થી.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 161 મેં હૈ)

તર્જમા : મર્દ કો અચ્છા કફન કા કપડા દિયા જાએ જૈસા વોહ ઈદ

વ બકરઈદ મેં જાયા કરતા થા, ઔર ઔરત કો ઐસા કફન દે જૈસા કપડા પહેન કર વોહ અપને માં-બાપ કે ઘર જાયા કરતી થી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 139 મેં હૈ) : કફન અચ્છા હોના ચાહિયે યા'ની મર્દ ઈદૈન વ જુમ્આ કે લિયે જૈસા કપડા પહેનતા થા ઔર ઔરત જૈસે કપડે પહેન કર મૈકે જાતી થી ઉસ કીમત કા હોના ચાહિયે.

હદીસ મેં હૈ : મર્દોં કો અચ્છા કફન દો કે વોહ બાહમ મુલાકાત કરતે ઔર અચ્છે કફન સે તફાખુર કરતે હૈં, યા'ની ખુશ હોતે હૈં.

સફૈદ કફન બેહતર હૈ, કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : અપને મુર્દે સફૈદ કપડોં મેં કફનાઓ.

મસઅલા :- મય્યત ને માલ છોડા તો ઉસ્કે માલ સે મય્યત કા દૈન અદા કરને સે પેહલે, વસિય્યત પૂરી કરને સે કબ્લ, વિરાસત કા માલ તક્સીમ કરને સે પેહલે ઉસ્કા કફન દિયા જાએ.

મસઅલા :- મરને વાલે ને માલ નહીં છોડા તો કફન ઉસ્કે ઝિમ્મે હૈ જિસ્કે ઝિમ્મે ઉસ્કા નફકા થા, જિસ પર નાનો નફકા હૈ અગર વોહ ન હો તો બયતુલ માલ સે કફન દિયા જાએ, અગર બયતુલ માલ મેં ન હો તો ઉસકા કફન મુસલ્માનોં પર હૈ, અગર ઈસ્સે ભી આજિઝ હો તો લોગોં સે સવાલ કરકે કફન દિયા જાએ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 160 મેં હૈ)

તર્જમા : કફન મુર્દે કે માલ સે દે, કફને દૈન,વસિય્યત, વિરાસત પર મુકદમ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 160 મેં હૈ)

તર્જમા :- કફન ઉસી પર હૈ જિસ પર નાનો નફકા થા.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 160 મેં હૈ)

તર્જમા :- જિસ પર નફકા થા વોહ ન હો તો ઉસ્કા કફન મુસલ્માનોં પર હૈ, ઈસ્સે ભી આજિઝ હો તો લોગોં સે સવાલ કરકે મય્યત કો કફન દે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફ઼્હા 140 મેં હૈ) : દૈન વ વસિય્યત વ મીરાસ ઈસ સબ પર કફ઼ન મુકદ્દમ હૈ ઔર દૈન વસિય્યત પર, ઔર વસિય્યત મીરાસ પર, મય્યત ને માલ ન છોડા તો કફ઼ન ઉસ્કે ઝ઼િમ્મે હૈ, જિસ્કે ઝ઼િમ્મે ઝ઼િન્દગી મેં નફ઼કા થા, ઔર અગર કોઈ ઐસા નહીં જિસ પર નફ઼કા વાજિબ હોતા, યા હૈ મગર નાદાર હૈ તો બયતુલ માલ સે દિયા જાએ, ઔર બયતુલ માલ ભી વહાં ન હો જૈસે યહાં હિન્દુસ્તાન મેં તો વહાં કે મુસલ્માનોં પર કફ઼ન દેના ફ઼ર્ઝ઼ હૈ, અગર મા'લૂમ થા ઔર ન દિયા તો સબ ગુનહગાર હોંગે, અગર ઉન લોગોં કે પાસ ભી નહીં તો એક કપડે કી કદ્ર ઔર લોગોં સે સવાલ કર લેં.

કફ઼ન પેહનાને કા શરઈ ઇસ્લામી તરીકા

મસઅલા :- મય્યત કો ગુસ્લ દેને કે બા'દ કિસી પાક કપડે સે આહિસ્તા પોંછ લેં કે કફ઼ન તર ન હો, ઔર કફ઼ન કો એક બાર યા તીન યા પાંચ યા સાત બાર ધૂની દે લેં, ઈસ્સે ઝ઼િયાદા નહીં, ફ઼િર કફ઼ન યૂં બિછાએં કે પેહલે બડી ચાદર ફ઼િર તેહબંદ ફ઼િર કફ઼ની ફ઼િર મય્યત કો ઉસ પર લિટાએં ઔર કફ઼ની પેહનાએં ઔર દાઢી ઔર તમામ બદન પર ખુશ્બૂ મલેં ઔર મવાઝ઼ેઅ્ સુજૂદ યા'ની માથે, નાક, ઘુટને, કદમ પર કાફ઼ૂર લગાએં, ફ઼િર ઈઝ઼ાર યા'ની તેહબંદ લપેટેં, પેહલે બાએં જાનિબ સે ફ઼િર દાહિની તરફ઼ સે ફ઼િર લિફ઼ાફ઼ા લપેટેં, પેહલે બાએં તરફ઼ સે ફ઼િર દાહિની તરફ઼ સે, તાકે દાહિના ઊપર રહે ઔર સર ઔર પાવં કી તરફ઼ બાંધ દેં કે ઉડને કા અંદેશા ન રહે.

ઔરત કો કફ઼ની પેહના કર ઉસ્કે બાલ કે દો હિસ્સે કરકે કફ઼ની કે ઊપર ડાલ દેં ઔર ઔઢની નિસ્ફ઼ પુશ્ત કે નીચે સે બિછા કર સર પર લા કર મુંહ પર મિસ્લ નકાબ ડાલ દેં કે સીને પર રહે કે ઉસ્કા તૂલ નિસ્ફ઼ પુશ્ત સે સીને તક હૈ ઔર અર્ઝ઼ એક કાન કી લૌ સે દૂસરે કાન કી લૌ તક હૈ ઔર યેહ જો લોગ કિયા કરતે હૈં કે ઝ઼િન્દોં

કી તરહ ઉળ્હાતે હૈં, યેહ મહઝ બેજા વ ખિલાફે સુન્નત હૈ, ફિર બ-દસ્તૂર ઈઝાર વ લિફાફા લપેટેં ફિર સબ કે ઊપર સીના બંદ બાલાએ પિસ્તાન સે રાન તક લા કર બાંધે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 142).

જનાઝે કે સાથ ચલને કી ફઝીલત

જબ મય્યત કા જનાઝા ઉઠાયા જાતા હૈ તો મય્યત કયા કેહતી ઔર જનાઝે કે પીછે ચલને વાલોં, નમાઝે જનાઝા પઢને વાલોં ઔર દફન કરને વાલોં કી કયા ફઝીલત હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ :

હઝરતે અબૂ સઈદ ખુદરી રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ મય્યત કો કબરસ્તાન લે જાને કે લિયે રખા જાતા લોગ ઉસકો અપને કાધોં પર ઉઠા લેતે હૈં, અગર મય્યત નેક હોતી હૈ તો કેહતા હૈ : મુઝે આગે લે ચલો ઔર અગર નેક નહીં હોતી તો અપને ઘર વાલોં સે કેહતા હૈ : હાએ અફસોસ, તુમ મુઝે કહાં લે જાતે હો. અગર ઈન્સાન સુન લે તો હલાક હો જાએ. (રવાહુલ બુખારી). (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઈઝ).

હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જો શખ્સ ઈમાન કે સાથ ઔર સવાબ કી નિય્યત સે મુસલ્માન કે જનાઝે કે સાથ ચલા ઔર નમાઝે જનાઝા પઢને તક ઉસકે સાથ રહા ઔર ઉસકે દફન સે ફારિગ હુવા તો બેશક વોહ વાપસ લૌટતા હૈ અજ્રો સવાબ કી દો કીરાતોં કે સાથ, હર કીરાત ઉહુદ પહાડ કે બરાબર હૈ ઔર જિસને ઉસ પર નમાઝે જનાઝા પઢી ફિર દફન સે પેહલે વાપસ આ ગયા તો વોહ એક કીરાત કા સવાબ લેકર વાપસ લૌટતા હૈ. (મિશ્કાત, મુત્તફકુન અલૈહ).

જનાઝા ઉઠાને કે મસાઇલ

મસઅલા :- જનાઝા ઉઠાને મેં પેહલે દાહિને સિરહાને દાહિને કંધે પર રખે ફિર દાહિની પાઇંતી દાહિને કંધે પર, ફિર બાએં સિરહાને બાએં કંધે પર ફિર બાએં પાઇંતી બાએં કધેં પર રખે ઔર દસ દસ કદમ ચલે.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** મય્યત કે દાહિને સિરહાને પેહલે દાએં કાંધે પર ફિર દાહિની પાઇંતી દાહિને કાંધે પર, ફિર બાએં સર બાએં કંધે પર, ફિર બાએં પાઇંતી બાએં કંધે પર રખે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 142 મેં હૈ) : સુન્નત યેહ હૈ કે યકે બા'દ દીગરે ચારોં પાયોં કો કંધા દે, ઔર હર બાર દસ દસ કદમ ચલે, ઔર પૂરી સુન્નત યેહ હૈ કે પેહલે દાહિને સિરહાને કંધા દે ફિર દાહિની પાઇંતી, ફિર બાએં સિરહાને ફિર બાએં પાઇંતી, ઔર દસ દસ કદમ ચલે તો કુલ ચાલીસ કદમ હુએ.

હદીસ મેં હૈ : જો ચાલીસ કદમ જનાઝા લે ચલે ઉસ્કે ચાલીસ કબીરા ગુનાહ મિટા દિયે જાએંગે. નીઝ હદીસ મેં હૈ : જો જનાઝે કે ચારોં પાયોં કો કંધા દે અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કી હત્તમી મગ્ફિરત ફરમા દેગા.

મસઅલા :- જનાઝે કો કાંધે પર રખ કર દરમિયાની રફ્તાર પર ચલે, ન ઇતના તેઝ દોડે કે મય્યત જનાઝે પર હિલને લગે.

મસઅલા :- પડોસી, રિશ્તેદાર નેક આદમી કે જનાઝે કે પીછે ચલના નફિલ નમાઝ સે અફઝલ હૈ.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** મય્યત કો તેઝી કે સાથ બગૈર દોડે લે જાએ, તેઝી ઐસી કે મય્યત જનાઝે પર ન હિલે.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** જનાઝે કે પીછે ચલના નફિલ નમાઝ સે અફઝલ હૈ, જબ કે મય્યત

પડૌસી, રિશ્તેદાર, નેક મશ્હૂર આદમી હો, ઔર જનાઝે કો લે ચલને મેં સર કો આગે રખે.

મસઅલા :- જનાઝે કો કાંધે પર રખને સે પેહલે લોગોં કા બેઠના મકરૂહ હૈ ઔર રખને કે બા'દ બેઠને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ.

જબ જનાઝા ઝમીન પર કબ્ર કે પાસ રખા જાએ તો ઉસ વક્ત લોગોં કે બેઠને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, લોગોં કે કાંધે સે ઝમીન પર રખને સે પેહલે બેઠના મકરૂહ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફ઼્હા 144 મેં હૈ) : જનાઝા મો'તદિલ તેઝી સે લે જાએં મગર ન ઇસ તરહ કે મય્યત કો ઝટકા લગે ઔર સાથ જાને વાલોં કે લિયે અફ઼ઝલ યેહ હૈ કે જનાઝે સે પીછે ચલેં, દાહિને બાએં ન ચલે ઔર અગર કોઈ આગે ચલે તો ઉસ્કો ચાહિયે કે ઇતની દૂર રહે કે સાથિયોં મેં ન શુમાર કિયા જાએ ઔર સબ કે સબ આગે હો તો મકરૂહ હૈ, ઔરતોં કે જનાઝે કે સાથ જાના નાજાઇઝ વ મમ્નૂઅ હૈ, જનાઝા ચલને નેં સરહાના આગે હોના ચાહિય્યે ઔર જનાઝે કે સાથ આગ લે જાને કી મુમાનિઅત હૈ.

નમાઝે જનાઝા

રેહમતે આલમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઇન્સાની ઝિન્દગી કે હર હર મરહલે મેં રેહનુમાઈ ફ઼રમાઈ હૈ, પૈદાઇશ, બચ્પન, જવાની બુઢાપે હર દૌર કી ઝિન્દગી ગુઝારને કે તરીકે બયાન ફ઼રમાએ હૈં, જબ ઇન્સાન આલમે ફ઼ાની સે આલમે જાવેદાની કો કૂચ કરે, ઉસ વક્ત ઉસ્કે સાથ કયા બર્તાવ કરના ચાહિયે ઔર કિસ તરહ પેવંદે ખાક કરના ચાહિય્યે, ઇસ્કી ભી રેહનુમાઈ સે ઉમ્મત કો આરાસ્તા ફ઼રમાયા હૈ, મુસલ્માન ઝિન્દગી ભર નમાઝેં પઢતા હુવા મૌત કી આગોશ મેં સોતા હૈ, તો ઉસ પર નમાઝે જનાઝા પઢ કર દુનિયા સે આલમે આખિરત કી જાનિબ રુખસત કરને કા હુક્મ ફ઼રમાયા હૈ, ચુનાન્ચે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ

વ સલ્લમ ને નમાઝે જનાઝા ઈખ્લાસ કે સાથ પઢને સે મુતઅલ્લિક ઈર્શાદ ફરમાયા હૈ :

હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જબ તુમ મય્યત પર નમાઝ પઢો તો ઉસ્કે લિયે ખુલૂસે નિય્યત કે સાથ દુઆ કરો (યા'ની ખુલૂસે નિય્યત સે મગ્ફિરત કી દુઆ કરે, સિર્ફ રિશ્તેદારી નિભાને ઔર દિખાઓ કે લિયે ન હો).

(મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ)

★ દુનિયા વાલે જિસ્કો નેક કહેં વોહ અલ્લાહ તઆલા કે નઝ્દીક નેક હૈ, દુનિયા વાલે આખિરત કે નેક યા બદ હોને કે ગવાહ હૈં, જિસ્કી નમાઝે જનાઝા મેં ઝિયાદા સફેં હોં વોહ મગ્ફિરત કી અલામત હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે મુબારક હૈ :

હઝરતે માલિક બિન હુબયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે સુના : કોઈ મુસલ્માન નહીં જો મરતા, ફિર ઉસ પર મુસલ્માનોં કી તીન સફેં નમાઝ પઢતી હૈં મગર અલ્લાહ તઆલા વાજિબ વ સાબિત કર દેતા હૈ (યા'ની મગ્ફિરત વ જન્નત વાજિબ કર દેતા હૈ), હઝરતે માલિક ને યેહ દસ્તૂર બના લિયા થા કે જબ જનાઝા પઢને વાલોં કી કમી મેહસૂસ કરતે તો ઈસ હદીસ કી બિના પર તીન સફેં બનાતે થે. (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ જબ તક ઈમાન કાઇમ હૈ ઔર ઈમાન પર મરા હો વોહ કિતના હી ગુનહગાર હો, ઉસ્કો ગુસ્લ વ કફન દિયા જાએગા, ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, મુસલ્માન કબરસ્તાન મેં દફન કિયા જાએગા, યહાં તક કે વોહ બચ્ચા જો ઝિન્દા પૈદા હુવા સિર્ફ ચીખા ચિલ્લાયા ફિર મર ગયા ઉસ્કી ભી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, ઔર ઝિન્દોં કી તરહ ગુસ્લ વ કફન ઔર કબરસ્તાન મેં દફનાયા જાએગા.

રહમતે દો જહાં સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઇસ્કી રેહનુમાઈ ફરમાતે હુએ ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં : હઝરતે જાબિર રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : બચ્ચે પર નમાઝે જનાઝા ન પઢી જાએગી ઔર ન વોહ કિસી કા વારિસ હોગા ઔર ઉસ્કા કોઈ વારિસ હોગા, જબ તક ચીખ ન મારે (યા'ની જબ તક ઝિન્દા પૈદા હોકર ન મરા હો). (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઈઝ).

નમાઝે જનાઝા કે મસાઇલ

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા ફર્ઝે કિફાયા હૈ, અગર એક મર્દ યા ઔરત ને યા બા-જમાઅત પઢ લિયા તો બાકી લોગોં કે ઝિમ્મે સે સાકિત હોગયા, અગર કિસી ને નહીં પઢી તો સબ ગુનહગાર હોંગે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** યા'ની નમાઝે જનાઝા ફર્ઝે કિફાયા હૈ, જબ બા'ઝ એક યા બા-જમાઅત મર્દ યા ઔરત ને કાઈમ કર લિયા તો બાકી કે ઝિમ્મે સે સાકિત હો જાએગા, અગર સબને તર્ક કિયા તો તમામ ગુનહગાર હોંગે.

મસઅલા :- હર મુસલ્માન મર્દ હો યા ઔરત, છોટા હો યા બડા, વિલાદત કે બા'દ મર ગયા તો ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, અગર બચ્ચા વિલાદત કી હાલત મેં મર જાએ, અગર બચ્ચે કા ઝિયાદા હિસ્સા બાહર નિકલને કે બા'દ મરા હો તો ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએ ગી, અગર થોડા હી હિસ્સા બાહર હોને કે બા'દ મર ગયા તો ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા નહીં હૈ, જિસ્ને ખુદ કુશી કરલી હો ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી.

(આલમગીરી, જિલ્દે 1, સફહા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર બચ્ચે કી વિલાદત કી હાલત મેં ઝિયાદા હિસ્સા બાહર નિકલને કે બા'દ મર ગયા તો ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી ઔર

અગર કમ હિસ્સા બાહર નિકલતે હી મર ગયા તો ઉસ્કી નમાજે જનાઝા નહીં હૈ, જિસને અપને આપકો કત્લ કરલિયા (ખુદ કુશી) ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 146 મેં હૈ) : મય્યત સે મુરાદ વોહ હૈ જો ઝિન્દા પૈદા હુવા ફિર મર ગયા તો અગર મુર્દા પૈદા હુવા બલ્કે અગર નિસ્ફ સે કમ બાહર નિકલા તો ઉસ વક્ત ઝિન્દા થા ઔર અકસર બાહર નિકલને સે પેશતર મર ગયા તો ઉસ્કી ભી નમાઝ ન પઢી જાએ.

(સફહા 147 મેં હૈ) : જિસને ખુદ કુશી કી હાલાંકે યેહ બહોત બડા ગુનાહ હૈ મગર ઉસ્કી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, અગર ચે કસ્દન ખુદ કુશી કી હો, જો શખ્સ રજમ કિયા ગયા યા કિસાસ મેં મારા ગયા ઉસે ગુસ્લ દેંગે ઔર નમાઝ પઢેંગે.

(સફહા 189 મેં હૈ) : મુસલ્માન મર્દ વ ઔરત ઝિન્દા પૈદા હુવા યા'ની અક્સર હિસ્સા બાહર હોને કે વક્ત ઝિન્દા થા ફિર મર ગયા તો ઉસકો ગુસ્લ વ કફન દેંગે, ઔર ઉસ્કી નમાઝ પઢેંગે વરના ઉસે વૈસે હી નેહલા કર એક કપડે મેં લપેટ કર દફન કરેંગે, ઉસકે લિયે ગુસ્લ વ કફન બ-તરીકે મસ્નૂન નહીં, ઔર નમાઝ ભી ઉસકી નહીં પઢી જાએગી, યહાં તક કે સર જબ બાહર હુવા થા ઉસ વક્ત ચીખા થા મગર અકસર હિસ્સે સે પેશતર મર ગયા તો નમાઝ ન પઢી જાએ, અકસર કી મિક્દાર યેહ હૈ કે સર કી જાનિબ સે હો તો સીન તક અકસર હૈ, ઔર પાવં કી જાનિબ હો તો કમર તક, ઈસી મેં હૈ : બચ્ચા પૈદા હુવા યા મુર્દહ, ઉસકી ખિલ્કત તમામ હો યા ના તમામ, બહર હાલ ઉસકા નામ રખા જાએગા ઔર કયામત મેં ઉસકા હશ્ર હોગા.

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા કે લિયે ઝિયાદા બેહતર બાદશાહે ઈસ્લામ હૈ, વોહ ન હો તો કાઝી હૈ વોહ ભી ન હોં તો ઈમામે મોહલ્લા, ફિર મય્યત કા વલી હૈ.

મસઅલા :- મય્યત ને કિસી કો જનાઝા પઢાને કી વસિય્યત કી થી તો વોહ વસિય્યત મરને કે બા'દ બાતિલ હોજાતી હૈ.

મસઅલા :- ઔરત મર જાએ ઔર ઉસકા બાલિગ લડકા ઔર શૌહર ઝિન્દા હો તો નમાઝે જનાઝા પઢાને કા હક લડકે કો હૈ, શૌહર કો નહીં, લેકિન લડકે કા બાપ સે આગે હોના મકરૂહ હૈ, મુનાસિબ હૈ કે બાપ કો નમાજે જનાઝા કે લિયે આગે કરે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ)

તર્જમા : નમાઝે જનાઝા કે લિયે બહતર બાદશાહે ઈસ્લામ હૈ અગર હાઝિર હોં, અગર હાઝિર ન હો તો કાઝી બેહતર હૈ, ફિર ઈમામે મોહલ્લા હૈ, ઈમામે મોહલ્લા ન હો તો કરાબત દાર મેં જો ઝિયાદા કરીબ હો વોહ બેહતર હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 163 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત ને કિસી કો નમાઝે જનાઝા પઢાને કી વસિય્યત કી થી તો વફાત કે બા'દ ઉસ્કી વસિય્યત બાતિલ હોજાતી હૈ, ઔરત મર જાએ ઉસકા શૌહર ઔર લડકા આકિલ બાલિગ હો તો નમાઝે જનાઝા પઢાને કા હક લડકે કો હૈ, શૌહર કો નહીં, લેકિન લડકે કો બાપ સે આગે હોના મકરૂહ હૈ, બાપ કો ઈમામત કે લિયે આગે કરના મુનાસિબ હૈ.

મસઅલા :- મય્યત પર એક હી બાર નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, નફિલ કો તૌર પર દોબારા પઢના નાજાઇઝ હૈ, ઈસી તરહ શહેર કે ઈમામ યા બાદશાહ યા કાઝી યા મોહલ્લે કે ઈમામ ને નમાઝે જનાઝા પઢ લિયા તો વલી કો લૌટાને કી ઈજાઝત નહીં હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 164 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત પર એક હી બાર નમાઝે જનાઝા હૈ, નફિલ કે તૌર પર નમાઝે જનાઝા નાજાઈઝ હૈ, અગર શહેર કા બડા ઈમામ યા બાદશાહે ઈસ્લામ યા કીઝિએ શહેર યા મોહલ્લે કે ઈમામ ને નમાઝે જનાઝા પઢ લિયા તો મય્યત કે વલી કો લૌટાને કી ઈજાઝત નહીં,

ઈસ લિયે કે યહી ઝિયાદા બેહતર હૈ, અગર ઈન્કે અલાવા દૂસરા પઢાએ તો વલી કો લૌટાને કી ઈજાઝત હૈ.

નમાઝે જનાઝા કા તરીકા

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા મેં ચાર તક્બીરેં હૈં, એક ભી છૂટ જાએ તો નમાઝ નહીં હોગી, ચૌથી તક્બીર પઢિયે ઔર દાએં બાએં સલામ ફૈરે, ચૌથી તક્બીર કે બા'દ સલામ સે પેહલે દુઆ ન કરે.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** નમાઝે જનાઝા મેં ચાર તક્બીરેં હૈં, અગર એક છૌડ દિયા તો નમાઝ ન હોગી, ફિર ચૌથી તક્બીર કે બા'દ દોનોં જાનિબ સલામ ફૈરે ઔર ચૌથી તક્બીર કે બા'દ સલામ સે પેહલે કોઈ દુઆ નહીં હૈ.

મસઅલા :- અગર ચંદ જનાઝે હોં તો ઈમામ કો ઈખતિયાર હૈ ચાહે તો હર એક કી અલાહેદા અલાહેદા નમાઝ પઢે ઔર ચાહે તો સબ કી એક સાથ એક નિય્યત સે નમાઝે જનાઝા પઢાએ.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 163 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર કઈ જનાઝે હોં તો ઈમામ કો ઈખતિયાર હૈ ચાહે તો હર એક કી અલગ અલગ પઢે, અગર ચાહે તો તમામ કી એક હી નિય્યત સે પઢે.

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા કે લિયે ગુસ્લ ઝરૂરી હૈ, અગર મય્યત કો ગુસ્લ ઔર નમાઝે જનાઝા સે કબ્લ દફ઼ન કર દિયા તો કબ્ર પર તીન દિન તક નમાઝે જનાઝા પઢ સક્તે હૈં.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 165 મેં હૈ) **તર્જમા :** અગર મય્યત કો નમાઝે જનાઝા ઔર ગુસ્લ સે પેહલે દફ઼ન કર દિયા ગયા તો તીન દિન તક ઉસ્કી કબ્ર પર નમાઝે જનાઝા પઢ સક્તે હૈં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફ઼હા 146 મેં હૈ) : બગૈર ગુસ્લ નમાઝ પઢી ગઈ ન હુઈ, ઉસે ગુસ્લ દે કર ફિર પઢેં ઔર અગર કબ્ર મેં રખ ચુકે હૈં મગર મિટ્ટી અભી નહીં ડાલી ગઈ તો કબ્ર સે નિકાલ લેં ઔર ગુસ્લ દે કર નમાઝ પઢેં ઔર મિટ્ટી દે ચુકે હૈં તો

અબ નહીં નિકાલ સક્તે, લિહાઝ઼ા ઉસ્કી કબ્ર પર નમાઝ પઢેં કે પેહલી નમાઝ ન હુઈ થી, કે બગૈર ગુસ્લ હુઈ થી ઔર અબ ચૂંકે ગુસ્લ ના મુમ્કિન હૈ લિહાઝ઼ા અબ હો જાએગી.

(સફ઼હા 158 મેં હૈ) : મય્યત કો બગૈર નમાઝ પઢે દફ઼ન કર દિયા ઔર મિટ્ટી ભી દે દી ગઈ તો અબ ઉસ્કી કબ્ર પર નમાઝ પઢેં જબ તક ફ઼ટને કા ગુમાન ન હો ઔર મિટ્ટી ન દી ગઈ હો તો નિકાલ લેં ઔર નમાઝ પઢ કર દફ઼ન કરેં ઔર કબ્ર નમાઝ પઢને મેં દિનોં કી કોઈ તા'દાદ મુકર્રર નહીં કે કિતને દિન તક પઢી જાએ કે મૌસમ ઔર ઝમીન ઔર મય્યત કે જિસ્મ વ મર્ઝ કે ઈખતિલાફ઼ સે મુખતલિફ઼ હૈ, ગર્મી મેં જલ્દી ફ઼ટેગા ઔર જાડે મેં બ-દેર યા શૌર ઝમીન મેં જલ્દ ખુશ્ક ઔર ગૈર શૌર મેં બ-દેર, ફ઼ર્બા જિસ્મ જલ્દ, લાગર દેર મેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફ઼હા 148 મેં હૈ) : નમાઝે જનાઝા મેં દો રુકન હૈં : ચાર બાર અલ્લાહુ અક્બર કેહના, ખડે હોકર નમાઝે જનાઝા પઢના.

નમાઝે જનાઝા મેં તીન ચીઝેં સુન્નતે મુઅક્કિદા હૈં : અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લ કી હમ્દો સના કરના, નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ પર દુરૂદ, મય્યત કે લિયે દુઆ.

નમાઝે જનાઝા કા તરીકા યેહ હૈ કે કાનોં તક હાથ ઉઠા કર અલ્લાહુ અક્બર કેહતા હુવા હાથ નીચે લાએ ઔર નાફ઼ કે નીચે હસ્બે દસ્તૂર બાંધ લે ઔર સના પઢે : **સુબ્હા-ન કલ્લાહુમ્મ વ બિ-હમ્દિ-ક વ તબા-ર-કસ્મુ-ક વ તઆલા જદ્દુ-ક વ જલ્લ સનાઉ-ક વ લા-ઈલા-હ ગૈરુ-ક.**

ફ઼િર બગૈર હાથ ઉઠાએ અલ્લાહુ અક્બર કહે ઔર દુરૂદ શરીફ઼ પઢે, બેહતર હૈ વોહ દુરૂદ શરીફ઼ પઢે જો નમાઝ મેં પઢા જાતા હૈ, ઔર કોઈ દૂસરા પઢા જબ ભી હર્જ નહીં, ફ઼િર અલ્લાહુ અકબર કેહ કર અપને અપને ઔર મય્યત ઔર તમામ મો'મિનીન કે લિયે

દુઆ કરે, ઔર બેહતર યેહ હૈ કે વોહ દુઆ પઢે જો અહાદીસ મેં વારિદ હૈં, ઔર માસૂર દુઆએં અગર અચ્છી તરહ ન પઢ સકે તો જો ચાહે દુઆ પઢે મગર વોહ દુઆ ઐસી હો કે ઉમૂરે આખિરત મેં સે મુતઅલ્લિક હો.

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા મસ્જિદ મેં મકરૂહ તેહરીમી હૈ, મય્યત ઔર લોગ મસ્જિદ મેં હો યા મય્યત મસ્જિદ સે બાહર ઔર લોગ મસ્જિદ મેં હો, હર હાલત મેં નમાઝ મકરૂહ હૈ.

(આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 164 મેં હૈ) **તર્જમા :** જિસ મસ્જિદ મેં જમાઅત સે નમાઝ હોતી હૈ, ઉસ્મે નમાઝે જનાઝા મકરૂહ તેહરીમી હૈ, મય્યત ઔર લોગ મસ્જિદ મેં હો, યા મય્યત ખારિજે મસ્જિદ ઔર ઈમામ ઔર લોગ મસ્જિદ મેં હો, યા ઈમામ બા'ઝ લોગોં કે સાથ ખારિજે મસ્જિદ ઔર ઔર બાકી લોગ મસ્જિદ મેં હોં, યા મય્યત મસ્જિદ મેં હો ઔર ઈમામ ઔર લોગ મસ્જિદ સે બાહર હો, હર હાલત મેં નમાઝ મકરૂહ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 158 મેં હૈ) : મસ્જિદ મેં નમાઝે જનાઝા મુત્લકન મકરૂહ તેહરીમી હૈ, ખ્વાહ મય્યત મસ્જિદ કે અંદર હો યા બાહર સબ નમાઝી મસ્જિદ મેં હોં યા બા'ઝ, કે હદીસ મેં નમાઝે જનાઝા મસ્જિદ મેં પઢને કી મુમાનિઅત આઈ હૈ.

કબ્ર ઔર દફન કા બયાન

દુનિયા મેં સબસે પેહલે મરને ઔર દફન હોને વાલા ઈન્સાન હાબીલ હૈ, જિસ્કો ઉસ્કે ભાઈ કાબીલ ને કત્લ કિયા થા.

(પારા 6, સૂરએ માઈદા, આયત 31) **તર્જમા :** તો ઉસ્કે નફસ ને ભાઈ કે કત્લ કો ચાહા તો ઉસ્કો કત્લ કર દિયા તો હો ગયા વોહ નુક્સાન ઉઠાને વાલોં મેં.

ચૂંકે દુનિયા મેં યેહ સબસે પેહલી મય્યત થી, કાતિલ કાબીલ કે સમઝ મેં નહીં આ રહા થા કે લાશ કો કયા કરે ? અલ્લાહ તઆલા ને દો કવ્વોં કો ભેજા જો દોનોં આપસ મેં લળ પડે, તો એક મર ગયા

તો દૂસરે કવ્વે ને ચોંચ ઔર પન્જે સે ઝમીન કો કુરેદ કર ગળ્હા કિયા ઔર મરે હુએ કવ્વે કો ઉસ્મેં ડાલ કર મિટ્ટી સે છુપા દિયા, ઈસ મન્ઝર કો દેખ કર કાતિલ કાબીલ ને ભી અપને મક્તૂલ ભાઈ કે લિયે કબ્ર ખોદી ઔર મિટ્ટી મેં છુપા દિયા.

(પારા 6, સૂરએ માઈદા, આયત 31) **તર્જમા :** અલ્લાહ ને એક કવ્વા ભેજા, ઝમીન કુરેદ કર દિખાએ, કયૂં કર અપને ભાઈ કી લાશ કો છુપાએ, બોલા હાએ ખરાબી, મેં ઈસ કવ્વે જૈસા ભી ન હો સકા કે અપને ભાઈ કી લાશ કો છુપાતા, તો પછ્તાતા રેહ ગયા.

તફ઼સીરે ખઝાઇનુલ ઈરફ઼ાન, મેં તફ઼સીરે જલાલૈન વ તફ઼સીરે મદારિક કે હવાલે સે લિખા હૈ, મરવી હૈ કે દો કવ્વે આપસ મેં લડે, ઉનમે સે એક ને દૂસરે કો માર ડાલા ફિર ઝિન્દા કવ્વે ને અપની મિન્કાર (ચોંચ) સે ઝમીન કુરેદ કર ગઢ્ઢા કિયા, ઉસમેં મરે હુએ કવ્વે કો ડાલ કર મિટ્ટી સે દબા દિયા, યેહ દેખ કાબિલ કો મા'લૂમ હુવા કે મુર્દે કી લાશ કો દફ઼ન કરના ચાહિયે, ચુનાન્ચે ઉસ્ને ઝમીન ખોદ કર દફ઼ન કરદિયા.

મય્યત કે લિયે કબ્ર ખોદને, કુશાદા કરને ઔર ગેહરી કરને કે બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ : હઝરતે હિશામ બિન આમિર રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉહુદ કે દિન ફ઼રમાયા : કબ્રેં ખોદો, ઉન્હેં કુશાદા ઔર ગેહરી બનાઓ ઔર અચ્છી બનાએ. (રવાહુ તિર્મિઝી) (મિશ્કાત, દફ઼ને મય્યત).

મય્યત કો કબ્ર મેં દાખિલ કરતે વક્ત કયા પઢના ચાહિય્યે, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે ગિરામી હૈ : હઝરતે ઈબ્ને ઉમર રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે રિવાયત હૈ કે જબ મય્યત કો કબ્ર મેં દાખિલ કિયા જાતા હૈ તો બેશક નબિયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફ઼રમાયા કરતે (બિસ્મિલ્લાહિ વ બિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ) ઔર એક રિવાયત મેં

હૈ : અલા સુન્નતિ રસૂલિલ્લાહ. (રવાહુ તિર્મિઝી) (મિશ્કાત, દફને મય્યત)

★ દફન કે બા'દ કબ્ર પર કિસ તરહ મિટ્ટી ડાલની ચાહિય્યે ઔર કયા કયા કરના ચાહિય્યે, ઈસ્સે મુતઅલ્લિક રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા કયા અમલ થા ?

હઝરતે જા'ફર બિન મુહમ્મદ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે બેશક રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને અપને દોનોં મુબારક હાથોં સે તીન લપ મિટ્ટી ડાલી ઔર બેશક આપને અપને સાહબઝાદે હઝરતે ઈબરાહીમ રદિયલ્લાહુ અન્હુ કી કબ્ર પર પાની છિડકા ઔર ઉસ પર કન્કરિયાં રખીં.

(રવાહુ શર્હે સુન્નહ) (મિશ્કાત, દફને મય્યત).

★ કિસી કે ઘર મૌત હોતી હૈ તો ઘર વાલોં પર ગમ વ અફસોસ કા પહાડ ટૂટ જાતા હૈ, ઉસ્કી જુદાઈ વ સદમે સે આંખેં અશ્કબાર રેહતી હૈં, ઈસ ગમ કો કમ કરને કે લિયે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને કફન દફન મેં જલ્દી કરને કે લિયે ઈર્શાદ ફરમાયા હૈ : હઝરતે અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે રિવાયત હૈ કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કો ફરમાતે હુએ સુના : જબ તુમ મેં સે કિસી કા ઈન્તેકાલ હોજાએ તો ઉસે રોક ન રખો, બલ્કે કબ્ર કી તરફ જલદી લે જાઓ ઔર ઉસ્કે સર કી જાનિબ સૂરએ બકર કી ઈબ્તેદાઈ આયાત ઔર ઉસ્કી પાઇંતી કી જાનિબ સૂરએ બકર કી આખિરી આયાત પઢી જાએ. (રવાહુવ બયહકી) (મિશ્કાત, દફને મય્યત).

દફન કે મસાઇલ

મસઅલા :- નમાઝે જનાઝા કી તરહ મય્યત કો દફન કરના ફર્ઝે કિફાયા હૈ, બા'ઝ લોગોં ને ઈસ નેક ખિદમાત કો અન્જામ દે દિયા તો બાકી લોગોં સે યેહ ફર્ઝ સાકિત હો જાએગા, સન્દૂક નુમા ઔર લહદ વાલા, લહદ વાલા યેહ હૈ કે કબ્ર ખોદ કર કિબ્લા

કી જાનિબ મય્યત કે બરાબર ઝમીન કુરેદી જાએ, ફિર ઉસી મેં મય્યત કો રખ કર કચ્ચી ઈંટ વગૈરહ કી દીવાર બના દી જાએ, સન્દૂક નુમા યેહ હૈ કે કબ્ર ખોદ કર ઉસ્મેં મય્યત રખી જાએ ફિર ઊપર બાંસ યા લકડી વગૈરહ સે બંદ કિયા જાએ ફિર મિટ્ટી સે ઢાંક દી જાએ. (ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત કા દફન કરના ફર્ઝે કિફાયા હૈ, લહદ કબ્ર યેહ હૈ કે પેહલે પૂરી કબ્ર ખોદ લે, ફિર કિબ્લા કી જાનિબ ખોદે ઔર ઉસી મેં મય્યત કો રખે.

શક : યા'ની સન્દૂક નુમા કબ્ર યેહ હૈ કે નહેર જૈસે બીચ મેં કબ્ર ખોદે, ઉસ્કે દોનોં જાનિબ કચ્ચી ઈંટ રખે ઔર ઊપર સે છત બના દે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 160 મેં હૈ) : કબ્ર કી દો કિસ્મ હૈ : લહદ, કે કબ્ર ખોદ કર ઉસ્મે કિબ્લા કી તરફ મય્યત રખને કી જગહ ખોદેં, ઔર સન્દૂક વોહ જો હિન્દુસ્તાન મેં ઉમૂમન રાઈજ હૈ, લહદ સુન્નત હૈ, અગર ઝમીન ઈસ કાબિલ હો તો યહીં કરે, ઔર નર્મ ઝમીન હો તો સન્દૂક મેં હર્જ નહીં.

મસઅલા :- કબ્ર કી લમ્બાઈ આદમી કે કદ કે બરાબર ઔર ચૌડાઈ આધે કદ કે બરાબર હોના ચાહિય્યે.

મસઅલા :- ઔરત મય્યત કો મહરમ મર્દ કા (જિસ્સે હમેશા નિકાહ હરામ હૈ) કબ્ર મેં રખના ગૈર મહરમ સે(જિસ્સે નિકાહ હલાલ હૈ) બેહતર હૈ.

મસઅલા :- મય્યત કો કબ્ર મેં કિબ્લા કી જાનિબ સે દાખિલ કરે, ઈસ હાલત મેં મય્યત કો કબ્ર સે પકડને વાલોં કા ચેહરા કિબ્લા કી તરફ હોગા ઔર મય્યત કો ઝમીન પર દાહિની કરવટ રખતે વક્ત " બિસ્મિલ્લાહિ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ " પઢે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)

તર્જમા : કબ્ર કી લમ્બાઈ આદમી કે કદ કે બરાબર ઔર ચૌડાઈ

આધે કદ કે બરાબર હો, ઔરત મય્યત કો કબ્ર મેં રખને મેં, ગૈર મહરમ સે ઝિયાદા બેહતર મહરમ હૈ ઔર રિશ્તેદાર ગૈર મહરમ કા રખના, અજનબી ગૈર મહરમ મર્દ સે અફઝલ હૈ, અગર ઈનમેં સે કોઈ ન હોં તો અજનબી મર્દ કે રખને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, મય્યત કો કબ્ર મેં કિબ્લા કી તરફ સે દાખિલ કરે, યા'ની કિબ્લા કી તરફ સે ઉઠાએ ઔર લહદ મેં રખે, ઈસ હાલત મેં મય્યત કો પકડને વાલોં કા ચેહરા કિબ્લા કી તરફ હોગા, ઔર મય્યત કો દાહની કરવટ રખતે હુએ " બિસ્મિલ્લાહિ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ " પઢે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 160 મેં હૈ) : જનાઝા કબ્ર સે કિબ્લા કી જાનિબ રખના મુસ્તહબ હૈ, કે મુર્દા કિબ્લા કી જાનિબ સે કબ્ર મેં ઉતારા જાએ, યૂં નહીં કે કબ્ર કી પાઇંતી રખેં ઔર સર કી જાનિબ સે કબ્ર મેં લાએં, ઔરત કા જનાઝા ઉતારને વાલે મહારિમ હોં, યેહ ન હોં તો દીગર રિશ્તેદાર વાલે, યેહ ભી ન હોં તો પરહેઝગાર અજનબી કે ઉતારને મેં મુઝાઈકા નહીં, મય્યત કો કબ્ર મેં ઉતારતે વક્ત યેહ દુઆ પઢેં " બિસ્મિલ્લાહિ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ " મય્યત કો દાહિની તરફ કરવટ પર લિટાએં ઔર ઉસ્કા મુંહ કિબ્લા કો કરેં.

મસઅલા :- કબ્ર પર તખતે વગૈરહ લગાને કે બા'દ મિટ્ટી દી જાએ, દોનોં હાથોં સે તીન બાર મિટ્ટી દેના મુસ્તહબ હૈ, પેહલી બાર સિરહાને કી જાનિબ સે ડાલેં ઔર કહેં : મિન્હા ખલકનાકુમ (યા'ની હમને તુમ્કો મિટ્ટી સે બનાયા), દૂસરી બાર વ-ફીહા નુઈદુકુમ (ઔર ઈસી મેં લૌટાએંગે), તીસરી બાર વ-મિન્હા નુખરિજુકુમ (યા'ની ઈસી મિટ્ટી સે દોબારા નિકાલેંગે) પઢેં.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)
તર્જમા : મય્યત કે દફન મેં હાઝિર રેહના મુસ્તહબ હૈ, કે દોનોં હાથોં સે તીન બાર મિટ્ટી ડાલે, પેહલી બાર સર કી તરફ સે ડાલતે હુએ પઢે : **મિન્હા ખલકનાકુમ** (યા'ની હમને તુમ્કો મિટ્ટી સે

બનાયા), દૂસરી બાર **વ-ફીહા નુઈદુકુમ** (ઔર ઈસી મેં લૌટાએંગે), તીસરી બાર **વ-મિન્હા નુખરિજુકુમ** (યા'ની ઈસી મિટ્ટી સે દોબારા નિકાલેંગે) પઢેં. રાત કો દફન કરને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, લેકિન જબ કે રાત કો મુમ્કિન હો, ઔર કબ્ર કો ઊંટ કી કોહાન કી તરહ એક બાલિશ્ત કી મિક્દાર ઊંચી કરે, ચોકોર ન કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 162 મેં હૈ) : કબ્ર કો ચૌખટી ન બનાએં બલ્કે ઉસ્મેં ઢાલ રખેં જૈસે ઊંટ કા કોહાન ઔર ઉસ પર પાની છિડકને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, બલ્કે બેહતર હૈ, ઔર કબ્ર એક બાલિશ્ત ઊંચી હો યા કુછ ખફીફ ઝિયાદા.

મસઅલા :- કબ્ર કે ઊપર મકાન બનાના યા બૈઠના યા સોના યા ઉસ પર વતી કરના, યા ઈન્સાની હાજત પેશાબ પાખાના કરના મકરૂહ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)

તર્જુમા : કબ્ર કે ઊપર મકાન બનાના યા બૈઠના યા સોના યા ઉસ પર વતી કરના, યા ઈન્સાની હાજત પેશાબ પાખાના કરના મકરૂહ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 164 મેં હૈ) : કબ્ર પર બૈઠના, સોના, ચલના, પાખાના કરના હરામ હૈ, કબરસ્તાન મેં જો નયા રાસ્તા નિકાલા ગયા ઉસ્સે ગુઝરના નાજાઇઝ હૈ, ખ્વાહ નયા હોના મા'લૂમ હો યા ઉસ્કા ગુમાન હો, અપને રિશ્તેદાર કી કબ્ર તક જાના ચાહતા હૈ મગર કબ્રોં પર ગુઝરના પડેગા તો વહાં તક જાના મનઅ્ હૈ, દૂર હી સે ફાતિહા પઢ દે, કબરસ્તાન મેં જૂતિયાં પહેન કર ન જાએ, એક શખ્સ કો હુઝૂર અક્દસ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને જૂતે પેહને દેખા ફરમાયા : જૂતે ઉતાર દે, ન કબ્ર વાલે કો તૂ ઈઝા દે, ન વોહ તુઝે. ઈસી મેં હૈ : શજરહ યા અહદ નામા કબ્ર મેં રખના જાઇઝ હૈ, ઔર બેહતર યેહ હૈ કે મય્યત કે મુંહ કે સામને કિબ્લા કી જાનિબ તાક ખોદ કર ઉસ્મેં રખે, બલ્કે : દુર્રે મુખતાર મેં કફન પર અહદ નામા લિખને કો જાઇઝ કહા હૈ ઔર ફરમાયા : ઈસ્સે મગ્ફિરત કી ઉમ્મીદ હૈ.

મસઅલા :- સાલેહીન કી કબ્રોં કે પાસ દફન કરના અફઝલ હૈ, મય્યત કો દફન કરને કે બા'દ એક ઘન્ટા કબ્ર કે પાસ બૈઠના મુસ્તહબ હૈ, ઈતની દેર બેઠે જિતની દેર ઊંટ ઝબહ ઔર ઉસ્કે ગોશ્ત કો તક્સીમ કિયા જાતા હૈ, ઔર કુર્આને પાક કી તિલાવત ઔર મય્યત કે હક મેં દુઆ કરે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)

તર્જમા : નેક લોગોં કી કબ્ર કે પાસ દફન કરના અફઝલ હૈ, ઔર મય્યત કો દફન કરને કે બા'દ કબ્ર કે પાસ એક ઘન્ટા બેઠના, યા'ની ઈતની દેર બેઠના કે ઊંટ ઝબહ ઔર ઉસ્કા ગોશ્ત તક્સીમ કિયા જાએ ઉતની દેર બેઠના મુસ્તહબ હૈ, કબ્ર કે પાસ કુર્આને પાક કી તિલાવત ઔર મય્યત કે લિયે દુઆ કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 162 મેં હૈ) : મુસ્તહબ યેહ હૈ કે દફન કે બા'દ કબ્ર પર સૂરએ બકર કા અવ્વલ વ આખિર પઢેં, સરહાને " **અલિફ લામ મીમ** સે **મુફિલહૂન** તક, ઔર પાઈંતી **આ-મનર રસૂલુ** સે ખત્મ તક પઢેં" દફન કે બા'દ કબ્ર કે પાસ ઉતની દેર તક ઠહેરના મુસ્તહબ હૈ, જિતની દેર મેં ઊંટ ઝબહ કરકે ગોશ્ત તક્સીમ કરદિયા જાએ, કે ઉસ્કે રેહને સે મય્યત કો ઉન્સ હોગા, ઔર નકીરૈન કે જવાબ દેને મેં વહશત ન હોગી, ઔર ઉતની દેર તક તિલાવતે કુર્આન ઔર મય્યત કે લિયે દુઆ વ ઈસ્તિગ્ફાર કરેં, ઔર યેહ દુઆ કરેં કે સવાલે નકીરૈન કે જવાબ મેં સાબિત કદમ રહે.

મસઅલા :- અપને ગાવં યા શહેર કે અલાવા દૂસરે શહેર યા ગાવં મેં ઈન્તેકાલ હો તો વહીં કબરસ્તાન મેં દફન મુસ્તહબ હૈ, અગર અપને ગાવં યા શહેર લે જાએ તો હર્જ નહીં હૈ, દફન કે બા'દ મય્યત કો કબ્ર સે નિકાલ કર દૂસરી જગહ લેજાના મુનાસિબ નહીં હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)

તર્જમા : અગર કોઈ દૂસરે શહેર મેં ઈન્તેકાલ કર જાએ તો ઉસ્કો

વહીં દફન કરના મુસ્તહબ હૈ, અગર દૂસરે શહેર મેં મુન્તકિલ કરે તો કોઈ હર્જ નહીં, લેકિન દફન કે બા'દ મય્યત કો નિકાલના ના-મુનાસિબ હૈ, અલ-બત્તા કિસી કી ગસબ કી હુઈ ઝમીન મેં દફન કિયા હૈ તો નિકાલ સક્તા હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 163 મેં હૈ) : જિસ શહેર યા ગાવં વગૈરહ મેં ઈન્તેકાલ હુવા, વહીં કબરસ્તાન મેં દફન કરના મુસ્તહબ હૈ, અગર ચે યેહ વહાં રેહતા ન હો, બલ્કે જિસ ઘર મેં ઈન્તેકાલ હુવા ઉસ ઘર વાલોં કે કબરસ્તાન મેં દફન કરેં ઔર એક દો મીલ બાહર લે જાને મેં હર્જ નહીં, કે શહેર કે કબરસ્તાન ઈતને ફાસ્લે પર હોતે હૈં ઔર અગર દૂસરે શહેર કો ઉસ્કી લાશ ઉઠા કર લે જાએં તો અકસર ઉલમા ને મનઅ્ ફરમાયા ઔર યહી સહીહ હૈ, યેહ ઈસ સૂરત મેં હૈ કે દફન સે પેહલે લેજાના ચાહેં ઔર દફન કે બા'દ મુતલકન નકલ મમ્નૂઅ્ હૈ.

મસઅલા :- જબ મય્યત કો દૂસરે કી ઝમીન મેં ઉસ્કી ઈજાઝત કે બગૈર દફન કિયા હો તો માલિક કો ઈખતિયાર હૈ, અગર ચાહે તો મય્યત કો નિકાલને કે લિયે કહે અગર ચાહે તો ઝમીન કો બરાબર કરકે ખેતી કરે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફહા 165 મેં હૈ)
તર્જુમા : અગર મય્યત કો ગૈર કી ઝમીન મેં ઉસ્કી ઈજાઝત કે બગૈર દફન કર દિયા હૈ તો માલિક કો ઈખતિયાર હૈ, ચાહે તો મય્યત કો નિકાલને કે લિયે કહે ઔર ચાહે તો ઝમીન કો બરાબર કરકે ખેતી કરે.

તા'ઝિયત

મય્યત કે ઘર વાલોં કો મૌત કે સદમેં પર સબ્ર વ બર્દાશ્ત કી તલ્કીન વ હિદાયત કરને કો તા'ઝિયત કેહતે હૈં.

મસઅલા :- તા'ઝિયત કરના મુસ્તહબ હૈ, તા'ઝિયત કા વક્ત મૌત કે બા'દ સે તીન દિન તક હૈ, ઉસ્કે બા'દ મકરૂહ હૈ, અફઝલ યેહ હૈ કે દફન કે બા'દ તા'ઝિયત કી જાએ.

મસઅલા :- મુસ્તહબ યેહ હૈ કે મય્યત કે તમામ કરીબી છોટે બડે રિશ્તેદારોં કી તા'ઝિત કી જાએ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્ગ 1, સફહા 167 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત કે ઘર વાલોં કી તા'ઝિયત કરના હસન યા'ની મુસ્તહબ હૈ, ઈસ્કા વક્ત મૌત કે વક્ત સે તીન દિનોં તક હૈ, ઈસ્કે બા'દ મકરૂહ હૈ, દફ્ન સે કબ્લ તા'ઝિયત જાઈઝ હૈ, લેકિન દફ્ન કે બા'દ અફ્ઝલ હૈ, યેહ જબ હૈ કે મય્યત કે રિશ્તેદાર જઝઅ્ ફઝઅ્ યા'ની રોના ધોના ઝિયાદા ન કરે, વરના દફ્ન સે પેહલે તસલ્લી વ તા'ઝિયત કરે, ઔર મય્યત કે તમામ છોટે બડે મર્દ વ ઔરત કરીબી રિશ્તેદારોં કી તા'ઝિયત કરના મુસ્તહબ હૈ, લેકિન જવાન ઔરત કી તા'ઝિયત સિર્ફ ઉસ્કે મહારિમ હી કરેં.

મસઅલા :- તા'ઝિયત મેં યેહ કહે : અલ્લાહ તઆલા મય્યત કી મગ્ફિરત ફરમાએ, ઉનકે ગુનાહોં કો મુઆફ ફરમાએ ઔર ઉસ્કો અપની રેહમત મેં ઢાંક લે ઔર આપકો સબ્ર કી રિઝ્ક અતા કરે ઔર મુસીબત પર અજ્ર અતા કરે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્ગ 1, સફહા 167 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત કે ઘર વાલોં કી ઈસ તરહ તા'ઝિયત કરના મુસ્તહબ હૈ : અલ્લાહ તઆલા મય્યત કી મગ્ફિરત ફરમાએ, ઉસ્કે ગુનાહોં કો દર ગુઝર ફરમાએ ઔર ઈસ્કો અપની રેહમત મેં ઢાંક લે ઔર આપકો મુસીબત પર સબ્ર અતા કરે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 3, સફહા 168 મેં હૈ) : તા'ઝિયત મસ્નૂન હૈ, હદીસ મેં હૈ : જો અપને મુસલ્માન ભાઈ કી મુસીબત મેં તા'ઝિયત કરે કયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા ઉસે કરામત કા જોડા પેહનાએગા. હદીસ મેં હૈ : જો કિસી મુસીબત ઝદહ કી તા'ઝિયત કરે ઉસે ઉસી કી મિસ્લ સવાબ મિલેગા.

દફ્ન સે પેશ્તર ભી તા'ઝિયત જાઈઝ હૈ, મગર અફ્ઝલ યેહ હૈ કે દફ્ન કે બા'દ હો યેહ ઉસ વક્ત હૈ કે ઔલિયાએ મય્યત

જઝઅ્ ફઝઅ્ ન કરતે હોં વરના ઉન્કી તસલ્લી કે લિયે દફ્ન સે પેશ્તર હી કરે, મુસીબત પર સબ્ર કરે તો ઉસે દો સવાબ મિલ્તે હૈં, એક મુસીબત કા, દૂસરા સબ્ર કા ઔર જઝઅ્ ફઝઅ્ સે દોનોં જાતે રેહતે હૈં.

મસઅલા :- તા'ઝિયત કી ગર્ઝ સે મય્યત ઘર વાલોં કા તીન દિન તક ઘર યા મસ્જિદ મેં બૈઢના જાઇઝ હૈ.

(ફ઼તાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 167 મેં હૈ)

તર્જમા : એહલે મય્યત કા તીન દિનોં તક તા'ઝિયત કે લિયે ઘર યા મસ્જિદ મેં બેઢના જાઇઝ હૈ, કે લોગ આએં ઔર તા'ઝિયત કરેં.

મસઅલા :- મય્યત કે ઘર વાલોં કો ખાના ભેજના જાઇઝ હૈ.

(ફ઼તાવા આલમગીરી, જિલ્દ 1, સફ઼હા 167 મેં હૈ)

તર્જમા : મય્યત કે ઘર વાલોં કે લિયે ખાના બનાને મેં કોઈ હર્જ નહીં હૈ, ઔર તીન દિનોં તક કિસી કો મેહમાન બનાના જાઇઝ નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 3, સફ઼હા 168 મેં હૈ) : મય્યત કે પડોસી યા દૂર કે રિશ્તેદાર અગર ઘર વાલોં કે લિયે ઉસ દિન ઔર રાત કે લિયે ખાના લાએં તો બેહતર હૈ ઔર ઉન્હેં ઈસરાર કરકે ખિલાએં, મય્યત કે ઘર વાલે તીજા વગૈરહ કે દિન દા'વત કરેં તો નાજાઇઝ વ બિદઅતે કબીહા હૈ, કે દા'વત તો મશરૂઅ્ હૈ ન કે ગમ વક્ત, ઔર અગર ફ઼ુક્રા કો ખાના ખિલાએં તો બેહતર હૈ, જિન લોગોં સે કુર્આને મજીદ, કલિમએ તય્યિબા પઢવાયા ઉન્કે લિયે ભી ખાના તય્યાર કરના નાજાઇઝ હૈ, યા'ની ઠેહરા લિયા હો યા મા'રૂફ઼ હો યા વોહ અગ્નિયા હોં, મય્યત કે ઘર વાલોં કો જો ખાના ભેજા જાતા હૈ યેહ ખાના સિર્ફ઼ ઘર વાલેં ખાએં ઔર ઉન્હી કે લાયક ભેજા જાએ ઝિયાદા નહીં, ઔરોં કો વોહ ખાના ખાના મનઅ્ હૈ, ઔર સિર્ફ઼ પેહલે દિન ખાના ભેજના સુન્નત હૈ ઉસ્કે બા'દ મકરૂહ, સોગ કે લિયે સિયાહ કપડે મર્દોં કો નાજાઇઝ હૈ, યૂં હી સિયાહ બિલ્લે લગાના કે ઇસ્મેં નસારા કી મુશાબિહત ભી હૈ, તીન દિન સે ઝિયાદા

સોગ જાઇઝ નહીં મગર ઔરત શૌહર કે મરને પર ચાર મહીને દસ દિન સોગ કરે, આવાઝ સે રોના મનઅ્ હૈ ઔર આવાઝ ન હો તો ઇસ્કી મુમાનિઅત હૈ બલ્કે હુઝૂર અક્દસ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હઝરતે ઇબ્રાહીમ રદિયલ્લાહુ અન્હુ કી વફ઼ાત પર બકા ફ઼રમાયા.

મય્યત પર રોના

યેહ ફ઼િત્રી બાત હૈ, માં બાપ, ભાઈ બહન, શોહર બીવી, ઔલાદ કિસી કી મોત પર બે-ઇખતિયાર રોના આતા હી હૈ, શરીઅત મેં રોને કી હદ ભી હૈ, યા'ની આવાઝ સે ન રોએ ન ગિરેબાન ફ઼ાડે ન બાલ ઔર મુંહ નોચે, ન સર પર મિટ્ટી ડાલે, ન સીના કૂટે, ન રાન પર હાથ મારે, ન રોને મેં આવાઝ બુલંદ કરે, યેહ જિહાલત કા તરીકા હૈ જો નાજાઇઝ હૈ, ફ઼િર ઇન નાજાઇઝ કામ કરને સે ન મુરદા ઝિન્દા હોગા ન મુરદે કો સવાબ મિલેગા બલ્કે ઉલ્ટા રોને વાલા ગુનેહગાર હોગા, અલ-બત્તા બિલા આવાઝ રો સક્તા હૈ, ઔર ગમ મેં સબ્ર કરે તો ઇસ્મેં દો સવાબોં કા મુસ્તહિક હોગા, એક મુસીબત કા દૂસરા સબ્ર કા, લિહાઝા મુસીબત કે વક્ત સબ્ર ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ઇલ્તિજા વ દુઆ કરે.

રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને મૌત કે વક્ત મુસીબત પર સબ્ર ઔર ગિરેબાન ફ઼ાડને, બાલ નોચને સે મનઅ્ ફ઼રમાયા હૈ, ઇસ્સે મુતઅલ્લિક ચંદ અહાદીસે કરીમા પેશ હૈ.

હઝરતે અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસઊદ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફ઼રમાયા : વોહ શખ્સ હમ મેં સે નહીં જો રુખ્સાર નોચે, ગિરેબાન ફ઼ાડે, ઔર દૌરે જિહાલત કે દા'વે કરે (યા'ની દૌરે જિહાલત કે તરીકે કો અપનાએ).

(રવાહુ બુખારી વ મુસ્લિમ). (મિશ્કાત, કિતાબે જનાઇઝ)

★ મોમિન કે લિયે હર કામ મેં સવાબ વ બદલા હૈ, અગર ઉન પર મુસીબત આએ તો અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર બજા લાએ તો વોહ દોનોં સવાબ કા મુસ્તહિક હોતા હૈ, ઇસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે પાક હૈ :

હઝરતે સઅદ ઈબ્ને અબી વકાસ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : મોમિન કા અજબ હાલ હૈ, અગર ઈસે ખૈર ભલાઈ પહોંચતી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા કી હમ્દો સના કરતા હૈ ઔર ઉસકા શુક્ર બજા લાતા હૈ, ઔર અગર ઉસે મુસીબત પહોંચતી હૈ તો ઉસ્કી હમ્દ કરતા હૈ ઔર સબ્ર ઈખતિયાર કરતા હૈ, તો મોમિન કો ઉસ્કે હર કામ મેં અજ્ર વ સવાબ મિલ્તા હૈ, યહાં તક કે ઉસ લુક્મે મેં ભી જો વોહ અપની ઔરત કે મુંહ કી તરફ ઉઠાતા હૈ.

(રવાહુલ બયહકી) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ મય્યત કી ખૂબિયાં બઢા ચઢા કર બયાન કરને ઔર ઉસ પર ખૂબ આવાઝ કે સાથ રોને ચિલ્લાને કો નૌહા કેહતે હૈં, નૌહા કરના નૌહા સુનના દોનોં સખત મનઅ્ વ હરામ હૈં, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદે પાક હૈ :

હઝરતે અબૂ સઈદ ખુઝરી રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને નૌહા કરને વાલી ઔર ઉસે સુનને વાલી પર લા'નત કી હૈ (લા'નત રેહમત સે દૂર હોને કો કેહતે હૈં, જો રેહમત સે દૂર હોગા ઉસ્કા અંજામ બુરા હી હોગા). (રવાહુ અબૂ દાઊદ) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

★ ઈન્સાન કી ઝિન્દગી મેં ગમ વ ખુશી દોનોં આતે જાતે રેહતે હૈં, આદમી ગમ કી હાલત મેં ન માયૂસ હો ન ખુશી મેં ઈતરાએ, ન કિસી કી ખુશી પર હસદ કરે ન કિસી કે ગમ મેં મુસ્કુરાએ, બલકે ગમ મેં સબ્ર કી તસલ્લી દે, કયૂં કે કિસી ગમ ઝદહ ઈન્સાન કો તસલ્લી દેના ભી નેકી વ સવાબ કા કામ હૈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ :

હઝરતે અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઊદ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાયા : જિસને મુસીબત ઝદહ ઈન્સાન કી તા'ઝિયત કી ઉસે ઉસ્કી મિસ્લ અજ્ર મિલતા હૈ (યા'ની જિસને મુસીબત ઝદહ ઈન્સાન કો તસલ્લી દી વોહ ભી અજ્ર કા મુસ્તહિક હોજાતા હૈ).

(રવાહુ તિર્મિઝી) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ)

★ કિસી ઘર બચ્ચા પૈદા હોતા હૈ તે બે-પનાહ ખુશી હોતી હૈ, અપની નસ્લ જારી રેહને ઔર દુનિયા મેં અપના નામો નિશાન બાકી રેહને કા ઝરિયા સમઝ્તા હૈ, ઝિન્દગી ઔર બુઢાપે કા સહારા ખયાલ કરતા હૈ, ફિર અચાનક યેહ મન્સૂબા ટૂટ જાએ ઔર બચ્ચા મૌત કી નીન્દ મેં સો જાએ તો માં બાપ કે દિલોં પર કિતના બડા સદમા ગુઝરેગા, ઈસકા એહસાસ ઉસી કો હોગા જો ઈન હાલાત સે ગુઝર ચુકા હે, ઐસે ગમ ઝદહ માં બાપ કો રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ બશારત વ ખુશ ખબરી દેતે હુએ ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં :

હઝરતે અબૂ મૂસા અશઅરી રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ કિસી બન્દે કા બચ્ચા મર જાતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા અપને ફરિશ્તોં સે ફરમાતા હૈ : તુમને મેરે બન્દે કી રૂહ કબ્ઝ કી હૈ, વોહ અર્ઝ કરતે હૈં હાં, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ : તુમને ઉસ્કે દિલ કા ફલ તોડ લિયા, વોહ અર્ઝ કરતકે હૈં હાં,અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ : મેરે બન્દે ને કયા કહા, ફરિશ્તે કેહતે હૈં ઉસ્ને તેરી હમ્દ કી ઔર "ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન" પઢા, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ : મેરે બન્દે કે લિયે જન્નત મેં એક ઘર બનાઓ ઔર ઉસકા નામ " બયતુલ હમ્દ " (તા'રીફ કા ઘર) રખો.

(રવાહુ તિર્મિઝી) (મિશ્કાત, કિતાબુલ જનાઇઝ).

હઝરતે મઆઝ બિન જબલ રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂસુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અવૈહિ વ સલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા :

નહીં હૈં દો મુસલ્માન (યા'ની માં બાપ) જિનકે તીન બચ્ચે ફૌત હોજાતે હૈં, મગર અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં અપને ફઝ્લ સે જન્નત મેં દાખિલ કરેગા, (બા'ઝ નુસ્ખોં મેં ' બિફદલિહી વ રહમતિહી ઈય્યાહુમા ' આયા હૈ) યા'ની માં બાપ કો અપને ફઝ્લ વ રેહમત સે જન્નત મેં દાખિલ કરેગા, લોગોં ને કહા યા રસૂલલ્લાહ ! જિન્કે દો બચ્ચે ઈન્તેકાલ કર જાએં, ફરમાયા : દો બચ્ચે ભી, લોગોં ને અર્ઝ કિયા જિન્કા એક બચ્ચા હી ઈન્તેકાલ કર જાએ, ફરમાયા : એક બચ્ચા હી, ફિર ઈર્શાદ ફરમાયા : કસમ હૈ ઉસ ઝાત કી જિસ્કે કબ્ઝે મેં મેરી જાન હૈ, ના-તમામ બચ્ચા જો શિકમ મેં ગિર જાતા હૈ, બેશક વોહ અપની માં કો દોઝખ સે જન્નત કી તરફ ખીંચેગા, જબકે વોહ સવાબ કી તલબ્ગાર હો (યા'ની જબ માં બાપ ન રોએં ઔર સવાબ પર નઝર રખે).

ઝિયારતે કુબૂર

આદમી કી મૌત સે ઝાહિરી મુલાકાત બાત ચીત ખૈર વ ખૈરિયત ઔર અમલ કા સિલ્સિલા ખત્મ હો જાતા હૈ, લેકિન બાતિની તૌર સે મય્યત કે લિયે દુઆએ ખૈર, ઈસાલે સવાબ કા સિલ્સિલા કયામત તક જારી રહે, ઝિયારતે કુબૂર જહાં મય્યત કે લિયે દુઆએ ખૈર, સદ્કા, ખૈરાત, ઈસાલે સવાબ કા સિલ્સિલા કયામત તક જારી રહે, ઝિયારતે કુબૂર સે જહાં મય્યત કે લિયે દુઆએ ખૈર હોતી હૈ, વહાં અપને નફ્સ કો એહસાસ હોતા હૈ કે ઈસી તરહ હમ કો ભી એક દિન કબ્ર કી ગેહરાઈ ઔર તારીકી મેં લિટાયા જાએગા જહાં હમારે અમલ કે સિવા કોઈ સાથ ન હોગા, ઈસ લિયે ઝિયારતે કુબૂર સે મુતઅલ્લિક ચંદ અહાદીસે કરીમા પેશ હૈં,

★ ઈસ્લામ કે ઈબ્તેદાઈ દૌર મેં ઝિયારતે કુબૂર સે મનઅ્ કિયા ગયા થા, જબ લોગોં કે દિલોં મેં ઈસ્લામી અકાઈદ ઔર ઉસ્કી તા'લીમાત મઝ્બૂત વ મુસ્તહકમ હોગઈ તો ફિર ઝિયરતે કુબૂર કી

ઈજાઝત હુઈ, ઈસ બારે મેં રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈર્શાદ હૈ :

હઝરતે બુરયદા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે કરીમ સલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : મૈંને તુમ્હેં ઝિયારતે કુબૂર સે મનઅ્ કિયા થા, અબ ઝિયારત કો જાયા કરે, ઔર મૈંને તુમ્હેં તીન દિન સે ઝિયાદા કુર્બાની કે ગોશ્ત (જમઅ્ રખને) સે ભી મનઅ્ કિયા થા મગર અબ તુમ અપની હાજત કે મુતાબિક રખ સક્તે હો. (રવાહુ મુસ્લિમ) (મિશ્કાત, બાબે ઝિયારતે કુબૂર).

★ રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લસમ ને અપની વાલિદા મોહતર્મા હઝરતે આમિના રદિયલ્લાહુ અન્હા કી કબ્ર કી ઝિયારત ફરમાઈ તો રો પડે, દૂસરોં કો ભી રૂલાએ, બારગાહે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત મેં ઈસ્તિગ્ફાર કી ઈજાઝત ચાહી, પેહલે મનઅ્ ફિર ઈજાઝત મિલી, ફિર ઉમ્મત કો ઝિયારતે કુબૂર કે લિયે ફરમાયા,

હઝરતે અબૂ હુરયરા રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અવૈહિ વ સલ્લમ ને અપની વાલિદા કે કબ્ર કી ઝિયારત કી તો રો પડે, ઔર અપને ઈર્દ ગિર્દ વાલોં કો ભી રુલાયા, ફિર ફરમાયા : અપને રબ સે વાલિદા કે લિયે ઈસ્તિગ્ફાર કી ઈજાઝત ચાહી મુઝે ઈસકી ઈજાઝત ન દી ગઈ, ફિર મૈંને અલ્લાહ તઆલા સે ઈનકી ઝિયારત કી ઈજાઝત તલબ કી, ઈસકી ઈજાઝત દે દી ગઈ, તો અય લોગોં ! કુબૂર કી ઝિયારત કિયા કરો, કે વોહ મૌત કી યાદ દિલાતી હૈ. (રવાહુ મુસ્લિમ) (મિશ્કાત, બાબે ઝિયારતે કુબૂર)

★ માં બાપ કે એહસાનાત ઔલાદ પર ઈસ કદર હૈં કે ઈસકા પૂરા હક અદા નહીં હો સક્તા, ઝિન્દગી મેં જહાં તક મુમ્કિન હો નેક ઔલાદ ઉન્કી ખિદમત કરકે કુછ હક અદા કરકે નેકી હાસિલ કર સક્તા હૈ, લેકિન મૌત કે બા'દ ઝાહિર યેહ સિલ્સિલા ભી ખત્મ હો જાતા હૈ, લેકિન નબીયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને

મૌત કે બા'દ ભી ઐસા તરીકા બયાન ફરમાયા હૈ જો મૌત કે બા'દ ભી બન્દા અપને વાલિદૈન કા હક અદા કરકે સવાબ કમા સક્તા હૈ.

હઝરતે મુહમ્મદ બિન નો'માન રદિયલ્લાહુ અન્હુ સે રિવાયત હૈ વોહ ઈસ હદીસ કો નબીયે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તક પહોંચાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : જિસ્ને અપને દોનોં વાલિદૈન યા ઉનમેં એક કી કબ્ર પર હર જુમ્આ કો ઝિયારત કી તો ઉસે બખ્શ દિયા જાતા હૈ, ઔર ઉસ્કે લિયે નેકિયાં લિખી જાતી હૈં. (રવાહુલ બયહકી) (મિશ્કાત, બાબે ઝિયારતે કુબૂર)

મસાઇલે ઝિયારતે કુબૂર

મસઅલા :- કબરોં કી ઝિયારત કરના મુસ્તહબ હૈ, ઝિયારત કા તરીકા વહીં હૈ, જિસ તરહ ઝિન્દગી મેં મય્યત કે કરીબ યા દૂર સે દીદાર વ મુલાકાત કિયા કરતા થા.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 350 મેં હૈ)

તર્જમા :- કબ્ર કી ઝિયારત મુસ્તહબ હૈ, ઝિયારત કી કૈફિયત વહી હૈ જિસ તરહ મય્યત કી ઝિન્દગી મેં દૂર યા નઝ્દીક સે ઝિયારત દીદાર કિયા કરતા થા.

મસઅલા :- જબ ઝિયારત કા ઈરાદા હો તો મુસ્તહબ યેહ હૈ કે અપને ઘર મેં દો રકતઅ નફિલ નમાઝ પઢે, હર રકઅત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બા'દ આયતુલ કુરસીએક બાર ઔર સૂરએ ઈખ્લાસ તીન બાર પઢે ઔર ઈસ્કા સવાબ મય્યત કો પોહંચાએ, અલ્લાહ તઆલા મય્યત કે કબ્ર મેં નૂર સે નવાઝેગા, ઔર સવાબ પોંહચાને વાલે કે નામએ આ'માલ મેં બહોત સવાબ અતા ફરમાએગા, ઝિયારત કે લિયે જાતે વક્ત રાસ્તે મેં ફુઝૂલ કામોં ઔર બાતોં મેં મશ્ગૂલ ન હોં, જબ કબરસ્તાન પહુંચે તો જૂતે ઉતાર લે, કબ્ર કી જાનિબ ચેહરા ઔર કિબ્લે કી જાનિબ પીઠ હો ઔર " **અસ્સલામુ**

અલૈકુમ યા અહલલ કુબૂરિ યગફિરુલ્લાહુ લના વ-લકુમ અન્તુમ લના સલ્ફુંવ વ-નહનુ બિલ-અ-સરિ " કહે.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 350 મેં હૈ)

તર્જમા :- જબ કબ્ર કી ઝિયારત કા ઈરાદા હો તો મુસ્તહબ યેહ હૈ કે ઘર મેં દો રકતઅ નફિલ નમાઝ પઢે, હર રકઅત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બા'દ આયતુલ કુર્સી એક બાર ઔર સૂરએ ઈખ્લાસ તીન બાર પઢે ઔર ઈસકા સવાબ મય્યત કો પહુંચાએ, અલ્લાહ તઆલા મય્યત કે કબ્ર મેં નૂર ઔર પહુંચાને વાલે કો બહોત સવાબ અતા ફરમાએગા, ફિર કબરસ્તાન જાને મેં ફુઝૂલ બાત ઔર કામ મેં મશ્ગૂલ ન હો, જબ કબરસ્તાન પહુંચ જાએ તો જૂતે ઉતાર લે, કિબ્લા કી તરફ પીઠ ઔર કબ્ર કી તરફ ચેહરા કર લે ઔર " **અસ્સલામુ અલૈકુમ યા અહલલ કુબૂરિ યગફિરુલ્લાહુ લના વ-લકુમ અન્તુમ લના સલ્ફુંવ વ-નહનુ બિલ-અ-સરિ "** કહે, ઔર જબ દુઆ કા ઈરાદા હો તો કિબ્લા કી તરફ મુંહ કર લે ઔર સાહિબે કબ્ર શહીદ હો તો કહે "સલામુન અલૈકુમ બિમા સબરતુમ ફ-નિ'-મ ઉક્બદ્દાર" ફિર સૂરએ ફાતિહા આયતુલ કુર્સી સૂરએ ઝિલ્ઝાલ, અલ્હાકુમુત તકાસુર પઢ કર મય્યત કો ઈસાલે સવાબ કરે.

મસઅલા :- ઝિયારતે કુબૂર કે લિયે હફ્તે મેં ચાર દિન પીર, જુમેઅ્રાત, જુમ્આ, સનીચર બેહતર હૈં, આશૂરા કે દિન ઝિયારતે કુબૂર મુસ્તહબ હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 350 મેં હૈ)

તર્જમા :- ઝિયારતે કુબૂર કે લિયે હફ્તે મેં ચાર દિન પીર, જુમેઅ્રાત, જુમ્આ, સનીચર બેહતર હૈં, જુમ્આ કે દિન નમાઝે જુમ્આ કે બા'દ, સનીચર કે દિન સૂરજ નિકલને કે બા'દ, જુમેઅ્રાત શુરૂઅ દિન મેં બેહતર હૈ, ઐસે હી મુબારક રાતોં મેં ખાસ કર શબે

બરાઅત, શબે કદ્ર, દસ્વીં ઝિલ્હિજ્જા, ઈદ બકરઈદ કે દિન ઝિયારત મુસ્તહબ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 3, સફ઼હા 164 મેં હૈ) : ઝિયારતે કુબૂર મુસ્તહબ હૈ, હર હફ઼્તે મેં એક દિન ઝિયારત કરે, જુમ્આ યા જુમેઅ્રાત, યા હફ઼્તા યા પીર કે દિન મુનાસિબ હૈ, સબ સે અફ઼ઝલ રૌઝ જુમ્આ બ-વક્તે સુબહ હૈ, ઔરતોં કે લિયે ભી બા'ઝ ઉલમા ને ઝિયારતે કુબૂર કો જાઇઝ બતાયા હૈ, દુર્રે મુખતાર મેં યહી કૌલ કો ઈખતિયાર કિયા ગયા હૈ, મગર અઝીઝોં કી કુબૂર પર જાએગી તો જઝઅ્ ફઝઅ્ કરેગી, લિહાઝા મમ્નૂઅ્ હૈ ઔર સાલિહીન કી કુબૂર પર બરકત કે લિયે જાએં તો બૂઢિયોં કે લિયે હર્જ નહીં ઔર જવાનોં કે લિયે મમ્નૂઅ્, ઔર અસ્લમ યેહ હૈ કે ઔરતેં મુત્લકન મનઅ્ કી જાએં કે અપનોં કી કુબૂર કી ઝિયારત મેં તો વહી જઝઅ્ ફઝઅ્ હૈ ઔર સાલિહીન કી કુબૂર પર યા તા'ઝીમે હદ સે ગુઝર જાએંગી યા બે-અદબી કરેંગી કે ઔરતોં મેં યેહ દોનોં બાતેં બ-કસરત પાઈ જાતી હૈં.

મસઅલા :- જિસને કબ્ર પર " **બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ** " પઢા તો અલ્લાહ તઆલા કબ્ર વાલે કા અઝાબે તંગી વ તારીકી કો ચાલીસ સાલ તક કે લિયે ઉઠા લેગા.

(ફ઼તાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફ઼હા 351 મેં હૈ)

તર્જમા :- જિસને કબર્ પર " **બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ** " પઢા તો અલ્લાહ તઆલા કબ્ર વાલે કા અઝાબે તંગી વ તારીકી કો ચાલીસ સાલ તક કે લિયે ઉઠા લેગા.

મસઅલા :- કબ્ર કો છૂના બોસા લેના જાઇઝ નહીં, અલ-બત્તા માં બાપ કી કબ્ર કો બોસા લેના જાઇઝ હૈ.

(ફ઼તાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફ઼હા 351 મેં હૈ)

તર્જમા :- કબ્ર કો છૂના બોસા લેના જાઇઝ નહીં ક્યૂં કે યેહ નસારા કી આદત હૈ, માં બાપ કી કબ્ર કો બોસા લેના જાઇઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 3, સફહા 166 મેં હૈ) : કબ્ર કો બોસા દેના બા'ઝ ઉલમા ને જાઇઝ કહા હૈ, મગર સહીહ યેહ હૈ કે મનઅ્ હૈ, ઔર કબ્ર કા તવાફે તા'ઝીમી મનઅ્ હૈ, ઔર અગર બરકત લેને કે લિયે ગિર્દે મઝાર ફિરા તો હર્જ નહીં મગર અવામ કો મનઅ્ કિયે જાએં બલકે અવામ કે સામ્ને કિયા ભી ન જાએ કે કુછ કા કુછ સમ્ઝેંગે, કબ્ર પર ફૂલ ડાલના બેહતર હૈ કે જબ તક તર રહેંગે તસ્બીહ કરેંગે ઔર મય્યત કા દિલ બેહલેગા, યૂંહી જનાઝે પર ફૂલોં કી ચાદર ડાલને મેં હર્જ નહીં.

મસઅલા :- કબ્ર પર ફૂલ ઔર ખુશ્બૂ રખના અચ્છા હૈ, અગર ફૂલ કી કીમત કો સદ્કા કિયા જાએ તો ઝિયાદા અચ્છા હૈ.

(ફતાવા આલમગીરી, જિલ્દ 5, સફહા 351 મેં હૈ)

તર્જમા :- કબ્ર પર ફૂલ ઔર ખુશ્બૂ રખના અચ્છા હૈ ઔર ઉસ્કી કીમત સદ્કા કરના ઝિયાદા અચ્છા હૈ.

ઝિયારતે કુબૂર કા તરીકા

પાઇંતી કી જાનિબ સે જાકર મય્યત કે મુંહ કે સામને ખડા હો, સરહાને સે ન આએ કે મય્યત કે લિયે બાઇસે તક્લીફ હૈ, યા'ની મય્યત કો ગર્દન ફૈર કર દેખના પડેગા, કે કૌન આતા હૈ, ઔર યેહ કહે " અસ્સાલુમ અલૈકુમ અહ-લ દા-ર કૌમિમ મુ'મિની-ન અન્તુમ લના સલ્ફુંવ વ-અના ઇન્શાઅલ્લાહુ બિકુમ લાહિકૂન, નાસ-અલલ્લાહુ લના વ-લકુમુલ અફ્વ વલ-આફિય-ત. (**તર્જમા :-** તુમ પર સલામ હો અય મો'મિનીન કે ઘર વાલોં, તુમ હમારે અગલે હો ઔર હમ ઇન્શાઅલ્લાહ તુમ સે મિલ્ને વાલે હૈં, અલ્લાહ તઆલા સે હમ અપને ઔર તુમ્હારે લિયે અફ્વ આફિયત કા સવાલ કરતે હૈં) ફિર ફાતિહા પઢે, ઔર બેઢના ચાહે તો ઇતને

ફાસ્લે સે બૈઢે કે ઉસકે પાસ ઝિન્દગી મેં નઝ્દીક યા દૂર જિતને ફાસ્લે પર બૈઠ સક્તા થા.

કબરસ્તાન જાએ તો **અલ્હમ્દુ શરીફ** ઔર **અલિફ લામ મીમ** સે **મુફ્લિહૂન** તક, ઔર **આયતુલ કુરસી**ઔર **આમનર રસૂલુ**, આખિર **સૂરએ યાસીન,** ઔર **ત-બાર-કલ્લઝી** ઔર **અલ-હાકુમુત તકાસુર** એક એક બાર, ઔર **કુલ હુવલ્લાહુ** બારા (12) યા સાત (7) યા તીન (3) બાર પઢે, ઔર ઈન સબ કા સવાબ મુર્દોં કો પોહંચાએ.

હદીસ મેં હૈ : જો ગિયારા બાર કુલ હુવલ્લાહ શરીફ પઢ કર ઈસ્કા સવાબ મુર્દોં કો પોહંચાએ તો મુર્દોં કી ગિન્તી કે બરાબર ઉસ્કો સવાબ મિલેગા, નમાઝ, રોઝા,હજ્જ, ઝકાત ઔર હર કિસ્મ કી ઈબાદત ઔર હર અમલે નેક ફર્ઝ વ નફિલ કા સવાબ મુર્દોં કો પોહંચા સક્તા હૈ, ઉન સબકો પોહંચેગા ઔર ઈસકે સવાબ મેં કુછ કમી ન હોગી, બલ્કે ઉસકી રેહમત સે ઉમ્મીદ હૈ કે સબ કો પૂરા મિલે, યેહ નહીં કે ઉસી સવાબ કી તક્સીમ હો કર ટુકડા ટુકડા મિલે. (રદુલ મુખતાર) બલ્કે યેહ ઉમ્મીદ હૈ કે ઈસ સવાબ પોહંચાને વાલે કે લિયે ઉન સબ કે મજમૂએ કે બરાબર મિલે, મસલન કોઈ નેક કામ કિયા જિસકા સવાબ કમ અઝ કમ દસ મિલેગા ઉસ્ને દસ મુર્દોં તક પહુંચાયા તો હર એક કો દસ દસ મિલેંગે ઔર ઈસકો એક સો દસ (110) ઔર હઝાર કો પહુંચાયા તો ઈસે દસ હઝાર દસ. વ-અલા હાઝલ કિયાસ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા 4, સફહા 166).

મ-દની દારુલ ઇફતા કા કિયામ

9 / અગસ્ત 2009, શહેરે અહમદ આબાદ કે ઉલમાએ ઈઝામ અઈમ્મએ કિરામ કી ઈત્તિફાકે રાય સે હુઝૂર શૈખુલ ઈસ્લામ સય્યદ મુહમ્મદ મ-દની મિયાં કિબ્લા કે ઈસ્મે ગિરામી કી નિસ્બત સે બરકત હાસિલ કરતે હુએ દારુલ ઈફતા કા નામ **મ-દની દારુલ** ઈફતા રખા ગયા હૈ,

-: જિસ્કે સરપરસ્ત :-

હઝરત અલ્લામા સય્યદ મુહમ્મદ મ-દની મિયાં કિબ્લા અશરફિયુલ જીલાની મદ્દ-ઝિલ્લહુન નૂરાની

-: સદર :-

ખતીબુલ હિન્દ નબીરએ મોહદ્દિસે આ'ઝમ હઝરત અલ્લામા સય્યદ અબૂબક્ર શિબ્લી મિયાં કિબ્લા અશરફી મદ્દ-ઝિલ્લહુલ અક્દસ

-: સેક્રેટ્રી :-

આલી જનાબ અલ-હાજ ગુલામ રાઝિક સાહબ કિબ્લા, હૈં

હઝરત મૌલાના મુફ્તી મુતીઉર્રહમાન નઈમી અશરફી મ-દની દારુલ ઈફતા કે સદર મુફ્તી કી હૈસિયત સે મુસલ્માનોં કે દીની મસાઈલ કા જવાબ ઈનાયત ફરમાતે હૈં, બિ-હમ્દિહી તબારક વ તઆલા આજ તકરીબન દસ (10) સાલોં સે હિન્દ વ બૈરૂને હિન્દ સે મુસલ્માનોં કે દીની મસાઈલ નમાઝ, રોઝા, હજ્જ, ઝકાત, નિકાહ, તલાક, વિરાસત વગૈરહ કે સવાલાત કે જવાબાત મુફ્તી સાહબ કિબ્લા ઝબાની, તેહરીરી ઔર મોબાઈલ પર દે રહે હૈં,

ઈસકે અલાવા મસાઈલે તલાક, મસાઈલે વિરાસત, મસાઈલે તહારત વ નજાસત, મસાઈલે ઝકાત, મસાઈલે કુરબાની પર કિતાબેં ઔર મસાઈલે તિજારત, મસાઈલે વુઝૂ, મસાઈલે ગુસ્લ, મસાઈલે કસમ વ કફ્ફારા, મસાઈલે મનનત, મસાઈલે હિબા વગૈરહ કે પોસ્ટર શાએઅ્ કરકે મસાજિદ મેં મુફ્ત તક્સીમ કર રહે હૈં, જિસસે લોગ દીની ઈસ્લામી મા'લૂમાત હાસિલ કર રહે હૈં, અલ્લાહ તઆલા મ-દની દારુલ ઈફ્તા કો ઝિયાદા સે ઝિયાદા દીને ઈસ્લામ કી ખિદમત કી તૌફીકે રફીક અતા ફરમાએ, આમીન.

દીની સવાલ કરકે જવાબ હાસિલ કરેં

નમાઝ, રોઝા, હજ્જ, ઝકાત, કુરબાની, અકીકા, નિકાહ, તલાક, ખુલઅ્, વિરાસત વગૈરહ સે મુતઅલ્લિક મ-દની દારુલ ઈફ્તા સે બ-ઝરીયએ મોબાઈલ યા રૂબરૂ યા ડાક સે રાબિતા કાઈમ કરકે જવાબ હાસિલ કરેં.

-: પતા :-

મ-દની દારુલ ઈફ્તા, 7-રેસીડેન્સી ફલેટ, રીલીફ સીનેમા કે પાસ પાર્કિંગ ગલી,

રીલીફ રોડ, અહમદ આબાદ. પિન કોડ : 380001

મો : 9898329025

Email : madnidaruliftah@gmail.com